

ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ปณิสรา ภาสภาคการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ปณิศา ภาสภากา

26 ส.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

46 25465

ปณิศา ภาสภากา. (2546). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์.
รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ที่พำนักอยู่ในศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จำนวน 16 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t - test for Dependent Samples และ t - test for Independent Samples)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

THE EFFECTS OF THE EXISTENTIAL GROUP COUNSELING ON SELF - ESTEEM OF
SEXUAL ABUSED CHILDREN IN THE CENTER FOR THE
PROTECTION OF CHILDREN 'S RIGHT IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHANISARA PASSAPAKARN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2003

Phanisara Passapakarn. (2003). *The Effects of The Existential Group Counseling on Self - esteem of Sexual Abused Children in The Center for The Protection of Children 's Right in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof Dr. Nanthana Wong-In, Assoc. Prof Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the effects of the existential group counseling on self - esteem of sexual abused children in the center for the protection of children 's right in Bangkok. The subjects of sixteen sexual abused children were randomly selected from the sexual abused children in the center for the protection of children 's right. The self - esteem of the subjects were low. The subjects were then randomly selected into an experimental group and a control group, each group consisted of 8 sexual abused children. The experimental group participated in the Existential group counseling program while the control group did not receive any counseling treatment. The research instruments were a self - esteem questionnaire and the Existential group counseling program. The data were analyzed by t - test for Dependent and Independent samples.

The results of the study were as follows :

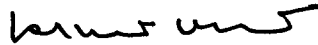
1. The self - esteem of the sexual abused children participated in the Existential group counseling program significantly increased at .05 level.
2. The self - esteem of the sexual abused children participated in the Existential group counseling program was significantly higher than those who did not receive any counseling treatment at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

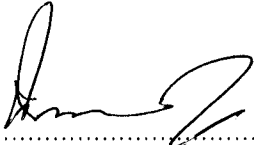
ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ในศูนย์พิทักษ์เด็ก กรุงเทพมหานคร

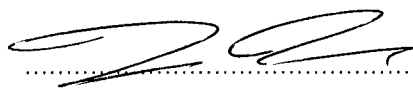
ของ
นางสาวปณิศา ภาสกาการ

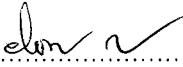
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

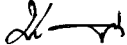

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้การดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ในการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทรงคุณค่าในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่อาจารย์ได้มอบให้มาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนกรุณาให้การดูแล และเสนอแนะด้านสถิติการวิจัย จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง ดร.นันทา สุรักษา และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้การตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและให้คำแนะนำที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์มนตรี สันทวิชัย เลขานุการมูลนิธิคุ้มครองเด็ก และน้องๆ ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กทุกท่าน และน้องๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการให้ผู้วิจัยได้ทดสอบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ กำลังใจทั้งหลายที่ได้รับจากคนรอบข้างอันเป็นที่รักทุกคน ทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ที่ช่วยเป็นกำลังใจและคอยกระตุ้นเตือนเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยอดทนที่จะสานต่องานวิจัยจนสำเร็จ

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อและเป็นผู้สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ดูแล มอบความรัก ความห่วงใย และคอยให้กำลังใจ ทำให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคจนได้พบกับความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกำลังใจให้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ได้รู้จักตนเองดีขึ้น เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองมากขึ้น

ปณิศา ภาสภากการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ	7
ความหมายของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	7
รูปแบบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	8
ชนิดของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	8
สาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	10
ผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	12
อาการทางจิตใจภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศ	14
วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ	19
ความเป็นมาของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	24
ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	24
วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	25
เป้าหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	26
ขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา	26
หลักสำคัญของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ	27
องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	30
ข้อดีและข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35

สารบัญญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	39
ความเป็นมาของการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	39
กระบวนการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	41
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	42
เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา	44
ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	48
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง	48
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง	51
ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ	53
การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง	54
การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กรุ่น	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	78
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	80
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ).....	91
ภาคผนวก ก	92
1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	93
2. ลักษณะของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและเกณฑ์การให้คะแนน	95
3. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด	
การเห็นคุณค่าในตนเอง	96
ภาคผนวก ข	97
1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม	98
2. รายละเอียดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม	105
3. ตารางแสดงรายละเอียดวันและเวลาในการให้คำปรึกษา	
แบบภวนิยมแบบกลุ่ม	125
ภาคผนวก ค	126
1. จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ	127
2. จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย	128
3. จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	129
ประวัติย่อของผู้วิจัย	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized ControlGroup Pretest - Posttest Design ..	65
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง ..	72
3 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง	73
4 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง	74
5 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	75
6 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	76
7 เปรียบเทียบคะแนนผลต่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	77
8 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	96
9 แสดงรายละเอียดวันและเวลาในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม	125

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กและเยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่การที่เด็กจะเติบโตได้อย่างมีคุณภาพนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยผู้ใหญ่โดยเฉพาะบิดา มารดาเป็นผู้ให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลปกป้องคุ้มครองพวกเขาจนกระทั่งมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ ประสบการณ์ที่ดีจากครอบครัวและสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยหล่อหลอมให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และกลายเป็นผู้ใหญ่ที่สุขภาพจิตที่ดีในอนาคต อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศักยภาพในด้านอื่นๆ ของเด็กต่อไป

สำหรับประเทศไทยนั้น การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กถือเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่แสดงถึงความเสื่อมโทรมของสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากการศึกษาจากสถิติของกรมประชาสัมพันธ์ เฉพาะที่ได้รับรายงานพบว่าปี 2535 ได้ช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณ จำนวน 221 ราย ปี 2531 จำนวน 140 ราย ปี 2538 จำนวน 95 ราย ปี 2539 จำนวน 164 ราย และตั้งแต่เดือนตุลาคม 2539 – เดือนมีนาคม 2540 มีจำนวน 97 ราย (กรมประชาสัมพันธ์. 2540)

นอกจากนี้ข้อมูลจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กรายงานว่าในปี 2524 – 2543 พบว่าจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ถูกกระทำชำเราถึงจำนวนถึง 1,131 ราย (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2543 ; จุลสาร) เด็กที่ตกเป็นเหยื่อจำนวนนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟู โดยมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเท่านั้น ตัวเลขเด็กที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราหรือล่วงละเมิดทางเพศทั้งหมดทั่วประเทศยังไม่มี ผู้ใดรายงานให้ทราบได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เคราะห์ร้ายบางรายอาจปกปิดเรื่องราวไว้เป็นความลับเพราะเกิดความรู้สึกอับอาย ความอ่อนแอของเด็กซึ่งต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ในแง่กฎหมายหรือการเข้ารักษาตัว การกลัวต่อคำขู่ และบางครั้งผู้กระทำต่อเด็กเป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อครอบครัวของเด็กเอง เช่น บิดา พี่ชาย ลุง อา ฯลฯ ทำให้เด็กไม่กล้าที่จะมาแจ้งความกับเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย และก็เหมือนคดีอาชญากรรมอื่นๆ คือ การบันทึกรายงานขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในระดับฐานะทางเศรษฐกิจดีก็มักจะถูกปกปิด เพราะไม่ต้องการให้สังคมทั่วไปรับรู้ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นเกี่ยวกับตัวเด็กเอง รวมถึงแพทย์พยาบาล หรือครู อาจลังเลที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะอาจต้องเข้าไปมีส่วนเป็นพยานในศาลหรือบางรายถูกขอร้องจากผู้ปกครองไม่ให้เปิดเผยเรื่องราวดังกล่าว (อัมพล สุอำพัน. 2527 : 303) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีผู้กระทำทารุณเป็นบุคคลในครอบครัวของเด็กเอง เช่น บิดา พี่ชาย หรือญาติสนิทจากการศึกษาพบว่าร้อยละ 25 ของ ผู้กระทำทารุณเป็นบุคคลในครอบครัว หรือเป็นบุคคลที่เด็กรู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดี (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2536 : 848-857) จึงเป็นการยากที่คนอื่นจะรู้เห็นหรือยุ่งเกี่ยวได้ การละเลยต่อปัญหานี้จึงเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้มีการกระทำผิดมากยิ่งขึ้น

ลักษณะของการทารุณกรรมทางเพศนั้นมีหลากหลายรูปแบบด้วยกัน ตั้งแต่การล่วงเกินทางเพศที่ไม่มีการสัมผัสร่างกาย เช่น การเปลือยกายให้เด็กดูวัยะเพศ การล่วงเกินแบบมีการสัมผัสร่างกาย เช่น การจับต้องร่างกายหรือวัยะเพศของเด็ก ไปจนถึงการล่อหลอกหรือขู่บังคับข่มขืนทั้งทางช่องคลอดและทวารหนัก ซึ่งบางครั้งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อบางรายยังไม่ทราบด้วยซ้ำว่าตนถูกล่วงเกินทางเพศ (มนตรีนทวิชัย. 2537 : 32)

สำหรับผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนั้น หลังจากที่ถูกกระทำทารุณ เด็กจะได้รับผลกระทบที่รุนแรงและยาวนานในหลายด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สภาพจิตใจ และบุคลิกภาพ บาดแผลต่างๆ ที่เด็กได้รับทางร่างกายนั้น เมื่อได้รับการรักษาเพียงไม่นานก็จะหายไป หรืออาจทิ้งร่องรอย แผลเป็นไว้บ้างเพียงเล็กน้อย แต่บาดแผลทางจิตใจของเด็กคงยากต่อการเยียวยารักษาให้กลับเป็นปกติ เหมือนเดิมได้ ในระยะเริ่มแรกที่เกิดการทารุณกรรมนั้น เด็กจะมีอาการหวาดกลัว ผันรำย วิดก กังวล ตกใจง่าย เจ็บขมซึม รู้สึกเหมือนตนเองกำลังประสบเหตุการณ์สะเทือนขวัญนั้นอีก จนถึงอาจกลายเป็น โรคจิตใจในช่วงสั้นๆ บางรายแสดงอาการเครียดออกมาเป็นความผิดปกติทางด้านพฤติกรรม เช่น ปัญหา การนอน ปัญหาการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ฯลฯ (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2545 : 1-2 ; จุลสาร) และเมื่อวันเวลาผ่านไปก็มิได้หมายความว่า ความบอบช้ำของสภาพจิตใจจะลดน้อยลงไปด้วย ตรงข้ามเด็กจะใช้เวลาทบทวนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการชะงักงันของพัฒนาการตามวัยในด้าน ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา รวมถึงเด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านและ เป็นปฏิปักษ์กับคนรอบข้างได้ง่าย มีความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง มีภาพลักษณ์ในตนเองต่ำรู้สึกเป็นปมด้อย มีอัตมโนทัศน์ต่ำ ขาดทักษะการเข้าสังคม ทำให้เด็กขาดความไว้วางใจผู้อื่น และมีความรู้สึกว่าเป็น คนมีมลทิน มองตนเองว่าเป็นคนไม่ดี ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่อง ทำอะไรก็ล้มเหลว มีความกังวลสูง ไม่แน่ใจในตนเองและสมรรถภาพของตน ซึ่งเป็น ลักษณะของผู้ที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (อัมพล สุอำพัน. 2538 : 667-71)

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem) เป็นการที่บุคคลประเมินตนเองและพิจารณาตัดสินตน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงขอบเขตความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับตนเองในด้านของความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่า (นาตยา วงศ์ลิกภัย. 2535 : 24 อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981 : 4-5) โดยแสดงออก ในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง ความเคารพนับถือตนเอง (Self – respect) และเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนมีความคิดว่าตนเองมีค่าในสังคม มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น (Esteem from other) ได้รับความสนใจใส่ใจ มีความสำคัญเป็นที่ยกย่องชมเชยของบุคคลอื่น (Maslow. 1970 : 45) แต่สำหรับเด็กที่ถูกทารุณกรรมเพศนั้น ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของพวกเขาจะอยู่ในระดับต่ำจนถึงแทบ จะไม่มีเลย (Low Self – esteem) ทั้งนี้เนื่องมาจากทัศนคติและค่านิยมของสังคมที่จะยอมรับเด็กที่ถูกทารุณ กรรมทางเพศนั้นยังคับแคบ ในขณะที่เดียวกันเด็กก็จะรู้สึกว่าตนเองแตกต่างไปจากเด็กคนอื่น เป็นสิ่งของหรือ ร่างกายที่ชำรุดแล้ว (damage goods syndrome) โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ถือเรื่องความบริสุทธิ์ของหญิงสาว เป็นเรื่องใหญ่ ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองผิดปกติไปจากเด็กคนอื่น เกิดความอับอายและรู้สึกผิด เป็นผลให้เด็ก มองภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image) ไปในทางลบ เกิดความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง และขาดความมั่นใจ ที่จะเข้าร่วมกลุ่มกับบุคคลอื่นในสังคม ไม่มีความคาดหวังที่จะวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคต สิ้นหวังในสิ่ง ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของชีวิต จนกระทั่งมีความต้องการฆ่าตัวตายในที่สุด ส่วนเด็กที่มีชีวิตรอด จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความผิดปกติทางจิตใจ (Mullen. 1996 : 7-21) ไม่สามารถ สร้างสัมพันธภาพที่มั่นคงกับใครได้ เกิดปัญหาการหย่าร้าง และส่งผลกระทบต่อบุตรที่เกิดมาให้กลายเป็น เด็กที่มีปัญหาต่อสังคม ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

จะเห็นได้ว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้น จะเป็นคนที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกว่า ตนเองเป็นผู้มีคุณค่า มีความสำคัญ มีความสามารถ เป็นผู้น่าเชื่อถือ มีความสามารถบังคับวิถีชีวิตตนเองได้ มีความเพียรพยายามเพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิต สามารถเผชิญกับปัญหาที่ยุ่งยาก มีความกระตือรือร้นที่จะ ไปให้ถึงเป้าหมายในชีวิตของตน สามารถยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นผู้ปราศจากอคติ มีความพอใจ

ในชีวิตของตน มีความสุขในชีวิต และดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักจะมองว่าตนเองเป็นผู้ไม่มีความสำคัญ ขาดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในตนเอง ยึดติดกับสิ่งที่คุ้นเคยจนไม่เชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมวิถีชีวิตของตนได้ (Hamachek. 1978 : 180) มีความรู้สึกที่ไม่ดีกับตนเอง โกรธง่าย ก้าวร้าว คล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย มีภาวะอารมณ์ที่ไม่เป็นสุข (นาตยา วงศ์หลีกภัย. 2535 : 43 อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981 : 19) มักมีความกังวล มีแนวโน้มของโรคซึมเศร้า (Branden. 1981 : 6)

เด็กที่เข้ารับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และบำบัดฟื้นฟูในมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กนั้นมียุ่ด้วยกันหลายกลุ่ม ซึ่งหนึ่งในหลายกลุ่มนั้นคือเด็กที่ถูกทารุณกรรม (Child Abuse) ซึ่งจะครอบคลุมถึงการล่วงเกินทางเพศ (Sexual Abuse) และจากการศึกษาเอกสารต่างๆ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กถึงปัญหาหลักที่สำคัญ และพบมากที่สุดในเด็กกลุ่มนี้ คือ การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low Self Esteem) ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญและพบมากเป็นอันดับ 1 ในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ โดยสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำของเด็กกลุ่มนี้ คือ การไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าเข้าสังคมเพราะกลัวว่าตนจะทำอะไรผิดกลัวถูกตำหนิ และถูกรังเกียจจากคนรอบข้าง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประสบการณ์อันเลวร้ายและรุนแรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำลายความภาคภูมิใจของพวกเขา และความรู้สึกนี้จะถูกทำลายให้แตกสลาย และถูกทดแทนด้วยการเกลียดตัวเอง (Self hate) และความละอาย (guilt) ความสับสน (confuse) ซึ่งการต่อสู้กับความรู้สึกนี้เป็นสิ่งที่น่ากลัว ที่จะผลักดันความรู้สึกข้างในของพวกเขาให้ต่ำลง (อัมพล สุอำพัน. 2538 : 667) จนรู้สึกว่าตัวเองไม่มีคุณค่า และไม่มีเชื่อมั่นในตนเองจึงสมควรที่เด็กกลุ่มนี้จะได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมให้พวกเขาเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะทำให้พวกเขาเห็นศักยภาพในตัวเองที่พวกเขามีอยู่ และเมื่อเด็กกลุ่มนี้มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ก็จะทำให้พวกเขามีบุคลิกภาพที่มองโลกในแง่ดียิ่งขึ้น มีความรู้สึกปลอดภัย เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกที่ควร สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงานและประสบความสำเร็จในชีวิต สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และใฝ่สร้างความสำเร็จในชีวิต (นาตยา วงศ์หลีกภัย. 2535 : 35-37 อ้างอิงจาก Coopersmit. 1987 : 22)

ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยในฐานะนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว จึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาวิจัยผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินาม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมให้เด็กและ เยาวชนเหล่านี้ได้มองเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น รู้จักวางแผนอนาคตของตน และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ไม่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ในสังคม แล้วสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีทวินาม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้ทราบถึงผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ถ้าสามารถเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองได้ วิธีการให้คำปรึกษาแบบนี้ก็จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ในการนำรูปแบบการให้คำปรึกษาดังกล่าวไปใช้กับเด็กที่ถูกทารุณกรรมเพื่อให้เด็กได้มองเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นแล้วสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้แก่ บิดา ปู่ และอา ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับเด็ก ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักอยู่ในมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งได้มาพำนักอยู่ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 จำนวน 34 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว อันได้แก่ บิดา ปู่ และอา ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักอยู่ในมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งได้มาพำนักอยู่ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 ที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จำนวน 22 คน และเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 19 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีทวินิยม และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีทวินิยม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง

หมายถึง การที่เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว พิจารณาประเมินตัดสินค่าของตนตามความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องการประสบผลสำเร็จ การได้รับการยอมรับยกย่องนับถือจากผู้อื่น รู้สึกมีคุณค่า และยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคุเปอร์สมิท โดยมีความหมายการเห็นคุณค่าในตนเองในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านทั่วไป เป็นลักษณะที่เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ประเมินตนเองในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ การปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ

1.2 ด้านครอบครัว เป็นลักษณะที่เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวจะประเมินตนเอง จากความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว ลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัว และการรับรู้ความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง

1.3 ด้านโรงเรียน เป็นลักษณะที่เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวประเมินตนเองจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากโรงเรียน การประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และความพอใจในผลการเรียน

1.4 ด้านสังคม เป็นลักษณะที่เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวประเมินตนเองในด้านความเป็นที่ชื่นชอบ และได้รับการยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนและบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภูวนิยม

หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือกลุ่มเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้เห็นคุณค่าในตนเองและเข้าใจตนเอง ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง วางแผนจัดการและเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระและมีคุณค่า มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตของตน มีการเห็นคุณค่าในตนเอง และยอมรับตนเองพร้อมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น เปิดเผย มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา โดยขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา และขั้นยุติการให้คำปรึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา และสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับและเอาใจใส่ เกิดความอบอุ่นไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยประสบการณ์และความรู้สึกของตน เกิดความมั่นใจในการที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเอง ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะทำความเข้าใจกับผู้รับคำปรึกษาในเรื่องจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ทั้งของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ในการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การนำทาง ทั้งทางอ้อมและทางตรง การถาม คำถามปลายเปิด การทวนความ การทำให้เกิดความกระจ่าง การเผชิญหน้า และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึก และการสรุป เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเอง และกล้าที่เล่าถึงสิ่งที่ไม่สบายใจ สามารถจัดการกับปัญหา มีความสามารถในการวางแผน เห็นคุณค่าในตนเองมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจลักษณะของการกระทำและพฤติกรรมของตน รวมถึงเข้าใจเหตุการณ์ที่มากระทบตน ตรงตามสภาพความต้องการและปัญหามากที่สุด โดยให้สมาชิกแต่ละคนสำรวจตนเอง และสิ่งที่มากระทบตน

2.2.2 ขั้นเสริมภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงเสริมภาพในการเลือกกระทำเพื่อตนเอง ภายในข้อจำกัดของตน รับผิดชอบต่อการเลือกของตน โดยให้สมาชิกแต่ละคนสร้างทางเลือกและความรับผิดชอบ กำหนดทางเลือกต่างๆ ของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง

2.2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคลอื่น เพื่อให้สมาชิกให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และเรียนรู้ที่จะยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่น โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณา เอกลักษณ์ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตนเอง

2.2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในชีวิต เห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง หาวิธีการต่างๆ เพื่อเผชิญกับอุปสรรค โดยให้สมาชิกแต่ละคนตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิต มองตัวเองในแง่บวก เพิ่มข้อดีและลดข้อด้อยในตนเอง

2.2.5 ขั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้ที่จะเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการเชื่อมั่นว่าตนสามารถทำได้ และให้สมาชิกยอมรับสถานการณ์ตามความเป็นจริง ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา ใช้วิธีแก้ปัญหาแบบเผชิญหน้า โดยฝึกให้สมาชิกวางแผนการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาและนำไปปฏิบัติ และให้สมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเพิ่มเติมอีกครั้ง และผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

3. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว

หมายถึง เด็กหญิงอายุ 12 – 18 ปี ที่ถูกล่วงเกินทางเพศในแบบที่มีการสัมผัสร่างกาย ได้แก่ การลูบคลำอวัยวะเพศหรือสำเร็จความใคร่ให้ผู้กระทำ รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ทั้งทางช่องคลอดและทางทวารหนัก โดยที่เด็กเองก็ยังไม่ใจ ไม่ยินยอม หรือไม่อาจปฏิเสธได้ ซึ่งกระทำโดยบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกับเด็ก ได้แก่ พ่อ ปู่ และอา ซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กรู้สึกไว้วางใจ เชื่อใจ และเคารพนับถือ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินาม

2. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินาม มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ

ความหมายของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กมีความหมายกว้างขวาง ไม่สามารถจำกัดความที่ชัดเจนและรัดกุมได้ ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละวิชาที่แตกต่างกันย่อมมีทรรศนะในการมองพฤติกรรมการทารุณที่ต่างกันไป อย่างไรก็ตามได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

ฟินเกิร์นฮอล และคอร์บิน (Finkelhor and Kobin. 1988 : 321) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการกระทำทางเพศของผู้ใหญ่ต่อเด็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่

หรือ การกระทำทางเพศต่อเด็ก โดยใช้กำลัง การบังคับขู่เข็ญ หรือหลอกลวงให้เด็กมี กิจกรรมทางเพศกับตน หรือ การกระทำทางเพศต่อเด็ก โดยที่เด็กไม่ยินยอมแต่เด็กไม่สามารถปกป้องตนเองได้

รวมไปถึง การมีประสบการณ์ทางเพศระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล และการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อเด็กกระทำกิจกรรมนั้นแล้วจะได้รับเงินเป็นสิ่งตอบแทน เช่น การถ่ายภาพเปลือย หรือการเป็นโสเภณีเด็ก

บาร์เกอร์ และดันแคน (Baker and Duncan. 1985 : 36) ได้ให้ความหมายว่า เด็ก (อายุต่ำกว่า 16 ปี) ที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ โดยผู้ที่มีวุฒิภาวะเต็มที่ให้เด็กผู้นั้นร่วมกระทำกิจกรรมทางเพศเพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เพศแก่ตน

ฟินเกิร์น และโฮตลิ่ง (Finkelhor and Hotaling. 1984 : 205) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า การทารุณกรรมทางเพศจะรวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก จะเกิดขึ้นโดยการใช้กำลังการข่มขู่ หลอกลวง ในขณะที่ผู้ใหญ่ขาดสติหรือใช้อำนาจของความสัมพันธ์กับเด็กแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง

แบกเลต และโรเบิร์ตสัน (Bagley and Robertson. 1984 : 154) ได้โต้แย้งว่าความหมายของการทารุณกรรมจะสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้น นั่นคือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความผิดปกติ หรือบกพร่องต่อพัฒนาการทางด้านสุขภาพจิตของผู้อ่อนเยาว์ (อ้างถึงใน Rutter, Taylor และ Hersov, 1994)

สำหรับ จิตตินันท์ (2537 : 32) กล่าวว่า การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก หมายถึง การล่วงเกินหรือละเมิดสิทธิทางเพศต่อเด็กหรือเยาวชน ผู้ซึ่งยังพัฒนาไม่เต็มที่ โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจ ไม่ได้เอ่ยปากยินยอม และผู้ใหญ่ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก ในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2537 : 51) ได้ให้คำจำกัดความว่า เป็นการกระทำใด ๆ ต่อเด็กโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เด็กเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่ โดยที่เด็กยังไม่เจริญเติบโตถึงวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจการกระทำเหล่านี้ หรือตกลงยินยอมร่วมในการกระทำเหล่านั้นได้

รูปแบบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

สำหรับ จิตตินันท์ (2537 : 49) ได้แบ่งรูปของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กไว้ดังนี้

1. กรณีที่ไม่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่ไม่มีสัมผัสร่างกาย เช่น การเปลือยกายให้เด็กดู อวัยวะเพศ แอบดูเด็กอาบน้ำ พุดจาฉนวนลาม พุดสองแง่สองง่าม โทรศัพทลามก หรือการให้เด็กดูภาพลามก วีดีโอลามก เพื่อเร้าหรือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่อเด็ก

2. กรณีที่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่มีการสัมผัสร่างกายเด็กด้วย แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ยังไม่ถึงขั้นล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของเด็ก เช่น การลูบคลำอวัยวะเพศ หรือตามร่างกายเด็กด้วยมือหรือปาก เพื่อกระตุ้นอารมณ์เพศต่อเด็ก การให้เด็กจับคลำอวัยวะเพศ หรือสำเร็จความใคร่ให้ผู้กระทำ

1.2 มีการล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศหรือทางทวารหนักของเด็ก เช่น การข่มขืนกระทำชำเราการกระทำอนาจารทางทวารหนัก

ชนิดของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2537 : 65) ได้แบ่งชนิดของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กอย่างกว้างๆ ได้ 2 แบบ คือ

1. มีการใช้กำลังบังคับคู่ขวัญเด็กให้มีกิจกรรมทางเพศด้วย ลักษณะที่รุนแรงที่สุดของแบบนี้ก็คือ การข่มขืน (rape)

2. ไม่ได้มีการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ แต่มักเป็นการหลอกล่อ ชักชวนเด็กโดยให้สิ่งตอบแทนซึ่งอาจเป็นของรางวัล ขนม ของเล่น หรือการมีความสัมพันธ์พิเศษ เป็นคนโปรดของ ผู้ใหญ่ เป็นต้น

อัมพล สุอำพัน (2537 : 72) ได้แบ่งชนิดของการทารุณกรรมทางเพศตามลักษณะของการกระทำ ออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กโดยใช้กำลัง ผู้กระทำมักจะทำเพียงครั้งเดียวหรือจำนวนน้อยครั้ง เด็กผู้เคราะห์ร้ายมักเป็นเด็กเพศหญิงอายุ 8 – 10 ปี แต่อาจจะเป็นเด็กเล็กกว่านี้ก็ได้ เด็กเหล่านี้มักจะมีอาการบาดเจ็บทางกายมาจนถึงพิการได้ เช่น มีการฉีกขาดของช่องคลอดจนถึงทวารหนัก บางรายมีการติดเชื้อซ้ำเดิมจนต้องตัดมดลูกทิ้ง สูญเสียความสามารถในการมีบุตรไปในที่สุด การทารุณกรรมทางเพศชนิดนี้มักจะมาพบแพทย์ในลักษณะฉุกเฉิน

2. มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กเป็นระยะเวลานาน ซึ่งพบได้บ่อยกว่าพวกแรก เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ 9 ใน 10 รายจะเป็นแบบนี้ ผู้เคราะห์ร้ายมักเป็นเด็กโตก่อนเข้าวัยรุ่น หรือวัยรุ่นระยะต้นผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กมักจะเป็นคนที่ใกล้ชิด คู่เนย อาจจะเป็น บิดา พี่ชายน้องชาย ญาติ หรือเพื่อนบ้าน ความสัมพันธ์อาจนานเป็นปี เด็กมักจะไม่พูดถึงเรื่องนี้เลยโดยที่เด็กบางรายได้รับความพอใจ ความสนใจ เอาใจใส่ ได้บางสิ่งบางอย่างที่ต้องการ จากการยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ใหญ่ บางรายก็ถูกข่มขืนไม่ให้เล่าความจริงที่เกิดขึ้นให้ใครฟัง

ฟินเกิร์นฮอล (Finkelhor. 1984 : 202 อ้างถึงใน Rutter, Taylor and Hersov. 1994 : 457-458) ได้แบ่งแยกชนิดและความแตกต่างของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก เพื่อใช้ในการประเมินความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากสหกรณ์ ซึ่งเขาได้แบ่งออกได้เป็น

1. ระดับอายุของเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย
2. ระดับอายุของผู้กระทำ รวมถึงความแตกต่างของอายุระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับเหยื่อ ซึ่งถ้าเหตุการณ์เกิดขึ้นภายในครอบครัว สังคมจะมองว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นนอกบ้าน
4. เพศของเหยื่อซึ่งถ้าเกิดขึ้นกับเด็กชาย สังคมจะรู้สึกว่าการละเมิดนั้นรุนแรงน้อยกว่าเกิดขึ้นกับเด็กหญิง
5. เพศของผู้ถูกกระทำทารุณและลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศ
6. ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาว่ารุนแรงหรือไม่
7. ความคิดเห็นของบุคคลในสังคมที่ต่างเพศกันเกี่ยวกับเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

ฟินเกิร์น และเรดฟิลด์ (Finkelhor and Redfield. 1984 : 209 อ้างถึงใน Rutter, Taylor and Hersov. 1994 : 502-504) ได้ใช้ตัวแปร ดังกล่าวข้างต้นศึกษาเพื่อจัดลำดับความรุนแรงของเหตุการณ์ โดยนำไปสอบถามกับผู้ปกครองของเด็กโดยทั่วไป พบว่าตัวแปรด้านระดับอายุของผู้กระทำและลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศกับเด็ก เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่จะบอกถึงระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ เช่น สังคมจะมองว่า การที่ผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป กระทำกิจกรรมทางเพศโดยให้เด็กเข้าร่วมด้วย จะถูกตีความหมายว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าการที่ผู้กระทำมีอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่วนในด้านลักษณะของการมีกิจกรรมทางเพศ สังคมจะรู้สึกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กหรือการพยายามที่จะร่วมเพศกับเด็ก เป็นการ

ทารุณกรรมทางเพศมากกว่าการที่ผู้ใหญ่จับต้องอวัยวะเพศของเด็ก การใช้อวัยวะเพศให้เด็กดู หรือการถ่มมรดก

สำหรับตัวแปรอื่น ถึงแม้จะถูกจัดลำดับความสำคัญและความรุนแรงน้อยกว่า 2 ตัวแปรแรกกล่าวมาข้างต้น แต่บุคคลในสังคมก็ได้ให้ความสนใจในแต่ละตัวแปร ดังนี้

- การกระทำความผิดทางเพศโดยใช้กำลังกับเด็กจะรุนแรงมากกว่าไม่ใช้กำลัง
- ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของผู้กระทำกับเหยื่อ บิดากระทำต่อบุตรสาว มารดากระทำต่อบุตรชาย ญาติเพศชายกระทำต่อหลานสาว จะถูกมองว่าเป็นการทารุณกรรมทางเพศมากกว่าบุคคลภายนอกบ้านเป็นผู้กระทำ ในขณะที่เดียวกันถ้าผู้กระทำเป็นเพศหญิง จะถูกมองว่าเป็นการกระทำทารุณที่มีระดับความรุนแรงน้อย
- เพศชายกับเพศหญิงจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กแตกต่างกัน โดยที่เพศชายจะรู้สึกว่าการกระทำนี้มีระดับความรุนแรงน้อย ในขณะที่เพศหญิงรู้สึกว่าการกระทำรุนแรงมาก

สาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

จูโร อภัยจิรรัตน์ (2537 : 37) ได้จำแนกสาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กออกเป็น 3 ประเด็นคือ

1. จากครอบครัว ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่

1.1 ผู้ปกครองที่มีอายุน้อย หรือมีวุฒิภาวะของอารมณ์และบุคลิกภาพเป็นเด็กกว่าอายุ ต้องพึ่งพิงผู้อื่นอยู่เสมอ เกิดความสับสนในการแสดงบทบาทของตนเอง ทำให้ไม่สามารถ ปกป้องเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ เช่น ครอบครัวที่มีบิดาเป็นหัวหน้าครอบครัวและมีอำนาจ ส่วนมารดาอ่อนแอทางอารมณ์และบุคลิกภาพ จึงไม่สามารถปกป้องบุตรที่ถูกบิดาทารุณกรรมได้ หรือครอบครัวที่มีบุตรชายคนโตเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว เมื่อมีเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อน้องสาว มารดารับรู้แต่ไม่พยายามช่วยเหลือปกป้อง ยิ่งไปกว่านั้นมารดาอาจสนับสนุนให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นเพราะต้องการให้เกิดความมั่นคงในสภาพของครอบครัว

1.2 เกิดปัญหาขึ้นภายในครอบครัว เช่น ครอบครัวที่ต้องมุ่งทำมาหากินจนต้องทิ้งบุตรให้อยู่ตามลำพัง ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาติดอยู่ในอบายมุข สิ่งเสพติดต่าง ๆ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ต้องเร่ร่อนหางานทำให้ไร้ที่พักอาศัยที่ปลอดภัย ครอบครัวที่มีลูกจำนวนมาก เป็นต้น

1.3 สัมพันธภาพภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ เช่น บิดามารดาไม่เคยเลี้ยงดูบุตรคนนี้เลย หรือเป็นบุตรที่ติดมากับคู่สมรสใหม่ เป็นต้น

1.4 เคยมีประสบการณ์ได้รับกาทารุณในวัยเด็ก เช่น มีประวัติว่าถูกทอดทิ้ง พบการทะเลาะตบตีของบิดามารดาเป็นประจำ จนเห็นว่าการต่อสู้ที่รุนแรงเป็นสภาพปกติ สะสมเป็นบุคลิกภาพแบบก้าวร้าวหรืออันธพาล มักพบในกรณีที่ชอบชมชื่นเด็ก

1.5 มีความผิดปกติทางเพศ เช่น ชอบทารุณกรรมทางเพศผู้อื่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็กมีความต้องการทางเพศสูง เป็นต้น

1.6 สัมพันธภาพทางเพศระหว่างคู่สมรสล้มเหลว เช่น คู่สมรสไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเพียงพอ คู่สมรสอยู่ในภาวะเจ็บป่วย จึงใช้เด็กที่อยู่ใกล้ชิดเป็นเครื่องทดแทน

2. ตัวเด็ก

2.1 เป็นเด็กที่มีการเจริญเติบโตเร็วและเป็นสาวกว่าวัย

2.2 เด็กใช้การเรียนรู้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้ได้รับในสิ่งที่เขาขาดหายไป เช่น รักความมั่นคง

2.3 เด็กมักมีขีดจำกัดในการปกป้องตนเอง โดยเฉพาะเด็กเล็ก เด็กพิการ ปัญญาอ่อน

3. สังคม

3.1 รูปแบบสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ทำให้ความเป็นอยู่แบบแผนของชีวิตในสังคมเปลี่ยนไป เช่น มีจำนวนครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปัญหาขาดที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย

3.2 ค่านิยมบริโภควัตถุหรือวัตถุนิยมสูงขึ้นทำให้ทุกคนต้องแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการของตน เช่น การขายบุตรให้เป็นโสเภณี

3.3 มีค่านิยมทางเพศที่ผิด ๆ ในสังคม เช่น ค่านิยมเปิดพรหมจรรย์

ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ทำงานช่วยเหลือและคลุกคลีอยู่กับชีวิตเด็ก ๆ ที่ต้องตกอยู่ในความทุกข์ทรมานจากการถูกทารุณกรรมทางเพศ ดังเช่น มนตรี สันทวิชัย (2537 : 61) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหานี้ออกเป็น 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

ปัจจัยด้านค่านิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่ปลูกฝังจากการเลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก ๆ ที่ผู้กระทำการล่วงเกินทางเพศต่อเด็กถูกเลี้ยงดูแบบไม่เหมาะสม เช่น ถูกปล่อยปละละเลย ถูกเลี้ยงดูอย่างขาดความรัก ถูกเลี้ยงดูแบบถูกทำร้ายอย่างรุนแรง หรืออยู่ในบรรยากาศของครอบครัวที่มีแต่ความกดดัน ไร้ความสุข โดยไม่มีอำนาจใด ๆ ในการต่อรอง เมื่อเขาเติบโต ความก้าวร้าวจึงอาจแสดงออกมาในลักษณะการล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก หากสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อความก้าวร้าวของเขา

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกยั่วยุด้วยสิ่งเร้าทางเพศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ วิดีโอลามก สถานเริงรมย์ต่าง ๆ แม้ธาตุแท้ทางจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังให้เก็บกดความก้าวร้าวที่เป็นทุนเดิม และจะถูกควบคุมด้วยกติกาและบรรทัดฐานของสังคม อย่างไรก็ตาม เขาอาจจะยากต่อการยับยั้ง ชังใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยแวดล้อมเร้าให้เขาปฏิบัติสิ่งอันเลวร้ายต่อเด็ก

เมื่อพิจารณาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหานี้มาจากปัจจัยจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กจากบุคคลในครอบครัว (incest) เช่น บิดา หรือญาติพี่น้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน เป็นเครื่องแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ผิดปกติในครอบครัว ซึ่งอาจสรุปลักษณะของครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงต่อการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กได้ดังต่อไปนี้ (สำหรับ จิตตินันท์. 2537 : 52)

1. รูปแบบของครอบครัว

ลักษณะของครอบครัวที่ทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กส่วนใหญ่มักพบว่า ความสัมพันธ์กันในครอบครัวเป็นแบบเย็นชา ครอบครัวที่มีโครงสร้างแบบมีผู้หนึ่งผู้ใดเป็นใหญ่ภายในบ้าน โดยเฉพาะบิดาจะมีอำนาจมากที่สุดในบ้านและมีนิสัยชอบใช้กำลังบังคับ ขู่เข็ญ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาไม่ดี ซึ่งมักเกิดจากการขาดความอบอุ่นในวัยเด็ก เป็นครอบครัวปิด แยกตัวอยู่โดดเดี่ยว ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ในกรณีที่บิดาเป็นผู้กระทำอาจเป็นเพราะต้องการความรู้สึกว่าตนมีอำนาจและสามารถ ควบคุม สมาชิกในครอบครัวได้ แต่ในทางกลับกัน มีการศึกษาว่ารูปแบบของครอบครัวที่มารดามีอำนาจมากใน ครอบครัวและบิดาเป็นผู้ตาม บิดาจะเป็นผู้กระทำทารุณทางเพศต่อบุตรเพื่อต้องการความรู้สึกว่าตนเองมีพลัง อำนาจ ดังนั้น การที่ลักษณะการอยู่ร่วมกันของบุคคลในครอบครัวที่มี บทบาทที่ไม่สมดุลย์นี้ จะทำให้ครอบครัวเกิดภาวะการกระทำทารุณทางเพศต่อเด็กได้มาก

2. ปัญหาทางเพศ

ปัญหาทางเพศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางสัมพันธภาพระหว่างสามีภรรยา การที่ภรรยา ไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีได้ อาจเนื่องมาจากการเจ็บป่วยทางกาย ไม่สบาย หรือมีอาการซึมเศร้า จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการทารุณกรรมทางเพศต่อบุตรได้

บางรายมีความผิดปกติทางจิตเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ชอบใช้วิธีขู่ข่มขืน เพศถ่มมอง หรือพวกชอบความรุนแรงในขณะมีเพศสัมพันธ์

3. การขาดสัมพันธภาพกับสังคม

เป็นลักษณะที่บิดาเป็นคนเก็บตัวไม่ชอบการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นนอกจากครอบครัว ดังนั้นเมื่อเกิดความคับข้องใจ หรือมีปัญหาทางเพศ จึงหันมาทารุณกรรมทางเพศกับเด็ก

4. การเกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่

ครอบครัวลักษณะนี้มารดาจะไม่ค่อยได้ทำหน้าที่ของภรรยาที่ดี แต่จะผลักระบายไปให้บุตรสาวเป็นผู้รับผิดชอบแทน ทำให้บิดามองบุตรสาวว่าเป็นเสมือนภรรยาในวัยเด็ก นอกจากนั้นยังใช้เด็กเป็นที่ระบายความต้องการทางเพศของตน และเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ซึ่งจะเป็นการยับยั้งพัฒนาการตามปกติของเด็กในด้าน การสร้างสัมพันธภาพทางเพศกับบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตขึ้น

5. การติดสารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์

การติดสารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์จะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดกาทารุณกรรมทางเพศต่อ เด็กจากบุคคลในครอบครัวที่ใช้สารเสพติดประเภทนี้ ซึ่งจากการศึกษาของ คาวาลิน (Cavalin. 1966 : 92) พบว่าบิดาที่กระทำทารุณทางเพศต่อบุตรสาวมีอุบัติการณ์ของการเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง

6. ความไม่ชัดเจนของขอบเขตส่วนตัว

ลักษณะของครอบครัวแบบนี้ มักพบว่า มีความสับสนในการลำดับความสัมพันธ์ในหมู่ญาติและ สมาชิกในครอบครัว ไม่เคารพสิทธิและขอบเขตส่วนตัวของกันและกัน เช่น ไม่มีการกั้นขอบเขตส่วนตัว ขาด ความเป็นส่วนตัว เช่น การใช้ห้องน้ำร่วมกัน ความแออัดในการนอนอยู่ร่วมกัน

7. การใช้กลไกทางจิตแบบปฏิเสธ

เป็นกลไกทางจิตที่ใช้บ่อยที่สุดสำหรับบิดาที่มีเพศสัมพันธ์กับบุตรสาวของตน โดยจะให้เหตุผลว่า เป็นการสอนเรื่องเพศให้แก่บุตร ในขณะที่มารดาไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะกลัวว่าตนจะได้รับ อันตราย ส่วนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจะใช้กลไกทางจิตแบบปฏิเสธ และไม่แสดงความรู้สึก เพื่อเป็นการป้องกัน ความรู้สึกอายและผิด และทำให้ครอบครัวสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

ผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก จะก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงและยาวนานในหลายด้าน (สำหรับ จิตตินันท์. 2537 : 54) ได้แก่

1. ผลกระทบทางร่างกาย

ในการพิจารณาถึงผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อด้านร่างกายของเด็ก ต้องเริ่มจากปฏิริยาการตอบสนองของเด็กต่อการกระทำนั้น ผลกระทบทางด้านร่างกายขึ้นอยู่กับรูปแบบของการกระทำทารุณ อายุ และระดับขั้นพัฒนาการของเด็ก เช่น การพยายามร่วมประเวณีกับเด็ก จะก่อให้เกิดผลต่างไปจากการกระทำต่อวัยรุ่น ซึ่งสามารถจำแนกผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1.1 ก่อให้เกิดบาดแผลจากการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญให้เด็กมีกิจกรรมทางเพศด้วย ซึ่งบางรายอาจถึงแก่ความตายได้

1.2 การเจ็บป่วยจากการติดเชื้อ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พวกซิฟิลิส หนองใน การอักเสบในอวัยวะสืบพันธุ์ การแพร่กระจายของเชื้อทางเพศสัมพันธ์สู่ปากหรือทวารหนัก โรคตับอักเสบ และที่สำคัญที่สุดคือโรคเอดส์ บางรายอาจทำให้เกิดความผิดปกติที่ถาวร เช่น ต้องตัดมดลูกทิ้ง เป็นต้น

2. ผลกระทบทางจิตใจ

การทารุณกรรมทางเพศจะก่อให้เกิดบาดแผลทางจิตใจ (Psychic trauma) ซึ่ง ฟินเกิร์น และบราวน์ (Finkelhor and Browne, 1986 : 75) ได้อธิบายกลไกของการเกิดบาดแผลทางจิตใจไว้ 4 ประการ คือ

2.1 Traumatic sexualization

การที่เด็กถูกกระตุ้นทางเพศก่อนเวลาอันสมควร และการที่ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมเสริมการตอบสนองทางเพศของเด็ก เช่น ให้อาหาร ให้ความเอ็นดูเป็นพิเศษ ทำให้เด็กหันไปใช้ พฤติกรรมทางเพศเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอื่น ๆ ที่ตนต้องการ สิ่งนี้จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันสมควร ความสับสนในเอกลักษณ์ทางเพศและการกระตุ้นทางเพศที่ผิดปกติ

2.2 Powerlessness

เด็กจะรู้สึกว่าจะช่วยตนเองไม่ได้ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์รอบตัวได้อันสืบเนื่องมาจากการถูกทำร้ายร่างกาย ซึ่งจะนำไปสู่ความกลัวและความวิตกกังวล

2.3 Stigmatization

เด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองแตกต่างไปจากเด็กคนอื่น เป็นสิ่งของหรือร่างกายที่ชำรุดแล้ว (damaged goods syndrome) เด็กจะรู้สึกว่าร่างกายของตนถูกทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ายังคงมีการบาดเจ็บของอวัยวะเพศหรือมีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เด็กจะกลัวว่าจะเกิดความพิกการอย่างถาวรกับร่างกายตน กลัวว่าตนจะไม่สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศแบบปกติ กลัวการแต่งงาน และกลัวการตั้งครรภ์และการมีบุตร

บางครั้งเด็กจะใช้วิธีการโทษตนเองเพื่อปฏิเสธการกล่าวโทษบิดาหรือผู้กระทำทารุณ เช่น “ถ้าฉันไม่ให้ทำ พ่อก็คงไม่ยอมหลับนอนกับฉัน” ทั้งหมดนี้นำไปสู่ความอับอาย ความรู้สึกผิด และรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า

2.4 Betrayal

เด็กจะรู้สึกว่าตนเองถูกทรยศหักหลังเพราะถูกใช้เป็นเครื่องมือบำบัดความต้องการทางเพศ โดยบุคคลที่ตนเองไว้วางใจ รวมทั้งยังรู้สึกว่ามารดาเป็นผู้ทรยศ เนื่องจากไม่สามารถปกป้องตนจากการถูกทำร้าย และเด็กจะยังมีความรู้สึกมากขึ้นเมื่อมารดาปฏิเสธที่จะรับรู้เหตุการณ์ คำหยาบ หรือกล่าวโทษว่าเด็ก

เป็นต้นเหตุ ความรู้สึกนี้อาจแผ่ขยายไปยังบุคคลอื่นทำให้เด็กขาดความไว้วางใจผู้ใหญ่ รวมทั้งมีความโกรธรุนแรงอีกด้วย

อาการทางจิตใจภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศ

อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะคือ

ระยะเริ่มแรก (immediate effects)

เกิดในระยะเวลาที่เด็กเพิ่งถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งสามารถจำแนกความผิดปกติออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. ภาวะตึงเครียดที่เกิดจากภัยอันตราย (Traumatic stress disorders) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- การเห็นภาพของการถูกทารุณกรรมทางเพศซ้ำ ๆ (Flashback) ทำให้เด็กรู้สึกว่าการณ์เลวร้ายนั้นเกิดขึ้นกับตนซ้ำแล้วซ้ำอีก

- พฤติกรรมถอนตัวออกจากสถานการณ์หรือสังคม เป็นกลไกทางจิตของเด็กที่พยายามหลบหนีจากสถานการณ์นั้น ซึ่งจะแสดงออกโดยการขาดความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ

- การแสดงท่าทีห่างเหินกับบุคคลอื่น การแยกตัว และการมองสิ่งรอบตัวด้วยสายตาที่เย็นชา

- อาการวิตกกังวล ซึ่งเด็กจะแสดงอาการตื่นตัวมากผิดปกติ นอนไม่หลับ ผื่นร้าย โดยอาจผื่นซ้ำ ๆ เกี่ยวกับเรื่องการถูกทารุณ หรือฝันว่าตนเองถูกล่วงโทษจากการกระทำเช่นนั้น อาการต่าง ๆ เหล่านี้จะนำไปสู่ความรู้สึกผิด

- การสูญเสียความทรงจำชั่วคราว รู้สึกว่างเปล่าเหมือนไม่มีชีวิตจิตใจ ความรู้สึกสูญเสียซึมเศร้า และหงุดหงิดง่าย

นอกจากนั้น เด็กจะมีอาการหวาดกลัว วิตกกังวล บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย (Somatic complaint) โรคระบบสรีรแปรปรวน (Psychosomatic disorders) บางรายจะมีอาการหวาดกลัวและหลีกเลี่ยงจากผู้ชายทุกคน ส่วนในเด็กเล็ก มักพบว่ามีอาการปัสสาวะระที่นอน ตื่นกลัวและมีพฤติกรรมก้าวร้าว

ข. ภาวะซึมเศร้า

อาการซึมเศร้าเป็นอาการผิดปกติที่พบได้บ่อยมากที่สุดในการที่เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจากการศึกษาของ ซานโซเนต ไฮเดน และคณะ (Sansonet, Hyden and other. 1987 : 121) รายงานว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการรักษาที่ โรงพยาบาลฝ่ายจิตเวช มีอุบัติการณ์ของการเป็นโรคซึมเศร้า (Major depression) ถึงร้อยละ 71 และในผู้ป่วยกลุ่มนี้มีอุบัติการณ์ของการพยายามฆ่าตัวตายมากกว่ากลุ่มเด็กป่วยทางจิตที่ไม่มีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศ ทั้งนี้ ฟินเกิร์น และบราวน์ (Finkelhor and Browne. 1986 : 80) ได้ตั้งสมมติฐานว่า ภาวะซึมเศร้านี้เกิดขึ้นจากการที่เด็กรู้สึกว่าตนถูกทรยศจากผู้ใหญ่ เป็นผลทำให้พวกเขาขาดความไว้วางใจบุคคล มีความรู้สึกว่าไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนความรู้สึกเป็นตราบาป (stigmatization) ก่อให้เกิดความรู้สึกเลวร้าย อับอาย รู้สึกผิด ซึ่งจะมีผลต่อการมองภาพพจน์ของตนเองไปในทางลบ มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ค. ความผิดปกติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจะแสดงออกในลักษณะที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเรื่องเพศสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองบ่อยครั้ง หรือกระทำในที่สาธารณะ มีลักษณะยั่ววนเพศตรงข้าม (seduce)

ระยะยาว (long – term effect)

สามารถจำแนกความผิดปกติออกได้เป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. การพัฒนาความไว้วางใจพื้นฐาน

การที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศจะมีผลต่อการพัฒนาความไว้วางใจพื้นฐาน (basic trust) โดยเริ่มต้นมาจากการที่เด็กรู้สึกว่าจะตนเองถูกทรยศหักหลังจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวที่ตนเองไว้วางใจมากที่สุด เช่น บิดา หรือญาติสนิท ในขณะที่มารดาปฏิเสธไม่รับรู้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และไม่สามารถปกป้องเด็กจากการทารุณกรรมทางเพศได้ ทำให้ความรู้สึกนี้แผ่ขยายไปสู่บุคคลอื่น เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ก็จะกลายเป็นคนที่ไม่ไว้วางใจใคร และไม่มีความรักให้กับผู้ใด

ข. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

หลังจากที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศแล้ว เด็กจะมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นสิ่งของที่ชำรุดแล้ว (damaged goods syndrome) จากการที่เด็กจะรู้สึกว่าร่างกายของตนถูกทำลาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปฏิกิริยาจากบุคคลในสังคมที่ห้อมล้อมตัวเด็ก แสดงการปฏิเสธไม่ยอมรับ หรือเด็กเกิดความรู้สึกอายและผิด ทำให้เด็กมองภาพพจน์ตนเองไปในทางลบ เป็นผลให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเด็กในด้านต่าง ๆ มากมายหลายด้าน ซึ่งเด็กเหล่านี้จะแสดงออกโดยการไม่ยอมไปโรงเรียน ขาดสมาธิ รวมทั้งการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะไม่สนใจดูแลสุขภาพและความสะอาดของร่างกาย ใส่เสื้อผ้าเก่า สกปรก ไม่รักษาความสะอาดผมและร่างกาย ซึ่ง Goodwin. 1982 : 69 อ้างถึงใน Bentovim and other. 1988 : 184-185) เรียกกลุ่มอาการนี้ว่า Cinderella syndrome

ส่วนในเด็กโต ความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเองจะสัมพันธ์กับความรู้สึกเศร้า ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมการทำร้ายตนเอง เช่น การรับประทานยาเกินขนาด การหนีออกจากบ้าน และกลายเป็นผู้กระทำทารุณทางเพศต่อบุคคลอื่นเสียเอง

ค. อาการซึมเศร้า และมีพฤติกรรมฆ่าตัวตาย

อาการซึมเศร้าเป็นอาการที่พบได้บ่อย โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นที่มีประวัติถูกทารุณกรรมทางเพศ และมีหลายรายมาโรงพยาบาลฝ่ายจิตด้วยโรคซึมเศร้าที่มีอาการวิกลจริต (Major depression with psychotic features) อารมณ์เศร้าจะมีส่วนสัมพันธ์กับความโกรธ ซึ่งพบได้บ่อยในกลุ่มเด็กที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้เคราะห์ร้ายมักจะแสดงความรู้สึกหมดหนทางและสิ้นหวัง เด็กมักจะรู้สึกโกรธผู้กระทำทารุณ หรือสมาชิกในครอบครัว เขี้ยวที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงจะเกิดความรู้สึกโกรธต่อบุคคลที่แตกต่างกันโดยเพศชายจะโกรธบิดา ส่วนเพศหญิงจะโกรธมารดา

มอร์ค และคณะ (Monck and other. 1993 : 247) ได้ใช้แบบประเมินภาวะซึมเศร้า (CDI) ของ Kovacs และ Beck (1997) ประเมินสภาพอารมณ์ของเด็ก พบว่า การแสดงความผิดปกติออกมาทางด้านร่างกายเป็นกลุ่มอาการที่พบมาก เช่น ความผิดปกติในด้านการนอน และความอยากอาหาร ความรู้สึกอ่อนแรง เหนื่อยล้าและความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตน เกือบ 1 ใน 4 ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ (ร้อยละ 24) แสดงความวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับอนาคต โดยพวกเขาจะเกิดความรู้สึกกลัวว่าจะมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้น

กับตน เด็กที่มีภาวะซึมเศร้าจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเด็กจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำที่สุดเกี่ยวกับเรื่องภาพลักษณ์ของตนเอง และความสัมพันธ์กับเพื่อน

ง. พฤติกรรมก้าวร้าว

พบว่าเด็กจะมีความโกรธและมีความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองต่ำ โดยเด็กจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไปสู่บิดามารดา และจากการใช้แบบสำรวจพฤติกรรมมักพบว่าเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคม

จ. ความบกพร่องในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

เด็กมักจะขาดทักษะในการเข้าสังคม มีความยากลำบากในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลและหลีกเลี่ยงจากสังคม เนื่องมาจากครอบครัวของเด็กจะ让孩子แยกตัวจากสังคมและเพื่อน

ฉ. ปัญหาด้านการเรียน

ความบกพร่องในการเรียน เกิดขึ้นเนื่องมาจากเด็กจะหมกมุ่นครุ่นคิดเกี่ยวกับเรื่องการถูกละเมิดทางเพศ ทำให้ขาดสมาธิ รวมทั้งยังมีความต้องการหลบหนีจากสังคม ทำให้เด็กขาดเรียนบ่อย ๆ เด็กจะระบายความโกรธที่มีต่อผู้กระทำทารุณไปสู่บุคคลอื่นในขณะที่อยู่โรงเรียน เช่น มีพฤติกรรมเกรงขอรบกวนผู้อื่น

ช. อาการ Hysterical และ Dissociative

Hysterical เป็นอาการทางจิตเวชชนิดหนึ่งที่มีการสูญเสียหรือเปลี่ยนแปลงในหน้าที่การทำงานของร่างกาย เกิดจากความขัดแย้งภายในจิตใจในระดับจิตไร้สำนึกแต่ถูกยับยั้งไม่ให้แสดงความขัดแย้งนั้นออกมา Ego จึงใช้กลไกป้องกันทางจิตแบบ Conversion ทำให้มีอาการทางกายเกิดขึ้น เด็กหลายรายมีอาการชักจากอาการ Hysterical ในขณะที่บางรายมีอาการ Dissociation เช่น ลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อ ฝัน ฝันกลางวัน ละเมอเดิน ส่วนที่มีอาการ Dissociation อย่างมาก จะกลายเป็นโรคบุคลิกภาพผิดปกติแบบมีหลายบุคลิก (Multiple Personality Disorder)

ช. การติดสารเสพติด

พบว่าการติดสารเสพติดและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สามารถพบได้บ่อยในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ โดยเฉพาะวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จากการศึกษาในคลินิกพบว่า การที่เด็กใช้สารเสพติดก็เพื่อทำให้ตนเองลืมความทรงจำที่เจ็บปวด จนทำให้บางรายกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังไปในที่สุด

ฉ. ความผิดปกติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและบทบาททางเพศ

การที่เด็กต้องเผชิญกับเหตุการณ์ของการถูกละเมิดทางเพศในวัยเด็กจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการทางเพศ การสร้างเอกลักษณ์ และความสามารถที่สร้างสัมพันธภาพทางเพศตามปกติในอนาคต เด็กจะแสดงการกระตุ้นทางเพศมากผิดปกติหรือแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศมากผิดปกติ เด็กบางรายเข้าใจว่าการเกิดเหตุการณ์เช่นนี้กับตนจะนำไปสู่การได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ บางรายจะสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองบ่อย ๆ ในที่สาธารณะ

เบนโตวิม และบอสตัน (Bentovim and Boston, 1988 : 117) กล่าวว่า เด็กที่เคยถูกละเมิดทางเพศจะแสดง พฤติกรรมหมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การพยายามจับต้องอวัยวะของผู้ใหญ่ หรือของเด็กวัยอ่อนกว่ามีพฤติกรรมยั่วยวน

มอร์ค และคณะ (Monck and other. 1993 : 262) ได้สอบถามมารดาและผู้ดูแลเด็กที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เปิดเผยของเด็ก พบว่า เด็กเหล่านี้จะแสดงออกทางเพศที่มากเกินไป และกระทำในที่สาธารณะ เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ในทางกลับกัน ฟินเกิร์นฮอล (Finkelhor. 1979 : 84) ได้ทำการศึกษาและพบว่า การทารุณกรรมทางเพศจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางเพศของเด็กหยุดชะงักและยับยั้งการตอบสนองทางเพศตามธรรมชาติ

ในเด็กชายที่เคยถูกทารุณกรรมทางเพศแบบรักร่วมเพศ จะส่งผลให้เด็กเกิดความสับสนวิตกกังวลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางเพศของตน

เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ส่วนหนึ่งจะยึดอาชีพโสเภณี บางส่วนมีความบกพร่องในการมีเพศสัมพันธ์ตามปกติ เช่น ไม่สามารถบรรลุถึงจุดสุดยอดได้ หลีกเลียงไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ หรือเกิดความเจ็บปวดอย่างมากในขณะที่มีเพศสัมพันธ์

3. ผลกระทบต่อครอบครัวและชีวิตประจำวัน

เป็นเรื่องที่มักถูกมองข้ามไปและมักเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เด็กไม่กล้าเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง เด็กอาจถูกส่งตัวไปอยู่ที่อื่น เนื่องจากบิดามารดาไม่สามารถดูแลปกป้องเด็กได้ ในกรณีเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลร่วมสายโลหิต (incest) บิดาอาจถูกจำคุก ในบางรายครอบครัวอาจต้องย้ายที่อยู่ ถ้าไม่สามารถปรับตัวกับผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นได้

ในกรณีที่เด็กถูกทารุณกรรมจากบุคคลอื่น ๆ ภายนอกครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะมีการตอบสนองอย่างรุนแรง โดยในระยะแรกจะตกใจมาก บางคนถึงกับหมดสติ ต่อมาจะปฏิเสธในสิ่งที่เกิดขึ้น บางคนอาจจะกล่าวโทษซึ่งกันและกันว่าเป็นต้นเหตุให้เกิดเหตุการณ์ และบางครั้งมีการกล่าวโทษเด็กที่ถูกทารุณด้วย โดยอ้างว่าเป็นเพราะเด็กแสดงท่าทางยั่วยวนและยินยอมพร้อมใจ จึงทำให้เกิดเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น ซึ่งต่อมาจะทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปราะบางมาก อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกตามมาได้ง่าย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก ในกรณีที่เด็กตกอยู่ในวงจรของการทารุณกรรมที่ยาวนาน

เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศเป็นระยะเวลานานจะก่อให้เกิดความสับสน เกี่ยวกับบทบาททางเพศของตน การถูกทารุณกรรมทางเพศยาวนานกว่า 1 ปี และเด็กที่เคยถูกถ่ายภาพลามก จะได้รับผลกระทบในทางลบมากที่สุด เนื่องจากเด็กจะรับรู้ว่าการที่ตนถูกบันทึกภาพไว้นั้นจะเป็นหลักฐานที่มัดตัว และรูปภาพเหล่านั้นอาจถูกถ่ายทอดลงในหนังสือ ซึ่งคนรู้จักอาจพบเห็น เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมาก

โจนส์ (Jones. 1991 : 157) ได้ชี้ให้เห็นผลกระทบของการที่เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานกว่า

1. เด็กจะจมอยู่ความเชื่อและทัศนคติที่บิดเบือนไป ทำให้เด็กปรับตัวได้ยากขึ้น เป็นผลต่อพัฒนาการที่ปกติของเด็ก

2. การทารุณกรรมทางเพศที่รุนแรงก่อให้เกิดเด็กเกิดความเจ็บปวด จะทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของเด็กที่รุนแรงมาก

3. การทารุณกรรมทางเพศเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย รวมทั้งลักษณะท่าทีของผู้กระทำทารุณจะทำให้เด็กรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กเล็กยังไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่กระทำต่อพวกเขา นั้น มีความหมายอย่างไร ส่วนในกรณีผู้กระทำเป็นบุคคลในครอบครัว เด็กจะถูกชักจูงว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นวิธีการเล่นที่ปกติของครอบครัวหรือสังคม แต่จะต้องเก็บไว้เป็นความลับ

1. เด็กมีประวัติความเครียดมาก่อน

มีการรายงานว่าเด็กที่มีประวัติความเครียดมาก่อน หลังจากถูกทารุณกรรมทางเพศจะเกิดบาดแผลทางจิตใจมากกว่าเด็กที่ไม่เคยมีประวัติความเครียดมาก่อน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่สภาพครอบครัวมีปัญหาสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก

2. ความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศ

กรณีที่ผู้กระทำทารุณทางเพศขู่บังคับและใช้กำลังกระทำต่อเด็กอย่างรุนแรง จะก่อให้เกิดผลกระทบต่องานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ฮักการ์ด และทิลลี (Haugaard and Tilly, 1988 : 227) ศึกษาพบว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยการขู่บังคับ ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย หรือการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนัก จะทำให้เกิดบาดแผลทางจิตใจได้มาก

3. การทารุณกรรมทางเพศ ที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลานาน หรือบ่อยครั้ง

การทารุณกรรมทางเพศ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นระยะเวลานานจะก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจที่รุนแรง จอนสตัน (Johnston, 1979 : 106) ในขณะเดียวกัน เด็กที่ถูกการทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลมากกว่า 1 คน ขึ้นไปจะเกิดบาดแผลทางจิตใจที่รุนแรง ในเด็กวัยเรียนที่ถูกทารุณในระยะเวลาอันยาวนานมากกว่า 2 ปี จะเกิดอาการซึมเศร้าอย่างรุนแรง

4. สัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้กระทำทารุณทางเพศ

ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบิดาแม่จะมีความรุนแรงน้อยกว่าถูกกระทำโดยบิดาเลี้ยง ทั้งนี้เนื่องมาจากความรุนแรงของการทารุณกรรมทางเพศมักพบว่า บิดาเลี้ยงมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงกับเด็กมากกว่า ส่วนการทารุณกรรมทางเพศโดยพี่น้องจะก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงเช่นเดียวกัน เป็นเพราะการทารุณกรรมทางเพศจะต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และมักจะเป็นวิธีการขู่บังคับ ในขณะเดียวกัน ถ้าผู้กระทำเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเกิดความรู้สึกสองฝักสองฝ่าย ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เด็กเล็กยังไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่กระทำต่อพวกเขา นั้นมีความหมายอย่างไร ส่วนกรณีผู้กระทำเป็นบุคคลในครอบครัว เด็กจะถูกชักจูงว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นวิธีการเล่นที่ปกติของครอบครัว หรือสังคม แต่จะต้องเก็บไว้เป็นความลับ

5. การเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้น

เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศส่วนใหญ่จะถูกข่มขู่บังคับให้ปกปิดเรื่องราวเป็นความลับ ซึ่งผู้กระทำจะขู่ลงโทษอย่างรุนแรงกับเด็กหรือการขู่จะจมน้ำของรางวัลที่จะให้ จึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสองฝักสองฝ่ายที่จะเปิดเผยเรื่องราวกับบิดามารดา โดยเฉพาะถ้าผู้กระทำนั้นเป็นญาติหรือผู้ใกล้ชิดกับมารดาบิดา เด็กจะรู้สึกเครียดต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีความรู้สึกผิด ลงโทษตัวเองหากต้องเป็นผู้เปิดเผยเหตุการณ์มากกว่าการใช้ตัวแทน (เช่น ตุ๊กตา รูปภาพเป็นสื่อในการเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้น) เมื่อเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศติดต่อกันเป็นช่วงเวลานาน เด็กจะเผชิญกับความเครียดต่อการปกปิดเรื่องราวที่เกิดขึ้น และรู้สึกกลัวต่อสิ่งที่เขาประสบมากยิ่งขึ้น ความคับข้องใจที่เกิดอยู่ตลอดเวลาจะมีผลต่อเด็กมากกว่าวิธีการของทารุณกรรมทางเพศที่เขาได้รับ (Friedrich, Urquiza and Beilke, 1986 : 126)

6. ปฏิกริยาของครอบครัวที่มีต่อเด็กภายหลังถูกทารุณกรรมทางเพศ

ปฏิกริยาตอบโต้ของบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็กจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองและการปรับตัวของเด็กเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กต้องการความเข้าใจ การยอมรับจากบุคคลที่เด็กรัก ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิด เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่เด็กมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากที่สุด ถ้าบุคคลดังกล่าวมีปฏิกริยาในทางบวกโดยการให้กำลังใจและสนับสนุนเด็ก ก็จะมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวต่อสภาพความเป็นจริงได้ดี แต่ถ้าหากครอบครัวปฏิเสธการช่วยเหลือเด็กหรือตำหนิเด็ก ก็จะเป็นการเพิ่มความเครียดให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น โครล์ และเชอร์แมน (Conte and Schuerman, 1987 : 309) รายงานว่าปฏิกริยาในทางลบของมารดา จะทำให้อาการทางจิตใจของเด็กแย่ลงกว่าเดิม

วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว การป้องกันไม่ให้อาการนี้เกิดขึ้นในสังคมเป็นวิธีการที่ดีที่สุด แต่ในความเป็นจริงยังไม่มีสังคมใดสามารถกระทำได้ วิธีการหนึ่งที่สามารถกระทำได้ในขณะนี้ก็คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ประชาชนเกี่ยวกับปัญหาที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น มุ่งหวังให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และร่วมมือที่จะช่วยกันแก้ไข ความสามารถในการประเมินสภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในระยะเริ่มต้นเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมพึงกระทำได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กให้รอดพ้นจากสภาพการณ์อันเลวร้ายเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นการลดผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็กอีกด้วย

สำหรับ จิตตพันธ์ (2537 : 166) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ประชาชน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กที่พบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือขั้นต้นแก่เด็กเหล่านั้นไว้ ดังนี้

1. กรณีที่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศหรือไม่

1.1 อย่าปฏิเสธปัญหา

จงเชื่อเด็กไว้ก่อน แม้ว่าเรื่องที่เด็กเล่าจะเชื่อยากเพียงใด เพราะถ้าเด็กสร้างเรื่องขึ้นแสดงว่าเด็กกำลังมีปัญหาด้านอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน

1.2 รับฟังอย่างสงบ

เมื่อเด็กเล่าให้ฟังว่าถูกทารุณกรรมทางเพศให้รับฟังอย่างสงบ แล้วพยายามให้เด็กค่อย ๆ เล่าลำดับเหตุการณ์ วันเวลา สถานที่ ผู้กระทำ ด้วยการซักถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ก่อนที่เด็กจะล่วงเกินทางเพศ

1.3 ปลอบโยนให้กำลังใจ

พยายามปลอบโยนให้กำลังใจเด็ก และให้ความมั่นใจแก่เด็กว่าเราจะปกป้องคุ้มครองเขาให้ปลอดภัย บอกให้เด็กทราบว่าเรื่องที่เด็กมาบอกเล่าให้เราทราบเป็นเรื่องที่ดีและถูกต้อง

1.4 วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่รับจากเด็ก หากเป็นเรื่องที่ไม่จริง รายละเอียดและข้อเท็จจริงจะไม่ชัดเจนหรือไม่ปะติดปะต่อ การเล่าหลาย ๆ ครั้งจะไม่ตรงกัน บางครั้งการที่เด็กเล่าเรื่องที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ปะติดปะต่อ อาจเป็นเพราะเด็กมีปัญหาด้านสุขภาพจิต และอารมณ์ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือด้วยเช่นกัน

2. กรณีทราบแน่ชัดว่าเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ

2.1 ควบคุมอารมณ์ให้ได้

ให้รับฟังข้อมูลอย่างมีสติ ไม่แสดงอาการโวยวายหรือโกรธเคือง หรือหวาดกลัววิตกกังวล ให้เด็กเห็น เพราะอาจทำให้เด็กตกใจกลัวจนไม่กล้าบอกความจริง

2.2 ปลอบโยนให้กำลังใจ

ปลอบโยนและยืนยันว่าเด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากผู้กระทำ และผู้กระทำทารุณทางเพศจะต้องได้รับโทษจากการกระทำผิด การที่เด็กบอกเล่าให้เล่าให้ผู้ใหญ่ทราบนั้นเป็นการดีแล้ว

2.3 พาเด็กไปไว้ในที่ปลอดภัย

ควรพาเด็กไปไว้ในที่ปลอดภัย และมีหลักประกันเกี่ยวกับอนาคตของเด็ก

2.4 เก็บรวบรวมหลักฐาน

เก็บรวบรวมหลักฐาน เช่น เสื้อผ้าที่เด็กสวมใสขณะที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ขนเพชร ก้นบูรี ถุงอนามัย หรืออื่นๆ ที่ผู้กระทำความผิดทิ้งร่องรอยเอาไว้ ตรวจสอบร่องรอยความเสียหายที่ร่างกายของเด็ก ถ่ายภาพไว้ด้วย (ถ้าทำได้) ส่งตัวเด็กเข้ารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลของรัฐที่ใกล้ที่สุดทันที

อย่าชำระล้างร่างกายของเด็กก่อนการตรวจรักษา จัดซื้อแพทย์ รวมทั้งวัน เวลา สถานที่ ขณะที่ตรวจรักษาไว้ด้วย

กรณีที่ทราบข้อมูลจากเด็กหลังเหตุการณ์ไม่เกิน 7 วัน อาจยังมีหลักฐานร่องรอยตกค้างอยู่ และแพทย์ยังอาจค้นพบได้

หากเกิน 7 วัน อาจไม่พบหลักฐานร่องรอยของการทารุณกรรมทางเพศ แต่ก็ต้องพาเด็กไปตรวจรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และตรวจสอบการตั้งครรภ์ด้วย

2.5 แจ้งตรวจ

กรณีที่ผู้กระทำทารุณทางเพศต่อเด็กเป็นคนแปลกหน้า ให้แจ้งตำรวจทันที โดยบอกรายละเอียดทุกอย่างเท่าที่ทราบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับเด็กอื่นต่อไป

2.6 แจ้งหน่วยงานทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

เช่น หน่วยงานด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อขอรับความช่วยเหลือไม่ว่าในแง่ของ

- การบำบัดทางจิตและอารมณ์ให้แก่เด็กและครอบครัว

- การให้ที่พักพิงที่ปลอดภัยแก่เด็ก หรือ

- การขอคำปรึกษาว่าควรจะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดหรือไม่ แม้ว่าควรจะฟ้องร้องทุกกรณี ทั้งนี้จะต้องพิจารณาความเสียหายที่จะเกิดแก่จิตใจและอารมณ์ของเด็กที่เป็นผลจากการดำเนินคดีเป็นสำคัญ

ความเป็นมาของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (The Centre for The Protection of Children's Rights) (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2543 : 12)

ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นโครงการหนึ่งของมูลนิธิเด็กซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศล ตั้งขึ้นเมื่อปี 2524 เพื่อให้การพิทักษ์ คุ้มครองช่วยเหลือ บำบัดรักษา และฟื้นฟูเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่ถูกละเมิดสิทธิในร่างกาย จิตใจ และเสรีภาพ อันได้แก่ เด็กถูกทารุณกรรม ถูกล่วงเกินทางเพศ ถูกใช้แรงงาน

อย่างไม่เป็นธรรม ถูกล่อลวงมาค้าประเวณี ถูกนำมาขายเป็นสินค้า ถูกลักพา ถูกทอดทิ้งรวมถึงเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยให้ความช่วยเหลือทั้งในแง่ของการสังคมสงเคราะห์และกฎหมาย จากหลักแนวคิดที่ว่า เด็กยังขาดวุฒิภาวะที่จะปกป้องคุ้มครองตนเองได้อย่างเต็มที่เช่นผู้ใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยสังคมที่เข้าไปช่วยเหลือคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยตระหนักว่าครอบครัวจะเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่สำคัญในการคุ้มครองและดูแลเด็ก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่ถูกละเมิดสิทธิทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และเสรีภาพ
2. เพื่อรณรงค์เผยแพร่ให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กว่า มีความสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไข
3. เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กให้รัดกุม ทันต่อสถานการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก
4. เพื่อให้มีกฎหมายรองรับองค์กรคุ้มครองเด็ก ให้สามารถเป็นตัวแทนของเด็กได้อย่างแท้จริง
5. ประสานงานกับองค์กรที่ทำงานด้านเด็ก และสิทธิมนุษยชนของภาครัฐและ เอกชนทั้งในและนอกประเทศในการร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก

งานของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

1. ฝ่ายประสานงาน

เป็นฝ่ายเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจและประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดกลไกในการป้องกันและแก้ไขในส่วนการปฏิบัติงาน กฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ให้เด็กได้รับการคุ้มครองดูแลที่ดีขึ้น

2. ฝ่ายรณรงค์เผยแพร่

รณรงค์เผยแพร่สภาพปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไข พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายและกลไกทางสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิมากยิ่งขึ้น

3. ฝ่ายช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่เด็กให้พ้นจากการถูกละเมิดสิทธิที่เผชิญอยู่ทั้งทางด้านสังคม สงเคราะห์และด้านกฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ รวมทั้งกระตุ้นให้เด็กและครอบครัวได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการปกป้องสิทธิของตน

ในขณะเดียวกัน ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กก็ยังได้จัดหาที่พักพิ้วชั่วคราวสำหรับเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือจากสภาพการณ์ที่เลวร้าย ในรายที่ครอบครัวเป็นผู้กระทำต่อเด็ก หรือสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถดูแลเด็กให้ได้รับความปลอดภัยได้ ซึ่งได้แก่

ก. บ้านอุ่นรัก กรุงเทพฯ

เป็นบ้านพักพิ้วชั่วคราวสำหรับเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือเพื่อปรับสภาพร่างกาย จิตใจอารมณ์ความรู้สึกของเด็กให้กลับคืนสู่สภาพปกติ โดยประสานงานกับผู้ชำนาญการทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งให้

11/4/55 20

ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ และสร้างความเข้าใจกับครอบครัวของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวได้อย่างปกติสุข แต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะกลับคืนสู่ครอบครัวหรือบุคคลที่ใกล้ชิดได้บ้านอุปถัมภ์จะหาหน่วยงานดูแลเด็กที่เหมาะสม ตามความต้องการของเด็กต่อไป

ข. บ้านทอฝัน จังหวัดเชียงราย

เพื่อรองรับเด็กหญิงที่มีภูมิฐานะในจังหวัดทางภาคเหนือไม่ว่าจะเป็นเด็กเชื้อชาติใดก็ตามที่ถูกล่อลวงมาค้าประเวณี และได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เข้ารับการฟื้นฟูบำบัดรักษาด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งฝึกสอนอาชีพ ให้การศึกษาตามความต้องการของเด็ก และยังให้การสงเคราะห์ติดตามดูแลเด็กและครอบครัวทางภาคเหนือ ซึ่งเคยผ่านการช่วยเหลือมาในอดีต พร้อมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจต่อครอบครัวและชุมชนที่มีความเสี่ยงเพื่อสกัดกั้นมิให้เด็กหญิงถูกล่อลวงมาค้าประเวณี

ค. บ้านทอฝัน จังหวัดพะเยา

ด้วยศูนย์ฯ เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการป้องกันมิให้เด็กสาวในจังหวัดพะเยาล้างไหลเข้าสู่ขบวนการค้าประเวณี จึงได้ก่อตั้งบ้านทอฝันจังหวัดพะเยาขึ้น โดยให้ทุนการศึกษาแก่เด็กหญิงที่ต้องการศึกษาต่อใน ชั้นมัธยม ฝึกอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัว และยังรณรงค์เผยแพร่แก่ครอบครัวและชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ให้เปลี่ยนทัศนคติมิให้ส่งเสริมเด็กไปค้าประเวณี

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

พอนตัน (Ponton. 1992 : 102) ได้ศึกษาเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้ รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน The Child and Adolescent Sexual Abuse Resource Center (CASARC) ของโรงพยาบาลทั่วไปในซานฟรานซิสโก พบว่าในแต่ละปีจะมีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือประมาณ 600 ราย ในจำนวนนี้มีเด็กผิวดำ ผิวขาว ชาว Hispanic และเอเชีย อายุเฉลี่ยของเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือตามเชื้อชาติ ได้แก่ 8.7, 9.0, 10.5 และ 11.5 ปี ตามลำดับ อาการสำคัญที่พบได้บ่อยในเด็กทั้ง 4 กลุ่มคือ อาการวิตกกังวลร้อยละ 44.7 อาการซึมเศร้าร้อยละ 25.2 มีความคิดฆ่าตัวตายหรือตั้งใจฆ่าตัวตายร้อยละ 13.1 และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำร้อยละ 10 โดยที่เด็กชาวเอเชียจะมีความคิดฆ่าตัวตายหรือตั้งใจฆ่าตัวตายสูงกว่าเด็กกลุ่มอื่น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กชาวเอเชียสามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศ และอารมณ์โกรธออกมาได้น้อยกว่าเด็กชนชาติอื่น

โคร์ท (Conte. 1987 : 74) ได้ทำการสำรวจอาการผิดปกติของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่มาใช้บริการที่ Sexual Assault Center (SAC) ของ Harborview Medical Center รัฐ Seattle จำนวน 369 คน โดยใช้แบบประเมินอาการ 38 - items symptoms checklist พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอาการผิดปกติที่พบได้มากที่สุดนี้ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำร้อยละ 33 กลัวร้อยละ 31 อารมณ์ขุ่นมัว ร้อยละ 23 มีปัญหาเกี่ยวกับการกินการนอน ร้อยละ 20 โกรธและไม่เป็นมิตร ร้อยละ 19 อารมณ์เศร้า ร้อยละ 19 ถอยหนี ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 15 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ร้อยละ 15 วิตกกังวลมากเกินไปร้อยละพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 14 พฤติกรรมถดถอย ร้อยละ มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัยร้อยละ 7

เบนโตทิม และบอสตัน (Bentovim and Boston. 1988 : 236) ได้ทำการศึกษาคอร์บอร์ที่มีประวัติว่า สมาชิกถูกทารุณกรรมทางเพศ จำนวน 274 คอร์บอร์ พบว่า 106 คอร์บอร์ มีลักษณะเป็นคอร์บอร์เดี่ยว 64 คอร์บอร์ มีบิดาเลี้ยง 34 คอร์บอร์ มีผู้ปกครองเพียงคนเดียวเนื่องจากการหย่าร้าง 30

ครอบครัว บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 7 ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย และจากการศึกษาเปรียบเทียบกับครอบครัวปกติพบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศมักจะมีภูมิหลังที่มีประวัติครอบครัวแตกแยก บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่และมีบิดามารดาเลี้ยง ส่วนในเรื่องอาชีพ พบว่า การทารุณกรรมทางเพศพบได้ในสังคมชั้นต่ำ (low social class group) ผู้นำครอบครัวตกงานและมีลักษณะการดำเนินชีวิตแบบยุ่งวุ่นวาย สับสน

สำหรับการศึกษาของ บาร์เกอร์ และดันแคน (Barker and Duncan . 1989 : 65) ที่ได้ทำการสำรวจผู้ใหญ่ที่เคย มีประสบการณ์ของการทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก กลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังคมชนชั้นระดับต่าง ๆ กันมีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศใกล้เคียงกัน แต่เมื่อศึกษาเฉพาะในกลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือ โดยส่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาล จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังคมชั้นสูงมีสถิติการถูกส่งมารับการรักษาน้อยกว่าชนชั้นอื่น ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า กลุ่มสังคมชั้นสูงสามารถ ปกปิดเรื่องราวเกี่ยวกับการทารุณกรรมทางเพศได้ดีหรือได้รับการรักษาจากแพทย์ประจำตัว ซึ่งทำให้ไม่มีการรายงานจำนวนของผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้

งานวิจัยในประเทศ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2537 : 110) ได้รายงานผู้ป่วยเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจำนวน 16 ราย ที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกจิตเวชศาสตร์เด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 1 ปี 8 เดือน – 14 ปี จำนวนร้อยละ 87.5 ถูกกระทำโดยบุคคลที่เด็กรู้จัก จำนวนร้อยละ 50 ถูกกระทำโดยบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะบิดา 2 ใน 3 ถูกกระทำทารุณครั้งแรกเมื่ออายุ 8 – 13 ปี ลักษณะของการถูกทารุณกรรมทางเพศส่วนใหญ่เป็นการล่วงเกินแบบมีเพศสัมพันธ์ ลักษณะครอบครัวของผู้ป่วยมีปัญหาทางจิตสังคมหลายประการ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การหย่าร้าง หรือแยกทางกัน ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี บิดามารดามีปัญหาทางอารมณ์ การอยู่ร่วมกันอย่างแออัด

จากการตรวจสภาพจิต พบว่า อาการซึมเศร้าเป็นอาการที่พบมากที่สุดคือร้อยละ 66.1 รองลงไปเป็นอาการหวาดกลัว ร้อยละ 33.3 และวิตกกังวล ร้อยละ 26.7

มณฑณี บุรณเขตต์ (2532 : 123) ได้ศึกษาลักษณะภูมิหลังและสภาวะทางจิตใจของหญิงที่ถูกข่มขืน ที่ได้รับการช่วยเหลือและติดต่อกับโครงการบ้านถนอมรัก กลุ่มเพื่อนหญิง จำนวน 10 ราย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติชีวิต ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ เจตคติ และสิ่งแวดล้อมของหญิงที่ถูกข่มขืน ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เด็กจะถูกข่มขืนโดยคนคุ้นเคยในครอบครัว ได้แก่ บิดา บิดาเลี้ยง และเครือญาติ สถานที่เกิดเหตุมักเกิดขึ้นภายในบ้านของตนเอง ผู้ข่มขืนมักใช้กำลังข่มขู่หรือบังคับ เหตุการณ์ที่ถูกข่มขืนนั้นมักถูกปกปิดเป็นระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 4 ปี จนกว่าเรื่องราวจะถูกเปิดเผยขึ้น

ส่วนสภาวะทางจิตใจของผู้ที่ถูกข่มขืนนั้นพบว่า ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะด้านการแสดงออกไม่เป็นไปตามวัย กลไกทางจิตที่พบบ่อยได้แก่ การเก็บกด การถดถอย การปฏิเสธ และการกล่าวโทษตนเอง นอกจากนั้นยังมีความรู้สึกเป็นปมด้อยในชีวิต และฝังใจกับเหตุการณ์ที่ถูกข่มขืน รวมทั้งมีภาพพจน์ต่อเพศชายในทางลบ รู้สึกไม่สบายใจถ้าจะต้องติดต่อกับเพศตรงข้าม ในบางรายพบว่ามี ความกดดันในเรื่องความรู้สึกและความต้องการทางเพศมากแต่ก็พยายามเก็บกดไว้

ลักษณะของผู้ข่มขืน มักจะมาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ โดยมีประวัติชอบเล่นการพนัน ติดสุรา และมีพฤติกรรมอนาจารเด็กมาก่อน

สุพล จงพาณิชย์กุลธร และจันทนา วิธวาทิ (2537 : 140) ได้ศึกษาย้อนหลังถึงอุบัติการณ์เด็ก (อายุน้อยกว่า 15 ปี) ที่ถูกกระทำชำเรา ที่ได้มาตรวจที่โรงพยาบาลตำรวจ พบว่า เด็กที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 12.5 ปี อายุที่พบบ่อยที่สุดคือ 14 ปี (อายุน้อยที่สุดคือ 1 ปี 11 เดือน) ส่วนใหญ่ถูกกระทำชำเราในเวลากลางคืน เดือนมิถุนายนและกันยายน พบอุบัติการณ์ได้บ่อยกว่าเดือนอื่นๆ ประมาณร้อยละ 80 ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กระทำโดยบุคคลที่เด็กรู้จักและบังคับให้เด็กกระทำการดังกล่าว ร้อยละ 85 ของเด็กถูกข่มขืนโดยผู้ก่อเหตุเพียงคนเดียว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แกชดา ดูแกน และมิโดว์ (Gazda Ducan and Meadow. 1969 : 9) ได้ให้ความหมายของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยกระบวนการนี้ มุ่งที่ความคิดและพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นปัญหาและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดความจริง เพื่อได้ปลดปล่อยความรู้สึกกับข้อใจ มีความไว้วางใจ มีความใส่ใจ มีความเข้าใจ มีการยอมรับ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกได้ช่วยเหลือกันแก้ปัญหาในกลุ่ม โดยการปรึกษาหรือแบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวกับเพื่อนสมาชิกและ นักจิตวิทยาการศึกษา

เชอร์ทเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1968 : 448-449) ได้สรุปเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มไว้ว่า หมายถึงการที่บุคคลมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในด้านใดด้านหนึ่งหรือต้องการที่จะแก้ไขปัญหาใด ปัญหาหนึ่งร่วมกันเข้ามาปรึกษากันเป็นกลุ่ม โดยมีนักจิตวิทยาการศึกษาเป็นผู้คอยเอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินไปในขณะที่สมาชิกสามารถแสดงออกถึงความรู้สึก และความคิดเห็นของตน ในการแก้ปัญหาหรือ ปรับปรุงตนเอง ทั้งยังได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น และได้พบว่าผู้อื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน มิใช่ ตนเองเท่านั้นที่มีปัญหาเพียงคนเดียว วิธีการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มจะทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจว่าคนสามารถให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม

โคห์น และคณะ (Cohn and other. 1969 : 9 -10) ได้ให้ความหมายของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลปกติ โดยบุคคลเหล่านี้จะร่วมปรึกษากับเพื่อนสมาชิก และนักจิตวิทยาการศึกษาเพื่อการสำรวจปัญหา และความรู้สึกในอันที่จะพยายามขยายขอบเขตทัศนคติของพวกเขา เพื่อเขาจะได้จัดการกับปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

กิ๊บสัน และมิทเชล (Gibson and Mitchell. 1986 : 30) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) มุ่งที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมโดยตรง การพัฒนาที่เกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับ ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความวิตกกังวลของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม จะถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกลุ่ม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 180) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นกระบวนการของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาหรือมีความต้องการคล้ายๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษา ร่วมให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการของการให้คำปรึกษาที่แตกต่างจากการให้คำปรึกษารายบุคคล โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะประกอบด้วยผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษามากกว่า 1 คนขึ้นไป ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัย ภายในกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นเพียงผู้ประสานกระตุ้น และช่วยเหลือให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์

โดยสรุปแล้ว การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคคล อันจะช่วยให้บุคคลได้มีการพัฒนาความเข้าใจตนเอง เพิ่มขีดความสามารถของตนเอง โดยกระบวนการประกอบด้วยจิตวิทยาการปรึกษาเป็นผู้เอื้ออำนวยบรรยากาศให้กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น และสมาชิกของกลุ่มที่มีความต้องการตรงกันในการที่จะปรับปรุงตนเองในด้านใดด้านหนึ่งหรือ แก้ไขปัญหาาร่วมกันปัญหาใดปัญหาหนึ่งมาอยู่ร่วมกัน ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจึงเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ความเคารพ นับถือ ให้เกียรติ ความอบอุ่นและการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งบรรยากาศที่เอื้ออำนวยเช่นนี้สมาชิกจะลดกลไกการป้องกันตนเองลงอันทำให้บุคคลได้หันมาสำรวจความรู้สึก การกระทำและความคิดของตน ค้นหาโลกส่วนตัว เพื่อนำความคิด และการกระทำซึ่งมีลักษณะในการทำลายตนเองออกมาเสนอให้กลุ่มได้รับรู้ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้เข้าใจตนเอง โดยให้สมาชิกได้มีโอกาสตรวจสอบความคิดและการกระทำของตนว่าทำให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไรบ้างเพราะเหตุใดการกระทำและความคิดเหล่านั้นจึงยังคงมีอยู่ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเปิดใจฟังมองมาที่ตนเองเป็นเหตุให้สมาชิกได้คิด และเริ่มเปลี่ยนแปลงความคิดของตน ทำให้เขาได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองได้รู้จักตนเองชัดเจนยิ่งขึ้นและเมื่อนั้นแล้วตนเองเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นปัญหานั้นสมาชิกก็จะเริ่มรู้ว่าตนเองต้องรับผิดชอบต่อการแก้ไขการกระทำที่เป็นปัญหา ความกะฉาดในตนเองที่สมาชิกได้รับจะเป็นพลังให้สมาชิกสามารถหาทางแก้ไขการกระทำที่เป็นปัญหาของตนเองได้จนเป็นผลสำเร็จ และได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ที่พึงปรารถนา ทำให้สมาชิกเกิดเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น เกิดความเคารพตนเอง และทำให้เกิดความมั่งคั่งในด้านต่าง ๆ ตามมาประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากกลุ่มจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (Ohlsen, 1977 : 1 – 8)

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

กิ๊บสัน และ มิทเชล (Gibson and Mitchell, 1986 : 29 – 30) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นครอบคลุมถึงการพัฒนา ป้องกัน และรักษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ในด้านการพัฒนา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคน ได้รับการกระตุ้น ส่งเสริม และมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สมาชิกต้องการมากที่สุดนั่นคือ สมาชิกจะได้รับแรงจูงใจจากกลุ่มให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถซึ่งแสดงออกถึงความสำเร็จอย่างสูงสุดของตนเอง

2. ในด้านการป้องกัน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินชีวิตและทำหน้าที่ในสังคม ให้ผ่านปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยดี โดยป้องกันปัญหาความผิดปกติทางบุคลิกภาพที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้าหากบุคคลไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้

3.ในด้านการรักษา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ให้การรักษาแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นการทำลายตนเอง (Self-Defeating Behavior) ซึ่งอาจเป็นซ้ำๆ และเป็นมากขึ้นได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากลับคืนเป็นปกติได้อย่างรวดเร็วและคงเหลือความผิดปกติทางอารมณ์น้อยกว่า

ทิพวรรณ กิตติพร (2536 : 260) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จักตนเองได้ดีขึ้น มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความไว้วางใจต่อตนเองและผู้อื่น มีการยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น มีทักษะในการเข้าสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเน้นให้สมาชิกสำรวจและเข้าใจตนเองจนสามารถลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแนวทางที่พึงปรารถนามีการตัดสินใจและการเลือกอย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญงอกงามส่วนบุคคล ทำให้สมาชิกสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จะเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีการพัฒนาตนเองภายใต้บรรยากาศของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยสมาชิกจะได้สำรวจ เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับตนเอง พัฒนาความรู้สึกยอมรับและไว้วางใจผู้อื่น ส่งเสริมให้สมาชิกที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้นผ่านกระบวนการ กลุ่ม นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มสมาชิกจะได้เรียนรู้ทักษะทางสังคม สมาชิกจะสามารถพัฒนา ยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตน โดยได้รับแรงจูงใจและพลังใจจากกลุ่ม

เป้าหมายของการปรึกษาแบบกลุ่ม

ตามแนวคิดของโอลเซน (Ohlsen. 1970 : 32) การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีเป้าหมายสำคัญ คือ ให้สมาชิกเป็นผู้มีภาวะการปรับตัวได้ดี บุคคลที่มีภาวะการปรับตัวได้ดี คือผู้ที่มีลักษณะของการยอมรับตนเองและยอมรับผู้อื่น เป็นผู้ให้ความรัก และเป็นผู้รับความรักจากผู้อื่นได้รู้จักสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมายกับบุคคลอื่น ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รู้ว่าจะไรตนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่กับสถานการณ์ยุ่งยากทั้งหลายที่ตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยคงความเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความสุขกับการทำงานและการพักผ่อน บุคคลที่มีภาวะการปรับตัวได้ดีจะเป็นผู้ตระหนักรู้ตนตามความเป็นจริง มีความสอดคล้อง (congruence) ของตัวตนตามความจริง (real self) และตัวตนในอุดมคติ (ideal self) สามารถเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานให้เปลี่ยนแปลงได้เหมือนดังตัวตนในอุดมคติที่ตั้งไว้ยิ่งขึ้น จนสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งภายในตนเอง (intrapersonal) และแก้ไขข้อขัดแย้งกับผู้อื่น (interpersonal) มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่แท้จริงออกมา มีความรับผิดชอบต่อตนเองสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ จนเกิดความเชื่อมั่นที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของตน อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลเพิ่มความรู้สึกเคารพนับถือตนเอง (self - respect) เพิ่มพูนการเห็นคุณค่าในตนเองยิ่งขึ้น

ขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา

โอลเซน และคนอื่น ๆ (Ohlsen and others. 1988 : 42) กล่าวถึงการเลือกขนาดของกลุ่มว่า การเลือกขนาดของกลุ่มจะต้องพิจารณาคุณภาพของสมาชิก ความสนใจ และความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยทั่วไปแล้วในวัยรุ่น ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีจำนวนสมาชิก 6 - 8 คน ซึ่งจะทำให้

สมาชิกทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โลเซอร์ (Loeser.1957) กล่าวว่าขนาดของกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 4 - 8 คน จะเพียงพอที่ทำให้กลุ่มทำหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เป็นสมาชิกคนหนึ่ง และไม่ต้องใช้กฎของกลุ่ม กลุ่มที่เพิ่มขนาดมากกว่านี้จะทำให้กลุ่มอ่อนแอขึ้น สมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาทเพียงเล็กน้อยในการที่จะสร้างสัมพันธภาพของแต่ละคน นอกจากนี้ กลุ่มยังมีแนวโน้มที่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ หรือว่าสมาชิกอาจจะมีปฏิสัมพันธ์เพียงแต่กับผู้นำกลุ่มเท่านั้น

คอเรีย (Corey. 1996 : 90) กล่าวเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มว่า กลุ่มที่พอดีขึ้นกับอายุของผู้รับคำปรึกษา ประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษา และชนิดของปัญหา ในกลุ่มของผู้ใหญ่สมาชิก 8 คน และผู้นำกลุ่ม 1 คน เป็นขนาดกลุ่มที่ดี ซึ่งในเด็กเล็กอาจมีสมาชิกกลุ่ม 3 - 4 คนโดยทั่วไปแล้ว กลุ่มควรมีคนมากพอที่จะสร้างสัมพันธภาพได้ และไม่เกิดความล่าช้า และมีขนาดเล็กพอที่จะทำให้ สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกลุ่มโดยไม่บ่อยครั้งจนเกินไปจนเสียความรู้สึกของความเป็นกลุ่ม

เมเยอร์ และเบเกอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 182 ; อ้างอิงมาจาก Mayer and Baker. 1967) เสนอว่า จากประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแก่เด็กประถมวัย จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมที่สุดอยู่ระหว่าง 5 - 6 คน แต่อย่างต่ำควรจะเป็น 3 - 5 คน และอย่างสูงประมาณ 10 - 12 คน ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและองค์ประกอบอื่นๆ เช่น อายุเพศ สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ประกอบด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้เลือกขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา ครั้งนี้ เป็นเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ช่วงอายุ 13 - 17 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น สมาชิกกลุ่มขนาด 6 คน เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกวนนิยมนั้นการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก ดังนั้นจำนวนสมาชิก 6 คน น่าจะเพียงพอที่จะทำให้สมาชิกและผู้รับคำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่าและสามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างเหมาะสม ผู้รับคำปรึกษาและสมาชิกแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตนและพัฒนาดตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสำคัญของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ

โอลเซน (Ohlsen. 1977 : 9 - 19) ได้ให้ข้อเสนอแนะกระบวนการให้ความช่วยเหลือสำหรับนักจิตวิทยาการศึกษามีดังนี้ คือ

1. การสร้างสัมพันธภาพ ในการสร้างสัมพันธภาพ นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องแสดงตัวให้สมาชิกเกิดความศรัทธาในบุคลิกภาพส่วนตัวของนักจิตวิทยาการปรึกษา เพื่อเขาจะได้เกิดความยอมรับไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นในตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาว่า เป็นผู้สามารถเก็บความลับของเขา และสามารถช่วยเหลือเขาแก้ปัญหาได้ในการสร้างสัมพันธภาพ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะพูดถึงบทบาทของตนสิ่งที่จะช่วยเหลือสมาชิก สิ่งที่เขาหวังจากสมาชิก สิ่งที่เขาหวังได้จากสมาชิกอื่นๆ และนักจิตวิทยาการปรึกษา และวิธีการที่ปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะช่วยสมาชิกได้ในกระบวนการสร้างสัมพันธภาพนี้ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องตั้งใจฟังรับฟังสมาชิก มีความเอาใจใส่ต่อสมาชิก มีความห่วงใย และร่วมรู้สึกกับสมาชิก โดยมีเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา

2. การเข้ากลุ่มโดยการสนทนาเบื้องต้น สมาชิกที่สมัครจะเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จะต้องผ่านการสัมภาษณ์เบื้องต้นก่อนเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (intake interview) โดยนักจิต

วิทยาการปรึกษาจะอธิบายถึงกระบวนการของกลุ่ม และความคาดหวังจากสมาชิก ซึ่งในขั้นนี้นักจิตวิทยาการปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกพร้อมที่จะพูดเรื่องของตน ด้วยการให้สมาชิกได้พูดถึงความรู้สึก และเอื้อให้เขาได้มีโอกาสพูดได้อย่างอิสระ ซึ่งสมาชิกจะเริ่มเรียนรู้ถึงการพูดอย่างเปิดเผย เริ่มรับผิดชอบที่จะพูดเรื่องราวของตน แม้ว่าจะทำให้ต้องเป็นทุกข์หรือหงุดหงิดบ้างก็ตาม และรับผิดชอบที่จะระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมตลอดจนเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมสำหรับสมาชิกที่เป็นวัยรุ่นแล้ว การมีเป้าหมายเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนจะส่งเสริมให้พูดอย่างเปิดเผย อีกทั้งยังเป็นสัมพันธภาพที่ดีในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอีกด้วย

3. การใส่ใจความรู้สึก ในการใส่ใจความรู้สึกของสมาชิกนั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องรู้ถึงสิ่งที่สมาชิกกำลังประสบ มีความเข้าใจเขามีความรู้สึกเช่นเดียวกับเขา และรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นเหมือนกับที่เขารับรู้ รวมทั้งสามารถคาดคะเนความไม่สบายใจของสมาชิก หรือสิ่งที่เขาต้องการเกี่ยวกับความไม่สบายใจนี้ ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษาจะสามารถเข้าใจสมาชิกได้จากการแสดงออกของเขา ทั้งขณะพูด การแสดงความคิดเห็น ทำที่ การพูด การแสดงสีหน้า การหัวเราะ การร้องไห้ การใช้คำพูดที่เต็มไปด้วยอารมณ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้องเข้าใจว่าพฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกในลักษณะคล้ายคลึงกัน อาจจะมีอารมณ์แตกต่างกันก็ได้ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องตระหนักทุกสิ่งเกี่ยวกับตัวสมาชิก เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนล้วนมีวิถีชีวิตของตนจึงมีรูปแบบการเปิดเผยความรู้สึกภายในเฉพาะตนออกไป ในการใส่ใจความรู้สึกนักจิตวิทยาการปรึกษาต้องตระหนักว่า สมาชิกอาจมีความต้องการแสดง บางสิ่งที่ต่างจากที่เขาได้กล่าวไว้เพื่อปิดบังความรู้สึกที่แท้จริง เช่น เกิดความละอายต่อความรู้สึกของตนเอง ละอายต่อการกระทำของตน หรืออาจเป็นความรู้สึกไม่ไว้วางใจนักจิตวิทยาการปรึกษาและสมาชิกก็ทำได้

4. การสะท้อนความรู้สึก ในการสะท้อนความรู้สึกนักจิตวิทยาการปรึกษา ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมความรู้สึกและความคับข้องใจของสมาชิก แล้วสื่อสารสิ่งที่สมาชิกรู้สึกอยู่ภายในออกไปได้อย่างถูกต้องเมื่อนักจิตวิทยาการปรึกษาสังเกตพบว่า สมาชิกมีความไม่สบายใจต่อการสะท้อนความรู้สึก ก็ไม่ได้หมายความว่าควรยุติการสะท้อนความรู้สึก แต่ควรได้พยายามใส่ใจ และสะท้อนความรู้สึกที่ซ่อนเร้นของสมาชิกนั้นให้เขาเข้าใจ

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้สึกกับพฤติกรรม การให้สมาชิกกล่าวถึงความรู้สึกเพื่อสามารถระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมให้ได้นั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องให้โอกาสสมาชิกได้พูดถึงความรู้สึกของเขาจนกระทั่งเป็นที่พอใจ และได้รับข้อมูลย้อนกลับเป็นที่พอใจแล้ว จึงขอให้เขาระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเองซึ่งในระยะต้น ๆ ของการดำเนินกลุ่มนักจิตวิทยาการปรึกษาอาจหยิบยกเอาข้อมูลของสมาชิกบางกรณีมาเสนอให้สมาชิกสามารถระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมตลอดจนปฏิบัติตามเป้าหมายเชิงพฤติกรรมนั้นได้ในการรับฟังความรู้สึกของสมาชิก นักจิตวิทยาการปรึกษาไม่ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดถึงความรู้สึกเจ็บปวดหรือระบายความรู้สึกมากเกินไป (achieve catharsis) จนขาดแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ควรช่วยให้สมาชิกทำจิตใจให้สงบจากภาวะปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้ ด้วยการช่วยให้เขาระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ ช่วยให้เขาค้นพบพฤติกรรมใหม่ ๆ และปฏิบัติพฤติกรรมนั้นไปพร้อม ๆ กัน ในช่วงที่เขาพูดถึงปัญหานั้น

6. การระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรม ในระหว่างการสัมภาษณ์เบื้องต้นก่อนเข้ารับการศึกษาเชิงจิตวิทยา (intake interview) นักจิตวิทยาการปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกระบุเป้าหมายเฉพาะตน (define idiosyncratic goals) ด้วยเหตุนี้สมาชิกที่เข้าร่วมในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทุกคนจึงต้องมีเป้าหมายเชิงพฤติกรรม

กรรมของตนเองพร้อมทั้งเกณฑ์การประเมินความเจริญงอกงามตลอดระยะเวลาการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ดังนั้นในการช่วยสมาชิกระบุ เป้าหมาย นักจิตวิทยาการปรึกษาจึงต้องฟังเรื่องราวของสมาชิกอย่างระมัดระวังตลอดเวลา เพื่อตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของเขา จะได้นำมาระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจที่ว่า สมาชิกที่ระบุเป้าหมายอย่างคลุมเครือ หรือระบุเป้าหมายที่มีลักษณะกว้าง ๆ เกินไป อาจแสดงถึงความไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและการรื้อที่ระบุเป้าหมายเชิงพฤติกรรมอย่างกระฉ่งชัด ก็มักจะชี้ให้เห็นถึงการต่อต้าน

7. การช่วยสมาชิกำหนดเกณฑ์การประเมินความเจริญงอกงามของตนเอง การที่นักจิตวิทยาการปรึกษาได้ช่วยสมาชิกำหนดเกณฑ์การประเมินความเจริญงอกงามแล้ว จะเอื้อให้สมาชิกใช้เกณฑ์ประเมินความก้าวหน้าของตนได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบุคคลสำคัญของเขายกนอกกลุ่ม นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินความเจริญงอกงามยังใช้เป็นตัวพิจารณาว่า สมาชิกได้รับความช่วยเหลือจากกระบวนการกลุ่มหรือไม่ จากงานวิจัยของ เดอเอสซ์ (De Esch, 1977 : 16) ได้สรุปไว้ว่าสมาชิกที่มีความสามารถระบุเป้าหมาย เชิงพฤติกรรม และสามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเจริญงอกงามของตนเองนั้นปรากฏผลในการทดลองแล้วว่ากลุ่มควบคุมได้รับความเจริญงอกงามได้เท่ากับกลุ่มทดลอง

8. การช่วยสมาชิกระบุเป้าหมายย่อย เมื่อสมาชิกได้ระบุเป้าหมายในการเข้าร่วมการปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่มของเขาแล้ว จะเป็นประโยชน์มากที่สุดหากนักจิตวิทยาการปรึกษาจะช่วยสมาชิกำแนเป้าหมายนั้นออกเป็นเป้าหมายย่อยๆ หรืออย่างน้อยที่สุดก็กำหนดสิ่งที่สมาชิรู้สึกมั่นใจที่สุดในการนำมาปฏิบัติ หรืออาจจะจำแนก เป้าหมายระยะยาวออกเป็นขั้น ๆ เพื่อให้สมาชิกสามารถดำเนินการไปตามขั้นตอนนั้นได้

9. การสอนสมาชิให้เป็นสมาชิกที่ดี และผู้ช่วยเหลือที่ดี โดยทั่วไปแล้วการสอนพฤติกรรมของสมาชิกเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มซึ่งในการสอนพฤติกรรมนี้ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะอธิบายเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มแก่สมาชิกและคอยชี้แจงคำถามของสมาชิกเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม สิ่งที่คาดหวังจากสมาชิก ยิ่งสมาชิกมีความเข้าใจ สิ่งที่คาดหวังจากเขามากเท่าใด เขาก็ยิ่งจะปฏิบัติหน้าที่ และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้การทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกที่ดี และ ผู้ให้ความช่วยเหลือที่ดีมากขึ้นเท่านั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องสะท้อนถึงสิ่งที่สมาชิกต้องการรู้นั้นออกมา พร้อมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกันได้อธิบายสิ่งที่คาดหวังจากพวกเขาได้ ในการนี้ นักจิตวิทยาการปรึกษาควรได้ติดตามเฝ้าดูการปฏิบัติของสมาชิกที่ทำหน้าที่ทั้งผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มต้นและหาทางให้กลุ่มได้สนใจพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย

10. การสอนทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแก่สมาชิก การสอนทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ซึ่งอาจจะใช้การฉายภาพยนตร์และวีดีโอเทป แต่นักจิตวิทยาการปรึกษายังคงนิยมใช้การแสดงบทบาทสมมติ

นอกจากนี้การที่สมาชิบรรยายถึงสถานการณ์ซึ่งเขาถูกคาดหวังให้แสดงออก บรรยายถึงผู้แสดงหลัก คนอื่นๆ ความกลัวของเขาและความอึดอัดในการเข้ารับบทบาท ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจเขาและสถานการณ์ของเขาได้ดียิ่งขึ้น การแสดงออกเหล่านี้เอื้อให้สมาชิกกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับได้ดีอีกด้วย

11. การสอนให้สมาชิกสื่อสารเป้าหมายให้บุคคลอื่นได้ทราบ เมื่อสมาชิกต้องการฝึกฝนตนเองในกลุ่มเกี่ยวกับสิ่งที่เขาต้องการสื่อสารกับบุคคลอื่นสมาชิคมักจะเลือกวิธีการแสดง บทบาทสมมติ (role playing)

และขอให้สมาชิกกลุ่มช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริงกับบุคคลสำคัญของเขา แต่สมาชิกบางคนก็อาจต้องการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องหลักการและการสื่อสารความ

12. การแบ่งปันความสำเร็จ ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม หากสมาชิกมีความชัดเจนว่าตนจะต้องทำอะไรบ้างหลังจากประชุมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วถึงการแบ่งปันความสำเร็จที่ได้รับจากการปฏิบัติกับสมาชิกคนอื่น สามารถแยกประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จนี้ สมาชิกจะมีโอกาสได้ชื่นชมความสำเร็จและเรียนรู้ที่จะยอมรับความล้มเหลวของตนเอง สามารถนำความล้มเหลวมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาบทบทวนถึงสาเหตุของความล้มเหลวนั้น และทดลองใช้วิธีการอื่นๆ ต่อไป

13. การยุติการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม การยุติการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จะเป็นการสอนสมาชิกให้รู้จักยุติสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สามารถประเมินคุณค่าของสัมพันธภาพที่ได้รับสามารถระบุงานที่ค้างค้างใจของตนตลอดทั้งพิจารณาว่าใครควรเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลก่อนที่จะยุติการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม นักจิตวิทยาการปรึกษาเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้ทบทวนเป้าหมายของตนที่กระทำสำเร็จแล้ว และเป้าหมายที่ยังต้องดำเนินการต่อไป ทบทวนถึงความต้องการได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใด เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์และสิ่งต่างๆ ที่ยังค้างค้างอยู่

14. การติดตามผลและส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อความเจริญงอกงาม ในการติดตามผลนั้น นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาสามารถทำได้โดยนำเป้าหมายของสมาชิกแต่ละกลุ่มมารวบรวมเข้าเป็นแบบสำรวจพฤติกรรมแล้วให้สมาชิกแต่ละคนประเมินตนเองและสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มหลังจากการยุติการปรึกษาเชิงจิตวิทยา หรือในการประชุมกลุ่ม เพื่อติดตามผล

จุดประสงค์ของการประชุมกลุ่มเพื่อติดตามผล ก็คือ เพื่อทบทวนว่าสมาชิกยังคงรักษาผลที่ได้รับจากกลุ่มมากน้อยเพียงใด และแต่ละคนสามารถทำงานที่ค้างค้างอยู่ถึงขั้นใดแล้ว สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามผลว่าเป็นการกระตุ้นให้พวกเขาได้ทำในสิ่งที่ค้างค้างอยู่ให้สำเร็จ

องค์ประกอบของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

โอลเซน ฮอร์น และลอว์ (Ohlsen, Horne and Lawe. 1988 : 19 - 21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มประกอบด้วย

1. นักจิตวิทยาการปรึกษา

นักจิตวิทยาการปรึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องมีทั้งคุณสมบัติและทักษะในการนำกลุ่ม

1.1 คุณสมบัติของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีประสิทธิภาพมีดังต่อไปนี้

1.1.1 ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ การที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญจะสามารถช่วยเหลือสมาชิกแก้ปัญหาได้ดี

1.1.2 ความน่าเชื่อถือ ความน่าเชื่อถือของนักจิตวิทยาการปรึกษาจะรวมถึงฐานะของนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือการเป็นผู้เชี่ยวชาญและความน่าเชื่อถือของนักจิตวิทยาการปรึกษานี้จะเกิดจากความสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีคุณค่าน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นเมื่อสามารถแสดงให้สมาชิกได้รู้ว่า นักจิตวิทยาการปรึกษาสนใจช่วยเหลือสมาชิกอย่างจริงจัง เพื่อให้เขาบรรลุเป้าหมาย

1.1.3 ความสามารถร่วมรู้สึก เป็นความสามารถที่จะเข้าใจเนื้อหาสาระและความรู้สึกของสมาชิก และสามารถสื่อสารถึงความรู้สึกนี้ไปยังสมาชิก เพื่อให้เขารู้ว่าเขาเป็นที่เข้าใจของนักจิตวิทยาการศึกษา

1.1.4 ความรู้สึกอบอุ่น บุคลิกภาพของนักจิตวิทยาการศึกษาที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น ความสุภาพและการยอมรับสมาชิก จะทำให้สมาชิกกล้าเปิดเผยเรื่องราวของเขาการที่นักจิตวิทยาการศึกษา มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น มีสัมพันธภาพของการยอมรับ จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้สมาชิกได้เอาเป็นเยี่ยงอย่างบ้าง

1.1.5 การเปิดเผยตนเอง การเปิดเผยตนเองของนักจิตวิทยาการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การที่ นักจิตวิทยาการศึกษาเปิดเผยตนเองเป็นแรงกระตุ้นให้สมาชิกได้เปิดเผยตนบ้างเช่นกัน การเปิดเผยตนเองมิใช่ว่าเมื่อสมาชิกกลุ่มพูดถึงปัญหาและความต้องการของเขา นักจิตวิทยาการศึกษาก็จะเปิดเผย ปัญหาส่วนตัวของตนเป็นการแลกเปลี่ยน แต่การเปิดเผยตนเองนี้คือการให้ตอบสนองตามสภาพการณ์ของการศึกษาและการแสดงออกถึงการยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข

นอกจากนี้ เพื่อให้ลำดับขั้นพัฒนาการของการศึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น นักจิตวิทยาการศึกษาให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะในการนำกลุ่ม (Ohlsen. 1988 : 21 - 23)

1.2 ทักษะของนักจิตวิทยาการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพมีดังนี้

1.2.1 การใส่ใจ ทักษะการใส่ใจเป็นการที่นักจิตวิทยาการศึกษาแสดงความใส่ใจในการรับฟังต่อสมาชิกด้วย ภาษาพูดและภาษาท่าทาง เช่น การประสานสายตากการแสดงสีหน้า เป็นต้น

1.2.2 การสังเกตพฤติกรรมสมาชิก เพื่อการตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมและเพื่อความเข้าใจสมาชิกว่ามีความคิดและมีพฤติกรรมสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร นักจิตวิทยาการศึกษาจะต้องสามารถสังเกต และตระหนักถึงพฤติกรรมของสมาชิกทั้งที่เป็นภาษาท่าทางและภาษาพูด

1.2.3 คำถามเปิด เป็นการถามเพื่อการศึกษา และเพื่อจะได้ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับสมาชิก ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กับการสอบสวน เป็นคำถามทั่ว ๆ ไป และจะตอบได้เพียงสั้น ๆ

1.2.4 คำถามเปิด เป็นการถามที่ช่วยให้สมาชิกพูดและพิจารณาตนเองได้ระบาย ความรู้สึก ความคิด และสามารถเล่าถึงสิ่งที่ปัญหา

1.2.5 การสะท้อนความรู้สึก เป็นทักษะที่แสดงออกให้สมาชิกได้ทราบว่า นักจิตวิทยาการศึกษาเข้าใจสิ่งที่อยู่ภายในใจของสมาชิก การสะท้อนความรู้สึกเน้นที่อารมณ์และความรู้สึกของสมาชิกเพื่อช่วยให้เขาเข้าใจความรู้สึกของตนเองได้ชัดเจน

1.2.6 การสะท้อนความหมาย เป็นการที่นักจิตวิทยาการศึกษาชี้ให้สมาชิกเห็นถึงความหมายที่แต่ละคนรับรู้ ชี้ให้เห็นความเชื่อและทัศนคติต่อสถานการณ์ อันจะทำให้เขาเข้าใจถึงสิ่งที่มีความสำคัญต่อเขายิ่งขึ้น

1.2.7 การเผชิญหน้า เป็นวิธีที่นักจิตวิทยาการศึกษาเปิดเผยความคิดเห็นกับสมาชิก อย่างตรงไปตรงมาโดยชี้ให้เห็นถึงคำพูด ความคิด ความรู้สึกที่ไม่สอดคล้องกันของสมาชิก เพื่อช่วยให้เขาตระหนักในตนเอง

1.2.8 การให้กำลังใจ คือการแสดงทัศนคติแน่วแน่ หรือพฤติกรรมที่สนับสนุนและ ทำให้สมาชิกเข้มแข็งและมีกำลังใจที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับตัวเขา นัก

จิตวิทยาการศึกษาต้องแสดงว่ามีความต้องการจะช่วยให้ได้เข้ามาใกล้กับความเป็นจริงและตัวของเขามากขึ้น

1.2.9 การทวนประโยค เป็นทักษะในการทบทวนเนื้อหาใจความที่สมาชิกได้พูดออกมาเปรียบเสมือนเสียงสะท้อนให้ผู้พูดได้ยินในสิ่งที่เขาพูดทันที โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายให้ผู้พูดเข้าใจกระจ่างขึ้น

1.2.10 การสรุป เป็นการรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดออกมาสั้นๆ ให้ได้ใจความสำคัญทั้งหมด ซึ่งจะสรุปทั้งเนื้อหา ความรู้สึกและกระบวนการ

2. การเลือกสมาชิก

การเลือกสมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและการจัดกลุ่มว่าในการจัดกลุ่มนั้นจัดเพื่อกลุ่มบุคคลประเภทใดโดยเฉพาะ หรือเป็นการจัดเพื่อบุคคลโดยทั่วๆ ไป โอลเซน (Ohlsen. 1977 : 23 - 24) ใช้วิธีการสัมภาษณ์และบอกวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกตัดสินใจตัดสินใจได้เหมาะสมและสมาชิกที่สนใจเข้ากลุ่ม และมีความต้องการที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่ม การศึกษาทางจิตวิทยามีลักษณะเป็นกลุ่มขนาดเล็กซึ่งกลุ่มขนาดเล็กจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น โอลเซน (Ohlsen. 1977 : 29) เสนอว่า ขนาดของกลุ่มที่เป็นเด็กวัยรุ่นควรมีสมาชิก 6 - 8 คน เพื่อสมาชิกจะได้ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกจะได้รับความสนใจจากสมาชิกอื่น ๆ สมาชิกจะรู้สึกปลอดภัยมีปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายกับสมาชิกอื่นได้เปิด ผู้ให้ผู้รับและยอมรับข้อมูลย้อนกลับได้ ส่วน คอรี (Corey. 1985 : 69) ให้ข้อสรุปว่าสมาชิก 8 คน จะเป็นการเอื้อเพื่อประสิทธิภาพของกลุ่มมากที่สุด

4. สถานที่การดำเนินกลุ่ม

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพควรมีบริเวณเพียงพอสำหรับสมาชิกที่จะนั่งเป็นวงกลมตามจำนวนที่กำหนด เพื่อที่สมาชิกจะสามารถ พูดได้ยินกันโดยทั่วถึง ห้องที่มีบริเวณกว้างขวางช่วยให้เห็นถึงความเหมาะสมของการให้ความช่วยเหลือและยังห้องมีความกว้างมากเท่าใดก็ยิ่งเหมาะสำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น Trust Walk การเดินรำ การเล่นดนตรี และการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของกระบวนการกลุ่ม (Ohlsen. 1977 : 29)

5. ระยะเวลาและความถี่ของการประชุมกลุ่ม

ระยะเวลาและความถี่ของการประชุมกลุ่มที่เหมาะสม โอลเซนกล่าวว่า ควรมีการประชุม 8 - 10 ครั้ง ช่วงเวลาไม่ต่ำกว่า 90 นาที อาทิตย์ละ 2 - 3 ครั้ง (Ohlsen 1977 : 6) และเอิร์ทเชอร์และสโตนกล่าวว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวัยรุ่นคือ 60 - 90 นาทีและควรมีการประชุมกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง (Shertzer and Stone. 1968 : 458)

6. เพศสมาชิก

เกี่ยวกับเพศของสมาชิกนั้น โอลเซน เห็นควรให้เด็กเพศชายและเพศหญิงสามารถ เข้าร่วมอยู่ในการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (Ohlsen. 1977 : 27) ส่วนแกซดา ให้ข้อคิดว่ากลุ่มที่เน้นแก้ปัญหาควรเป็นสมาชิกเพศเดียวกัน เพราะปัญหาของหญิงและชายต่างกัน และสมาชิกอาจเกิดความอึดอัด หรือเขินอายที่จะกล่าวถึง ความรู้สึกบางอย่างต่อหน้าเพศตรงข้าม และสมาชิกเพศเดียวกันจะมีความเข้าใจกันได้ดีกว่า (Gazda. 1978 : 152)

ข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ดันแคน และมิโดวส์ (Duncan and Medows. 1967:38) ได้ทำการสำรวจข้อดีและลักษณะเฉพาะของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ในปีค.ศ. 1967 และได้รับข้อดีและลักษณะเฉพาะของการให้ คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการจำลองสถานการณ์ในชีวิตจริงหรือสังคมเพื่อนเล็กๆ โดยสมาชิกจะสามารถทดลองการฝึกทักษะที่ได้รับ โดยได้รับข้อมูลย้อนกลับพร้อมทั้งกำลังใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความวิตกกังวล ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญของงานส่วนบุคคล และส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
2. ประหยัดในทางด้านเศรษฐกิจและในด้านการใช้เวลาของผู้ให้คำปรึกษา
3. การประสานงานในกลุ่มจะทำให้เกิดประสิทธิภาพโดยใช้แรงผลักดันจากสมาชิกกลุ่ม
4. สามารถช่วยเหลือบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้ครอบคลุมกว่าการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เช่น ในด้าน การปกป้องตนเอง ขี้อาย ไม่เป็นตัวของตัวเอง และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในโรงเรียน
5. ผู้รับคำปรึกษาสามารถมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยผู้ให้คำปรึกษาได้
6. เป็นแนวทางใช้สำหรับฝึกหัดผู้ให้คำปรึกษา
7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถใช้เป็นวิธีในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาภายหลังที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแล้ว

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 192) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก ดังนี้

1. สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกกลุ่ม และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
2. สมาชิกเห็นความสำคัญของสัมพันธภาพของการช่วยเหลือ และสมาชิกเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และกับบุคคลอื่น โดยได้เรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและการแสดงออก
3. ผู้ให้คำปรึกษาจะมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาพยายามหาวิธีการที่จะให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนาเด็กที่ต้องการจะได้รับความช่วยเหลือได้ เช่น ให้คำปรึกษารายบุคคลต่อไป

เสถียร ยุธะชัย (2530 : 38,41) ได้กล่าวถึงประโยชน์และข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือวัยรุ่นได้มากขึ้นประหยัดเวลาและเงิน ปัญหาที่เป็นปกติของวัย เช่น การไม่รู้จักร่างตัวกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งไม่ค่อยได้เกี่ยวพันเข้าไปในจิตใจลึกซึ้ง นักจิตวิทยาสามารถให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่นเป็นกลุ่มได้ดี
2. วัยรุ่นได้อยู่ร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่รู้สึกว่าตนเองแปลกประหลาด การเข้ากลุ่มนั้นทำให้วัยรุ่นรู้ว่าคนอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกับเขา ทำให้ลดความรู้สึกวิตกกังวลและความรู้สึกโดดเดี่ยวลง ความละอายว่าตนเป็นคนมีปัญหาก็ค่อยๆ ลดลง นอกจากนั้นคนที่มีความทุกข์ส่วนมากมักจะระแวง ว่าคนอื่นรังเกียจ คิดไม่ดีต่อตน การยอมรับกันในกลุ่มและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง วัยรุ่นก็จะเกิดความไว้วางใจคนอื่นมากขึ้น

3. การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาเป็นการเริ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นและผู้ให้คำปรึกษา หลังเข้ากลุ่มแล้ววัยรุ่นอาจขอเข้าพบผู้ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลต่อไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วัยรุ่นที่ทาสั่งผิดพลาดหรือข้อบกพร่องจะเกิดความรู้สึกว่าคนอื่นไม่ยอมรับและไม่เข้าใจเขา แต่เมื่อเข้ากลุ่มก็จะมีความรู้สึกว่าผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข

4. เป็นประสบการณ์พิเศษที่จะให้โอกาสแก่วัยรุ่น ได้ฝึกหัดสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น กลุ่มเสมือนสังคมย่อยที่มีความอบอุ่น ปลอดภัย ถึงแม้สมาชิกต่างก็มีปัญหา แต่ทุกคนยอมรับซึ่งกันและกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือ ทำให้วัยรุ่นได้ขัดเกลานิสัยส่วนตัว ทศนคติ และหัดตัดสินใจด้วยตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์แบบผู้ใหญ่

5. วัยรุ่นมักจะยอมรับและคล้อยตามความคิด คำแนะนำจากเพื่อนวัยเดียวกันและทำตามได้อย่างสนิทใจ และถ้าเป็นเป็นคำแนะนำจากเพื่อนทั้งกลุ่มก็ยิ่งมีน้ำหนักมากขึ้น การได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือ ทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงแม้เขาจะผิดพลาดและบกพร่องหรือทำอะไรที่น่าอายเพื่อนก็ยอมรับและให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้เมื่อวัยรุ่นได้มีโอกาสช่วยเหลือและแนะนำคนอื่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ เกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเองมากขึ้น

6. ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการตัดสินจากหลาย ๆ คน จากผู้ที่มีปัญหาล้ำกันทำให้ได้ประสบการณ์หลาย ๆ แง่มุม นำมาเปรียบเทียบกันทำให้วัยรุ่นเข้าใจเรื่องราวชีวิตและมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น มองโลกในแง่ดีขึ้น

7. สมาชิกกลุ่มที่ปัญหาล้ำคลึงกันแต่พยายามวิจารณ์ให้ข้อเสนอแนะคนอื่น อภิปรายปัญหาอย่างจริงจัง ทั้งๆ ที่ปัญหานั้นคือปัญหาของตน แต่เมื่อเป็นปัญหาของคนอื่นจึงอภิปรายได้อย่างเต็มที่ เป็นการเข้าใจปัญหาของตนเองในทางอ้อม และเมื่อผู้ให้คำปรึกษาค่อยๆ กลายเป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง สมาชิกกลุ่มจะมีการตอบโต้กันและกันเอง เป็นโอกาสให้ผู้ให้ คำปรึกษาได้สังเกตสมาชิกแต่ละคนได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และวินิจฉัยสมาชิกผู้มีปัญหาได้ง่ายขึ้น

ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล (2529 : 419) ได้กล่าวถึงข้อจำกัด ของการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้ให้คำปรึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่นการเลือกสมาชิกของกลุ่มที่เหมาะสม การควบคุมกิจกรรมของกลุ่มให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย

2. การให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มให้ความสำคัญกับปัญหาร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นปัญหาเฉพาะของสมาชิกบางคนซึ่งต้องการวิเคราะห์และวินิจฉัยอย่างละเอียด จึงมีความสำคัญเป็นรองลงไป ด้วยเหตุนี้จึงอาจจะเป็นสาเหตุให้สมาชิกบางคนขาดกำลังใจและขาดแรงกระตุ้นเพื่อที่จะแก้ไขปัญหหรือพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

3. การให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มอาจจะไม่บังเกิดผลสำเร็จด้วยดีตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เพราะลักษณะและวิธีของการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มเป็นอุปสรรคต่อผู้รับคำปรึกษา ซึ่งประสบปัญหาจริงๆ แต่ไม่กล้าเปิดเผยตนเองอย่างเต็มที่ต่อสมาชิกของกลุ่ม เพราะกลัวว่าจะเสียสถานภาพของตนในกลุ่มเพื่อนเป็นต้น

เสถียร ยุระชัย (2530 : 39 - 41) กล่าวถึงข้อจำกัดและปัญหาที่พบในการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มไว้ดังนี้

1. การถอนตัวของสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิก

ก่อนจึงจะให้สมาชิกเปิดเผยตนเอง โดยในบางครั้งผู้ให้คำปรึกษาต้องระงับการพูดถึงปัญหาที่ลึกซึ้งที่เป็นความลับของสมาชิกคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน จนกว่าจะถึงเวลาที่สมควร มิฉะนั้นอาจเกิดการถอนตัวจากสมาชิกผู้นั้นได้ เนื่องจากเกิดการละลายต่อกลุ่มแต่อย่างไรก็ตามการถอนตัวก็อาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆ ได้

2. การพยายามรักษาเป้าหมาย ในการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่มแต่ละครั้ง บางครั้งการสนทนาจะเลยเถิดไปถึงหัวข้ออื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในการสนทนา หรือผลิตผลการพูดคุยแบบธรรมดา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามยึดมั่นว่ากำลังพูดคุยกันเรื่องอะไรและให้เสร็จปัญหานั้นๆ ก่อน จึงค่อยเคลื่อนปัญหาอื่น นอกจากนี้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามให้สมาชิกกลุ่มตระหนักว่าการคุยครั้งนี้สำคัญ เป้าหมายของการพบกันคือการแก้ปัญหาไม่ใช่อะไรอย่างอื่น

3. ข้อสรุปของกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาใด ๆ ของสมาชิก อาจกลายเป็นพฤติกรรมที่สมาชิกอื่นนำไปใช้ในสถานการณ์ของตนเองบ้าง ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามให้สมาชิกตระหนักว่าสถานการณ์แต่ละอย่างแม้จะมีส่วนคล้ายกันแต่มีส่วนประกอบในรายละเอียดไม่เหมือนกัน ทำให้วิธีการแก้ปัญหาไม่เหมือนกัน

4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งคนที่เงียบขรึม แยกตัวพูดมาก หรือแย้งพูดคนเดียวลักษณะเช่นนี้อาจทำให้กลุ่มไม่ดำเนินก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับสมาชิกแต่ละคน เพื่อสนับสนุนให้ความอบอุ่นใจ ขณะเดียวกันก็ต้องพยายามมีความสัมพันธ์ต่อกลุ่ม ให้กลุ่มเป็นตัวช่วยแก้ไขบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของสมาชิก

5. สถานการณ์แบบกลุ่ม ทำให้บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษายุ่งยากและซับซ้อนลำบากมากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกแต่ละคนให้ได้ในระดับที่ต้องการก็ทำได้ยาก เพราะโอกาสที่เขาจะแสดงให้สมาชิกแต่ละคนรู้ว่า เขายอมรับนักเรียนแต่ละคนสนใจและเข้าใจสมาชิกแต่ละคนนั้นทำได้ไม่เต็มที่

6. การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาสมาชิกจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มไป จุดสนใจและผลของการให้คำปรึกษาไม่ได้มุ่งตรงมายังเขาแต่เพียงผู้เดียวแต่มุ่งไปยังกลุ่มเป็นส่วนรวมลักษณะนี้จึงทำให้คาดว่า สมาชิกที่เข้ากลุ่มให้คำปรึกษานั้นจะมีกำลังใจและแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเองน้อยกว่าการให้คำปรึกษารายบุคคล

7. ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น ปัญหาของสมาชิกแต่ละคนมีความสำคัญเป็นรองจากปัญหาทั่วไปของกลุ่ม กลุ่มจะพูดคุยเรื่องที่เกี่ยวพันกันทุก ๆ คน การถกเถียงหรือวิเคราะห์ปัญหาเฉพาะเรื่อง ของใครคนใดคนหนึ่งอย่างลึกซึ้งมีน้อย

8. สมาชิกกลุ่มอาจไม่กล้าเปิดเผยตนเองอย่างเต็มที่ เพราะอาจมีความอับอายหรือกลัวเสียสถานะภาพของตน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

เดเอส (DeEsch. 1979 : 117 - 122) ได้ทำการศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านผิวดำและเชื้อชาติ และพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อาสาสมัครเกรด 7 - 10 รัฐเพนซิลวาเนีย จำนวน 14 คน สุ่มเลือกเป็นกลุ่มทดลอง 7 คน และกลุ่มควบคุม 7 คน กลุ่ม

ทดลองเข้าประชุมกลุ่ม 10 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ ประมาณ 1 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบวัด ที เอส ซี เอส (TSCS : Tennessee Self - concept Scale) ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองลดความขัดแย้งกับโรงเรียนลง มีอัตมโนภาพที่ดีขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

โอไมโซและโอไมโซ (Omizo and Omizo. 1988 : 109 - 117) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่ออัตมโนภาพ และพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนที่ด้วยความสามารถทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4, 5 และ 6 ที่ด้อยความสามารถทางการเรียน และอาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่ม สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน กลุ่มควบคุม 31 คน แต่ละกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 11 คน จำนวน 1 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองสามารถพัฒนาอัตมโนภาพ และพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แลง (Lang. 1976 : 2638 A - 2639 A) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อภาวะสัจจการแห่งตน (Self - Actualization) ของนักเรียนอเมริกันผิวดำ ซึ่งมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในชั้นเรียนจำนวน 13 คน โดยการให้นักเรียนทำแบบวัด Personal Orientation Inventory ก่อนและหลังหลังการเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ผลการทดลองพบว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีภาวะสัจจการแห่งตนสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญ

แอบบอท (Abbott. 1985 : 1989 - A) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดแบบพิจารณาความจริงต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นเกรด 6 - 8 ที่ไม่มีความสามารถทางการเรียนและมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม 10 ครั้ง ๆ ละ ประมาณ 45 นาที กลุ่มควบคุมได้รับการฝึกทักษะในการเรียน ซึ่งใช้เวลาเท่ากันกับกลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้คือ The Coopersmith Self-Esteem Inventory, The Jasness Behavior Checklist, Behavioral Academic Self-Esteem Rating Scale ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีพฤติกรรมทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนที่ให้ครูประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

โกลด์ฟาร์บ (Golafarb. 1980 : 448 - A) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อปัญหาการรายงานตนเอง โดยขึ้นกับการจัดกลุ่มและการจัดเวลากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรีที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 81 คน กลุ่มควบคุม 39 คน ซึ่งไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แต่ให้มีการรายงานตนเองในกลุ่ม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม เกี่ยวกับเรื่องวัตถุประสงค์ พฤติกรรมที่เลือกทำงานในระหว่างที่มีประสบการณ์นี้ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ C.G. Interpersonal -Interpersonal Inventory (CGIII) โดยใช้ต่างเวลากันคือ 1. วัดก่อน (Pre) 2. วัดก่อนจบ (Pre to post) 3. ก่อนติดตามผล (Pre to Follow-up) 4. หลังติดตามผล (Post to follow-up) 3 เดือน ส่วนกลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม แบ่งกลุ่มเป็น 9 กลุ่ม มี 3 ระดับ ๆ ละ 3 กลุ่ม การแบ่งระดับใช้เครื่องมือ FIRO - B (Fundamental Interpersonal Relationship Orientation Behavior) คือ ก) กลุ่มระดับคะแนนสูง ข) กลุ่มระดับคะแนนปานกลาง ค) กลุ่มระดับคะแนนต่ำ แต่ละระดับมีการจัดเวลาเข้าประชุมกลุ่ม a) ครั้งละ 10 ชั่วโมง หรือครั้งละ 2 ชั่วโมง 10 ครั้ง หรือครั้งละ 2 - 3 ชั่วโมง b) 10 ชั่วโมง 1 ครั้ง c) 2 ชั่วโมง 2 ครั้ง ผลการทดลองพบว่า 1) สมาชิกสามารถใช้ประโยชน์ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น 2) สมาชิกสามารถ

ตอบสนองต่อการแสดง เจตคติ ความรู้สึก และความคิดของผู้อื่น 3) สมาชิกสามารถแก้ไขเอกลักษณ์และความรู้เกี่ยวกับตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าผลที่ได้ไม่ถาวร และไม่สม่ำเสมอ

งานวิจัยในประเทศ

วรารณ ลัมสุวัฒน์ (2522 : จ) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชัง ซึ่งได้รับการฝึกความรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกการรับรู้ความรู้สึกก่อนแล้วได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม กลุ่มที่ 2 ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมใดๆ กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ แบบสำรวจเพื่อประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มไม่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนแต่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

อาภรณ์ มหาคำ (2525 : 59) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีผลต่อการปรับพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางกะปิ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 16 คน โดยสุ่มมาจากนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบต่ำกว่า 125 คะแนน สุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงครั้ง ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกลดน้อยลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกลดน้อยลง และช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น

มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 60) ทำการศึกษาทดลองผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 20 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ให้เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม 14 ครั้ง ๆ ละ 45 นาที ติดต่อกัน 7 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงความเชื่อมั่นในตนเอง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ทั้ง 2 กลุ่ม จะได้รับการทดสอบก่อนและหลังการประชุมกลุ่ม ผลการศึกษาทดลองพบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ช่วยพัฒนาความมั่นใจในตนเองของนักเรียนในกลุ่มทดลองให้เพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพิมล เพ็ญญะ (2527 : 51 - 52) ได้ศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาสื่อสารระหว่างบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2527 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จำนวน 11 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ หนึ่งชั่วโมง หนึ่งชั่วโมงครึ่ง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มานิดา ทองทวี (2526 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่ได้คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน กลุ่มที่ 1 ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ รวม 10 ครั้ง กลุ่มที่ 2 ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล แต่ละคนได้รับการศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ผลการทดลองปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ชั่วโมง ผลการทดลองปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัทรกานต์ เผ่าบุญเกิด (2530 : 69) ได้ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เพื่อปรับพฤติกรรมหนีเรียนของนักเรียน และศึกษาเปรียบเทียบการปรับพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มกับการให้ข้อสนเทศกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์นอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับข้อสนเทศ แต่ละกลุ่ม พบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ติดต่อกัน 6 สัปดาห์รวม 12 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มเท่านั้นที่ทำให้พฤติกรรมการหนีเรียนของนักเรียน ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัยนา รัตนมาศทิพย์ (2531 : 41) ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวของรอร์เจอร์ ที่มีต่อการลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเพศหญิงในช่วยการรับรังสีรักษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งเพศหญิงในช่วงการรับรังสีรักษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทำบาบัดความวิตกกังวลได้คะแนนบวก C.5 S.D ขึ้นไปของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัด จากนั้นสุ่มขึ้นมา 8 คน และเป็นไปตามความสมัครใจ เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองผลการวิจัยพบว่า ความวิตกกังวลของผู้ป่วยมะเร็งเพศหญิงใจช่วยการรับรังสีรักษาที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ .01

วรรณดา คงสุริยะนาวัน (2531 : 46) ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อเจตคติการศึกษามหาวิทยาลัยของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 9 คน ที่อาสาสมัครเข้าร่วมในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีเจตคติต่อการศึกษามหาวิทยาลัยสูงกว่ายังไม่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นริส มสณีขาว (2529 : 73 - 74) ได้ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการยอมรับตนเองของเยาวชนในปี พ.ศ. 2529 กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนบ้างเซเวียร์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 16-23 ปี จากเยาวชนที่อาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 33 คน เลือกเยาวชนจากที่มีคะแนนการยอมรับตนเองต่ำสุดขึ้นไปจำนวน 14 คน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน กลุ่มทดลองได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

นาคยา วงศ์สิทธิ์ (2532 : 41) ศึกษาผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยพิษณุโลกที่อาสาสมัครเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 37 คน คัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างที่ทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จากนั้นสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง (A) กลุ่มควบคุม (B) และกลุ่มควบคุม (C) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 10 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

ความเป็นมา

การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม (Existential Counseling) พัฒนามาจากแนวปรัชญาภวนิยม (Existentialism) นักปรัชญา 2 ท่าน ที่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของแนวปรัชญาภวนิยม เซอร์เรน คีร์เคการ์ด (Seren Kierkegaard 1813 - 1855) และนิเช (Nietzsche) โดยคีร์เคการ์ดถือได้ว่าเป็นบิดาของปรัชญาภวนิยม (Wamock. 1977 : 6,12,22) เมื่อคีร์เคการ์ดได้ริเริ่มปรัชญาภวนิยมในระยะแรกนั้น แนวปรัชญานี้ไม่ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแนวปรัชญาภวนิยมได้ถูกนำมาใช้และพัฒนาขึ้นภายหลังที่คีร์เคการ์ดได้เสียชีวิตไปแล้วถึง 70 กว่าปี โดยแนวปรัชญาภวนิยมนั้นถูกพัฒนาอย่างเด่นชัดในยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (Gazda. 1989 : 352)

การที่แนวปรัชญาภวนิยมถูกพัฒนาและการแพร่หลายอย่างรวดเร็วในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากบุคคลในยุคนั้นตระหนักถึงความเลวร้ายในช่วงสงคราม ความรู้สึกของผู้พ่ายแพ้ ครอบครัวยที่แตกแยกกระจัดกระจาย นำไปสู่ความรู้สึกสูญเสียและหมดหวัง (Capuzzi and Gross. 1995 : 209) นอกจากนี้ความเชื่อที่ว่าจะต้องอุทิศตนเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการทำลายความเป็นบุคคลลงไป เกิดความทุกข์ทรมานจากความรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง (Vondracek and Corneal. 1995 : 195) ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลง ในสังคมอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญแก่รัฐและเทคโนโลยีนั้น มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตและความคิดของบุคคลในช่วงนั้น ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกที่ตนเป็นเสมือนวัตถุหรือเครื่องจักร (Siruen Keawkungwal. N.d : 47)

ดังนั้นบุคคลที่มาขอความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาในยุคนี้มักมาด้วยปัญหาว่าตนเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Isolation) แยกแยก (Alienation) ว้าเหว่ (Loneliness) และมีความรู้สึกไร้ความหมายในการดำเนินชีวิตของตน ซึ่งนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มในยุคนี้ (กลุ่มพฤติกรรมนิยม, กลุ่มจิตวิเคราะห์) ล้มเหลวในการที่จะทำความเข้าใจกับประสบการณ์และความรู้สึกที่นำมาสู่ปัญหาของผู้ที่มาขอความช่วยเหลือเหล่านี้ (Vondracek and Corneal. 1995 : 195 - 196)

นักจิตวิทยาในยุคนี้ได้พยายามแสวงหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของบุคคลและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงได้เกิดแนวความคิดทางจิตวิทยาที่ 3 คือ กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ขึ้นมาเพื่อตอบสนองข้อจำกัดของนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มข้างต้น และแนวปรัชญาภวนิยมได้ถูกพัฒนาผ่านกลุ่มของ

นักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยได้สร้างหลักการเพิ่มในด้านของแนวความคิด ประสบการณ์ของการตระหนักในตนเอง และความรับผิดชอบ (Capuzzi and Gross. 1995 : 210 - 211)

จะเห็นว่า แนวปรัชญาภวนิยมนั้นพัฒนาขึ้นจากการพยายามที่จะช่วยเหลือบุคคลที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิต ที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว แปรแยก และรู้สึกว่าตนเองไร้ความหมายซึ่งในระยะแรกนี้นักปรัชญาภวนิยมจะเน้นที่การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในประสบการณ์ ในการดำรงอยู่ของชีวิตของแต่ละคนมากกว่าที่จะพยายามพัฒนาหลักสำหรับบำบัด (Corey. 1996 : 170)

ในเวลาต่อมา มีการนำแนวปรัชญาภวนิยมไปใช้ในงานบำบัดของนักจิตวิทยา โดยพัฒนาเป็นรูปแบบและวิธีการเฉพาะของแต่ละคน และในกระบวนการบำบัดนั้นยึดตามแนวปรัชญาหรือความเชื่อของนักภวนิยม ซึ่งจะกล่าวไว้พอสังเขป ดังนี้

แนวจิตวิทยาภวนิยมมีจุดเริ่มต้นที่สำคัญในสวิตเซอร์แลนด์ระหว่างปี ค.ศ. 1930 โดยพัฒนาผ่านงานของ นักจิตวิเคราะห์ 2 ท่าน คือ ลูควิค บินแวนเกอร์ (Ludwig Binswanger 1881 - 1996) และเมดคาร์ด บอส (Medard Boss 1963) แนวความคิดแบบภวนิยมของท่านทั้งสองได้รับอิทธิพลจากผลงานของนักภวนิยมที่ชื่อไฮเต็กการ์ด (Heidegger) (Shaffer and Galinsky. 1989 : 82) โดยบินแวนเกอร์เป็นผู้บำบัดคนแรกที่ประยุกต์นำแนวความคิดของนักภวนิยม ไปใช้ในงานบำบัดของเขาหลังจากที่บินแวนเกอร์ได้อ่านผลงานที่ไฮเต็กการ์ดเขียนในหนังสือที่ชื่อ Being and Time เขาได้พัฒนาผลงานบำบัดแบบภวนิยมของเขา (Binswanger Existential Analysis) และในเวลาต่อมา บอสเป็นนักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่งที่ประสานแนวความคิดแบบภวนิยมของไฮเต็กการ์ดเข้ากับวิธีการบำบัดของเขา (Prochaka. 1979 : 69)

นอกจากบินแวนเกอร์ และบอสแล้วยังมีนักจิตวิทยาท่านอื่น ๆ ที่นำแนวปรัชญาภวนิยมเข้าสู่ระบบบำบัดของท่าน และมีอิทธิพลต่อการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมในเวลาต่อมา (Corey. 1996 : 171 - 172) อาทิเช่น

วิกเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankl) เป็นนักภวนิยมที่นำปรัชญาแนวภวนิยม ในด้านที่เกี่ยวข้องกับ อิสระ ความรับผิดชอบ ความหมาย และการค้นหาคุณค่า แฟรงเคิลได้พัฒนาระบบบำบัดของเขาที่เรียกว่า การบำบัดแบบโลโก้ (Logotherapy) ถึงแม้ว่าการบำบัดแบบโลโก้จะพัฒนามาจากแนวปรัชญาภวนิยม แต่การบำบัดแบบ โลโก้แตกต่างจากแนวบำบัดภวนิยมทั่วไปตรงที่การบำบัดแบบโลโก้มีระบบและเทคนิคในการบำบัดของตนเอง (Gazda. 1989 : 253 ; citing Ungersma. 1961)

ในสหรัฐอเมริกา เมย์ (May) เป็นนักภวนิยมที่มีความสำคัญ โดยเป็นผู้นำแนวปรัชญาภวนิยมจาก ยุโรปไปสู่อเมริกา เมย์ได้สร้างระบบบำบัดตามแนวภวนิยมในอเมริกา ซึ่งสามารถศึกษาผลงานของเขาได้จากหนังสือ Existential : A New Dimension in Psychiatry and Psychology

นอกจากเมย์แล้ว ยังมี เจมส์ บูเกนตอล (James Bugental) ซึ่งเป็นนักบำบัดแนวภวนิยมอีกผู้หนึ่งในอเมริกา ผลงานของบูเกนตอล คือ The Art of Psychotherapist (1987)

เออร์วิน ยาลอม (Irvin Yalom) เป็นนักภวนิยมที่มีส่วนช่วยเหลือวงการจิตวิทยาทั้งในยุโรปและอเมริกา โดยพัฒนาแนวความคิดแบบภวนิยมและการนำไปใช้ รวมทั้งนำแนวความคิดแบบภวนิยมเข้าสู่การบำบัดของเขา โดยสามารถศึกษาผลงานของเขาได้จากหนังสือ Existential Psychotherapy (1980)

นอกจากนักภวนิยมที่นำแนวภวนิยมที่นำแนวความคิดแบบภวนิยมเข้าสู่ระบบบำบัด ดังกล่าวข้างต้น ยังมีนักภวนิยมที่เป็นที่รู้จัก และความคิดของท่านมีอิทธิพลต่อนักภวนิยมและต่อการให้คำปรึกษา

แบบภวนิยมในเวลาต่อมา อาทิเช่น จิน พอล ซาร์ต (Jean Paul Sartre) กาเบรียล มาเซล (Gabriel marcel) อัลเบิร์ต คาร์มัส (Albert Carmus) คาร์ล แจสเปอร์ (Karl Jaspers) มาร์ติน บูเบอร์ (Martin Buber)

จะเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมพัฒนามาจากแนวความคิดของนักปรัชญาภวนิยมหลายท่าน โดยแนวความคิดของนักภวนิยมนั้น ไม่ได้รวมกันเป็นทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียวหรือนำมาจากนักภวนิยมคนใดคนหนึ่ง และนักภวนิยมแต่ละท่านก็มีแนวความคิดและการบำบัดที่แตกต่าง ชัดแย้ง และสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม นักภวนิยมแต่ละท่านจะให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ เสรีภาพ การเลือก และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

กระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

จุดมุ่งหมาย

การให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาตัวบุคคลเพราะไม่ได้มองว่าบุคคลนั้นป่วย แต่จะมองว่าผู้รับคำปรึกษานั้นบกพร่องในการดำเนินบทบาทของตน หรือรู้สึกว่าไม่มีความกระตือรือร้นในชีวิต (Corey. 1995 : 237)

เกลดดิ้ง (Rickey and Therese. 1995 : 76) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา เน้นที่การช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบต่อตัวเอง และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาและพัฒนาความหมายในชีวิตได้ โดยจุดมุ่งหมายนั้นแบ่งได้เป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุถึงเสรีภาพในการเลือก (Freedom of Choice) ของเขารับรู้ถึงการเลือกทั้งในสิ่งที่ต้องการและการเลือกในสิ่งที่ไม่ต้องการ รวมทั้งรับรู้ถึงสิ่งที่เป็นการจำกัดเสรีภาพทางความคิดของเขา เช่น การยึดมั่นในการได้รับการยอมรับจากบุคคลหนึ่งๆในชั้นนี้ ผู้รับคำปรึกษาจะได้ตระหนักถึงเสรีภาพในการเลือกของพวกเขา และต้องยอมรับผลที่เกิดจากการเลือกของเขา

ชั้นที่ 2 เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาตัดสินใจโดยพิจารณาถึงผลการเลือกของเขาว่าจะส่งผลต่อการดำรงอยู่ของเขาอย่างไร

ศรีเรือน แก้วกังวาล (Sriruen Kawnkungwal. N.d.:57 - 60) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมว่า

1. เพื่อช่วยให้บุคคลมีความเข้มแข็งที่จะเผชิญกับด้านที่ร้ายในชีวิตได้ โดยสามารถปรับตัวและเผชิญกับความรู้สึกผิดและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิต หลังจากการให้คำปรึกษามูลค่าจะยอมรับได้ทั้งทางด้านที่สดใสและด้านที่มีดของชีวิต

2. ช่วยให้ผู้บุคคลได้ทำความเข้าใจและใช้เสรีภาพที่มีอยู่ของเขา ผลจากการให้ คำปรึกษาจะทำให้บุคคลสามารถใช้เสรีภาพของตนเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกับมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือก

3. ช่วยให้ผู้บุคคลดำรงไว้และสร้างเสรีภาพทางจิตใจไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ เช่นใด นักภวนิยมเชื่อว่า ถึงแม้ว่าจะรู้สึกทุกข์ทรมานและเจ็บปวด แต่ความรู้สึกเหล่านี้ไม่สามารถลดเสรีภาพในจิตใจของมนุษย์ได้

4. ช่วยให้ผู้บุคคลได้ค้นหาและพบความหมายของการดำรงอยู่ของเขา

5. ช่วยให้ผู้บุคคลค้นพบความหมายที่อยู่เบื้องหลังความทุกข์ยาก การช่วยให้บุคคลค้นหาความหมายไม่ได้หมายความว่าช่วยให้บุคคลหาทางหนีจากความทุกข์เหล่านั้น แต่ในการให้คำปรึกษาจะช่วยให้

บุคคลมีความอดทนในการค้นหาความหมาย ทั้งของตนเองและในการกระทำของตนเอง แม้ว่าจะอยู่ภายใต้ความยากลำบาก นักภวนิยมเห็นว่าบุคคลจะรู้สึกว่าเป็นทุกข์เมื่อบุคคลยอมอยู่ใต้ผลของมันเท่านั้น

6. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาและตระหนักในความเป็นตัวบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง นักภวนิยมเห็นว่าการสูญเสียความเป็นบุคคล เป็นผลจากการสูญเสียหรือไม่รู้เอกลักษณ์เฉพาะตัวของตนเอง

7. ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่กับปัจจุบันของเขา โดยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าการกระทำและ

ความรู้สึกที่มีอยู่ที่นี้และเดี๋ยวเท่านั้นที่แสดงถึงการดำรงอยู่ อดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลง และอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 134) กล่าวว่า จุดมุ่งหมาย ในการบำบัดเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถ รู้สำนึกภาวะชีวิตของเขาให้ได้อย่างสมบูรณ์ และรู้สำนึกว่าภาวะชีวิตของเขาเป็นจริง นันทิกา แยมสรวล (2523 : 114) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบภวนิยมช่วยให้บุคคลมีชีวิตอยู่ แท้จริง โดย

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาอยู่อย่างมีความรู้สึกสำนึกตัวอย่างเต็มที่ในเวลาปัจจุบัน
2. ให้ผู้รับคำปรึกษาเลือกที่จะมีชีวิตอยู่อย่างไรในปัจจุบัน
3. ให้ผู้รับคำปรึกษารับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองได้เลือกและสามารถเผชิญกับความวิตกกังวลในการเลือกเพื่อตนเอง

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม จะช่วยให้เยาวชนได้รู้จักเข้าใจตนเองสามารถค้นหาแนวทาง ในการที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่รับรู้ข้อจำกัดเท่า ๆ กับรับรู้โอกาสของตนตามความเป็นจริง กล้าที่จะเผชิญกับความจริง แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิดและความผิดหวัง โดยเยาวชนจะตระหนักถึงเสรีภาพของการเลือกเพื่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อชีวิตและการกระทำของตน รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าของตนและคุณค่าในการกระทำของตน ซึ่งจะนำไปสู่ความมุ่งมั่นและกำลังใจ ที่จะดำเนินชีวิตไปตามแนวทางที่ตนเลือก

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

แวน ดิวเซน สมิท (Van duezen-Smith. 1988:236) กล่าวว่างานพื้นฐานของผู้ให้คำปรึกษา คือ กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินชีวิตไปตามที่ตนต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาจะเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ว่าจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชีวิตของตนเองเสมอ

อาภา จันทรสกุล (2535 : 70) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในการบำบัดโดยทั่วไป มี 3 ประการคือ

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ของตนเอง
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากล้าเผชิญกับปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกได้
3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บลอคเกอร์ (Block. 1987 : 211) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง แต่บทบาทของผู้ให้คำปรึกษานั้น จะเพิ่มจากการที่เป็นผู้คอยรับฟัง (Passive) สะท้อนความรู้สึก และเป็นดังกระจกสะท้อนมาเป็นบทบาทแบบผู้ดำเนินการกระบวนการมากขึ้น (Active) มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น และบางครั้งแสดงการตอบสนองด้วยท่าทางอย่าง

ตรง ๆ (Confrontation Posture) ผู้ให้คำปรึกษาจะเน้นความสำคัญในการสนทนากับผู้รับการบำบัดด้วยความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง (Deeply Honest) เท่า ๆ กับการใส่ใจและความเห็นใจ

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ที่สำคัญคือการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา โดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่สุด และสัมพันธภาพที่สร้างนั้นจะเป็นแบบบุคคลต่อบุคคล เป็น สัมพันธภาพที่ก่อให้เกิดความผูกพันเชิงบำบัด (Therapeutic Alliance) การสร้างสัมพันธภาพมีหลายลักษณะแต่สัมพันธภาพในเชิงบำบัด (Therapeutic relationship) ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมจะเน้นการสร้างระดับสัมพันธภาพแบบ I-thou ของบูเบอร์ (Buber) สัมพันธภาพเช่นนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ความเคารพผู้รับคำปรึกษาและเป็นเสมือนผู้ร่วมเดินทางไปด้วยกัน กับผู้รับคำปรึกษา แต่ในบางครั้งอาจเป็นผู้นำทางเพียงเล็กน้อย (Cappuzzi and Gross, 1995 : 221 - 222) โดยอธิบายสัมพันธภาพแบบ I-thou เพิ่มเติมได้ดังนี้

สัมพันธภาพแบบ I-thou เกิดขึ้นเมื่อผู้สนทนา (I) มีการตอบสนองอย่างเต็มที่ เช่น การใส่ใจ การรับรู้ถึงปฏิกิริยาของคู่สนทนาทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็นตลอดเวลาของการสนทนา การตอบสนองอย่างเต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่อ่านหนังสือหากผู้อ่านนึกถึงเรื่องอื่น รู้สึกรำคาญมีสิ่งรบกวนให้เขาเบนความสนใจไปจากเรื่องที่อ่าน หรือขณะอ่านหนังสือรู้สึกง่วงนอน ความสัมพันธ์เช่นนี้ ไม่ถือว่าเป็นการตอบสนองอย่างเต็มที่ ตามแนวความคิดของ บูเบอร์ สัมพันธภาพแบบ I-thou ไม่จำเป็นจะต้องเป็นระเบียบแบบแผน หรือเป็นทางการแต่เกิดจากการเต็มไปด้วยความใส่ใจ และเคารพตลอดเวลาต่อบุคคลที่เราสัมพันธ์ด้วย เช่น ในการสนทนา ผู้สนทนา (I) ต้องพยายามที่จะเข้าใจ และพยายามทำให้ตนเองเข้าใจ นอกจากนี้ต้องพยายามที่จะเชื่อไม่ผินผองการสนทนาจะดีที่สุดในตัวมันเอง ถ้าในการสนทนา คู่สนทนามีปฏิกิริยาต่อกันอย่างซื่อสัตย์และเปิดเผยใจกันอย่างเต็มที่ ไม่มีการเก็บและปิดบังความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเอง หรือพยายามที่จะปฏิเสธและเอาชนะผู้ที่เราสนทนาด้วย (Roubiczek, 1964 : 141 - 142)

นักภวนิยม เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของผู้รับคำปรึกษา จะมาจากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น (Corey, 1995 : 253) และเชื่อว่าสัมพันธภาพที่มีคุณค่าระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา จะก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปพร้อมกัน ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา (Blocker, 1987 : 211)

ดังนั้นในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อกันภายใต้สัมพันธภาพที่มีการยอมรับ ความเข้าใจ อบอุ่นปลอดภัย มากกว่าที่จะเน้นถึงความสำคัญของเทคนิค (อาภา จันทรสกุล, 2535 : 71)

อย่างไรก็ตาม เมย์ (May, 1961:75) กล่าวว่าเทคนิคของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับคำปรึกษาอย่างแท้จริง และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจและเข้าใจในตนเองมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เริ่มต้นโดยการสร้างสัมพันธภาพที่ลึกซึ้งมีคุณค่า และนำไปสู่การให้คำปรึกษาในระหว่างกระบวนการให้คำปรึกษาและดำรงสัมพันธภาพที่มีอยู่ให้คงอยู่ตลอด การนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษาอย่างเพียงพอ และเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพัฒนาตัวของผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้ให้คำปรึกษาจะเคารพในความเป็นบุคคลของผู้รับคำปรึกษายภายใต้สัมพันธภาพเชิงบำบัด

เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะเคลื่อนไหวไปตามผู้รับคำปรึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาจะมาจากการเต็มไปด้วยความเคารพ (Respectful) ในความคิดและความเข้าใจของตัวผู้รับคำปรึกษา (Capuzzi and Gross. 1995 : 224) นั่นคือ ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่มองว่าผู้รับคำปรึกษาเป็นเพียงผู้คอยรับการกระทำที่ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ทำอย่างไรก็ได้ ในทัศนะของนักภวนิยมเห็นว่า เทคนิคเปรียบเทียบเสมือนเทคโนโลยีที่ทำให้นำไปสู่การทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นเพียงผู้คอยรับ (Object) และผู้ให้คำปรึกษาเป็น ผู้กระทำ (Subject) โดยเป็นผู้ที่พยายามเลือกสิ่งที่ดีที่สุดใน

ดังนั้นในกระบวนการให้คำปรึกษา นักภวนิยมจะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาทำความเข้าใจในแต่ละทางเลือกของตน ผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่า เขาเป็นบุคคลที่มีอิสระ และมีบทบาทเป็นผู้เลือกในทุกครั้ง ๆ ในการเลือกนั้นผู้รับคำปรึกษาจะต้องใช้สติจินตนาการ สติปัญญา และการตัดสินใจที่จะสร้างทางเลือกที่มีเหตุผล โดยการให้คำปรึกษานั้นจะเป็นการเผชิญกันอย่างซื่อสัตย์และจริงใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา (Prochaska. 1979 : 80 -85) โดยแสดงตัวอย่างการสนทนาได้ดังนี้

ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น นักภวนิยมเห็นว่า การสร้างสัมพันธภาพที่จริงใจและซื่อสัตย์อย่างแท้จริงระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ในการใช้เทคนิคนั้น เมื่อผู้ให้คำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับคำปรึกษาแล้ว จึงจะเลือกใช้เทคนิคตามมา ซึ่งเมย์ (May. 1960:245) ผู้ให้คำปรึกษาสามารถนำเทคนิคทั้งหมดมาใช้เพื่อสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดของนักภวนิยม และการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมพบว่า ระบบเทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมสามารถยืดหยุ่นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษา และเน้นประสบการณ์ที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะได้รับระหว่างการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม กระบวนการให้คำปรึกษาจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติและแนวความคิดแบบภวนิยมของผู้ให้คำปรึกษา โดยแสดงได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คอเรย์ (Corey. 1996 : 182 - 190) กล่าวว่า กระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมจะดำเนินไปบนพื้นฐานของความคิดแบบภวนิยม สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาคือ การเคารพ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้ให้คำปรึกษาที่เชื่อในศักยภาพและความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการที่จะเผชิญกับปัญหาและค้นหาทางที่เหมาะสมกับตัวเขาเอง ซึ่งจะนำไปสู่การทำให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับและพบว่าตัวเขาเองสามารถเลือกและรับผิดชอบต่อตัวเขาเองได้ กระบวนการให้คำปรึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะสำรวจความคิด ความรู้สึกและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้ทั้งในด้านค่านิยม ความเชื่อ และความคิดที่กำหนดการดำเนินชีวิตของผู้รับคำปรึกษา ในขั้นตอนนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นปัจจัยหรือวิธีการดำรงชีวิตของเขาในอดีตที่มีส่วนปิดกั้นโอกาสในปัจจุบันของตัวเขาเอง
2. กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษา สำรวจแหล่งช่วยเหลือ ค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเองในปัจจุบัน ผู้รับคำปรึกษาต้องตัดสินใจว่า เขาจะดำรงชีวิตอย่างไร ขณะนี้ตัวเขาเป็นอย่างไร และชีวิตในอนาคตเช่นใดที่เขาต้องการ ชั่งน้ำหนักระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ของตนเอง และสำรวจผลของการกระทำที่มีต่อตนเอง ซึ่งกระบวนการนี้จะนำไปสู่การรับรู้ในมิติใหม่ (New Insight) ปรับโครงสร้าง ค่านิยมและทัศนคติ ของผู้รับคำ

ปรึกษาเอง ซึ่งในที่สุดผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ ว่า เขาสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเขาเอง

3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบแนวทางที่มีเป้าหมาย และมีคุณค่าสำหรับตัวเขาเองได้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษานำสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองไปใช้ในการดำเนินชีวิตในที่สุดผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ว่าเขามีศักยภาพ และความเข้มแข็งในตนเองที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีจุดหมาย

โปรชาร์ตกา (Prochaska.1979 : 80 -85) กล่าวกระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เน้นที่การเพิ่มการตระหนักในตนเอง ความสามารถในการเลือกและการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษาประสบการณ์เกิดขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ถึงวิธีการที่เขาดำรงชีวิตที่ผ่านมา และต้องเผชิญกับการเลือกและการตัดสินใจตลอดเวลาของการให้คำปรึกษาทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์ ของการเป็นผู้กระทำ (Subjective) ในที่สุด ผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ว่าเขาสามารถเลือกและรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้ กระบวนการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาและการแสดงออกที่เปิดเผย ไม่ปิดบัง เป็นตัวอย่างแท้จริง (Be Authentic) ทั้งผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาจะเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์เหล่านี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ผู้รับคำปรึกษา ได้แสดงถึงประสบการณ์ของตนเองอย่างอิสระและซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซึ่งจะเน้นการรับรู้ในปัจจุบันของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อประสบการณ์ของตน

2. ผู้ให้คำปรึกษาจะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษาพร้อมกับให้ผู้รับคำปรึกษาได้มองเห็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้คำถามให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำความกระจ่าง การเผชิญหน้าทั้งทางภาษาและท่าทาง การวิเคราะห์ การแปลความหมาย การจินตนาการ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจและมองเห็นผลของการดำเนินชีวิตของตนเองได้ชัดเจนมากที่สุด นำไปสู่การเปิดโอกาสใหม่ให้กับชีวิตของผู้รับคำปรึกษา

3. ทุกครั้งของการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจและเลือก เช่น ผู้รับคำปรึกษาต้องตัดสินใจว่า เขาจะพูดอะไร จะทำตัวอย่างไร หรือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ (เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด และความโดดเดี่ยว) ผู้รับคำปรึกษาจะต้องตัดสินใจว่าเขาจะอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาและเลือกแนวทางชีวิตใหม่ตามที่เขาต้องการและมีคุณค่าสำหรับตัวเขา ประสบการณ์จากกระบวนการนี้ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ความสามารถในการเลือกของเขาและคุณค่าในตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่ทางเลือกใหม่ของชีวิตที่แตกต่างจากอดีต

ศรีเรือน แก้วกังวาล (Siruen Keawkunwal. n.d. : 60 - 65) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของมนุษย์ เป้าหมาย สัมพันธภาพที่นำมาสู่วิธีและเทคนิคใน การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาผ่านแนวความคิดแบบภวนิยม โดยวิธีการของการให้คำปรึกษานี้มีลักษณะเฉพาะบุคคลและยืดหยุ่นได้ กระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเน้นถึงความสำคัญของผู้ให้คำปรึกษาและสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา โดยกล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการให้คำปรึกษาโดยผู้ให้คำปรึกษาต้องซึมซับแนวความคิดของภวนิยมอยู่ในตัวเองทั้งในการมองมนุษย์ในวิถีการดำเนินชีวิตของเขาทั้งความคิด ความรู้สึก การกระทำ และการเกี่ยวข้องติดต่อกับบุคคลอื่น ซึ่งลักษณะความคิดแบบภวนิยมของผู้ให้คำปรึกษาจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ซึ่งสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจกับโลกของผู้รับคำปรึกษาและนำมาสู่

การเลือกใช้วิธีและเทคนิคในการให้คำปรึกษา อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้คำปรึกษาและสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับคำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษาจะประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. พยายามทำความเข้าใจกับผู้รับคำปรึกษาตามแบบที่เขาเป็น ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะทำความเข้าใจในกรอบความคิดแบบภวนิยมของผู้ให้คำปรึกษา

2. ผู้ให้คำปรึกษาจะลดภาวะไม่สมดุลในจิตใจของผู้รับคำปรึกษา โดยกระตุ้นให้เขาได้ใช้เสรีภาพทางเลือก ความรับผิดชอบและความรู้สึกของความเป็นบุคคลของตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งจะเกิดขึ้นภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษา

3. เน้นถึงการรับรู้ของเหตุการณ์ในปัจจุบัน (Here and Now) ในการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ว่าเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาเป็นส่วนที่เขาไม่สามารถจะตัดสินใจได้ หรือไม่มีความจำเป็นต้องไปแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์และการรับรู้ในปัจจุบันเท่านั้นที่ ผู้รับคำปรึกษามีเสรีภาพที่จะสามารถกำหนดและอธิบายได้ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และเผชิญกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการดำรงชีวิตในโลกของเขาใหม่

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนี้ อาจสรุปขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมโดยทั่วไปได้ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นในการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพที่เต็มไปด้วยความเคารพ โดยเน้นการสร้างสัมพันธภาพระดับ I - thou และการแสดงออกที่เป็นตนเองอย่างแท้จริงระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา การดำเนินการให้คำปรึกษาจะดำเนินไปบนพื้นฐานของแนวความคิดแบบภวนิยม และเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน (Here and Now) โดยมีขั้นตอนทั่วไปในการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกของตัวเอง
3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ แสวงหาเป้าหมายในชีวิต
4. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และเสรีภาพของตนเองอย่างเต็มที่
5. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าต่อตน
6. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือกและต่อการกระทำของตนเอง
7. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจและมุ่งมั่นที่จะนำตนเองสู่จุดมุ่งหมายที่

ตนเลือก

แต่อย่างไรก็ตาม ต้องตระหนักว่าขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้นไม่ได้มีขั้นตอนที่เป็นระบบเฉพาะเจาะจง ผู้ให้คำปรึกษาสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทบทวนสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาได้จากการให้คำปรึกษา เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาหรือไม่และผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ ข้อมูลย้อนกลับเพิ่มเติมภายใต้ทัศนคติแบบภวนิยม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประโยชน์จากกระบวนการให้คำปรึกษามากที่สุด

ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

คอเรย์ (Corey. 1996 ; 191) กล่าวว่า เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมผู้รับคำปรึกษาจะต้องเรียนรู้ ตัดสินใจ และเลือกสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่ามีความสำคัญต่อตนเองด้วยตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นเพียงผู้ที่พยายามทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา และสะท้อนให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นการดำเนินชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน ดังนั้นการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม อาจไม่เหมาะกับผู้รับคำปรึกษาที่ประสบกับปัญหาอย่างรุนแรงหรือผู้รับคำปรึกษาที่ต้องการคำตอบที่ชัดเจน โดยตรงเกี่ยวกับปัญหาหรือวิธีในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเอง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเน้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความรู้สึกภายในตัวผู้รับคำปรึกษาและนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว จึงมีอาจมีข้อจำกัดสำหรับบุคคลที่มีความรู้สึกว่าเขาไม่มีทางเลือกเพียงเล็กน้อย และมีความรู้สึกว้าวุ่นภายนอกจำกัดความสามารถและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของเขา ซึ่งถึงแม้ว่าผู้รับคำปรึกษาจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกภายในได้แต่อาจรู้สึกว้าวุ่น ความหวังเพียงเล็กน้อยและรู้สึกว่าตนไม่พลังเพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ของตนเอง และอาจทำให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้สึกหนักใจในการเปลี่ยนแปลง และเกิดความคับข้องใจได้

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

งานวิจัยในต่างประเทศ

แอ็คเซลเซน - บี ซโจเดน - โป (Axelssen-B, Sjoden-po. 1998 ; 29-39) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งและครอบครัวขณะให้การรักษาระดับประคับประคองที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยมะเร็งที่ไม่สามารถรักษาได้แล้ว จำนวน 37 คน โดยผู้ป่วยเหล่านี้ได้รับการรักษาระดับประคับประคองที่บ้าน ให้ใช้ชีวิตช่วงสุดท้ายอยู่กับครอบครัวของตนเอง และได้ทำการประเมินคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาดังกล่าวพบว่ากลุ่มผู้ป่วยที่มีชีวิตในช่วง 6 สัปดาห์สุดท้าย ซึ่งจะอยู่ในสภาวะที่มีอาการปวดคงที่ตลอดเวลา จะมีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ความแข็งแรงทางร่างกาย คุณภาพชีวิต และความมุ่งหมายในชีวิต อยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งยังพบว่าความวิตกกังวลของครอบครัวมากกว่าผู้ป่วยในเรื่องของการที่ต้องมีชีวิตอยู่โดยขาดครอบครัว มีความวิตกกังวลสูงละเลยสุขภาพและการแต่งกายของตนเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การค้นหาความหมายในชีวิตให้เข้าใจภาวะการมีอยู่ของตนเอง จะทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในช่วงเวลาแห่งการรักษาระดับประคับประคอง

ดีไวร์น และคนอื่นๆ (De-Vries and others. 1997 : 129 - 137) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลของการให้ คำปรึกษาทางจิตวิทยาโดยให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ในผู้ป่วยที่มีการเติบโตของมะเร็ง 96 คน ซึ่งรักษาด้วยยาตามปกติมาเป็นเวลาไม่นาน ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินผู้ป่วย 35 คน ก่อนเนื้อที่กำลังเติบโตมีขนาดคงที่ ในระหว่างทันทีที่ได้เข้ารับการบำบัด โดยในผู้ป่วย 4 คน ก่อนเนื้อที่มีขนาดคงที่นาน 3 - 9 เดือน และในผู้ป่วย 1 คนก่อนเนื้อที่มีขนาดที่คงที่ นาน 2 ปี แต่ในด้านการรายงานตนเรื่อง ความว้าวุ่น ความซึมเศร้า จุดประสงค์ในชีวิต พบว่าก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศไทย

อรัญญา ดุ้ยคำภีร์ (2536 : 6,82) ได้ศึกษาถึงผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งหวังในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้

เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส ซึ่งจิตบำบัดโลกอส (Logotherapy) นี้มีพื้นฐานจากแนวความคิดปรัชญานิยม ซึ่งถูกพัฒนาโดยวิกเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankl) ในระหว่างปี ค.ศ. (1928 -1938)

นันทิยา เอกธิดคมกิจ (2542 : 1221) ได้ทำการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิง ช่วงอายุ 13 - 18 ปี ในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี กรุงเทพมหานคร

โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ประเภท คือ พวกกระทำความผิด 1 ครั้ง และพวกกระทำความผิดมากกว่า 1 ครั้ง และแต่ละประเภทแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมรายบุคคล
2. กลุ่มให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบเป็นกลุ่ม
3. กลุ่มควบคุม

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมรายบุคคลมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเป็นกลุ่ม มีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกับเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และไม่แตกต่างกับเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา
2. เยาวชนที่มีจำนวนครั้งที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม มีความเข้มแข็งในการมองโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นขอบเขตที่บุคคลยอมรับหรือให้คุณค่าแก่ตน (Self) (Hamachek 1978 : 3) ซึ่งตนนี้เป็นผลจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิสัมพันธ์เชิงประเมิณกับผู้อื่น โครงสร้างของตนจึงค่อยๆ พัฒนาขึ้นเป็นภาพอันเกิดจากการรวมตัวของความคิด ความเชื่อ ประสพการณ์ของบุคคล (Rogers 1951 : 498 - 501) ทำให้บุคคลมีมโนภาพหรือความคิดต่อตนเอง แล้วประเมินวัดมโนภาพเหล่านั้นโดยอาศัยกระบวนการตัดสินคุณค่าของตนจากผลงาน ความสามารถ คุณลักษณะต่างๆ ตามมาตรฐานของค่านิยมส่วนตน ในที่สุดจึงพัฒนามาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) (Coopersmith 1984 : 5) การเห็นคุณค่าในตนเองมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เบรนเดน (Branden 1981 : 110, 125) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง ว่าเป็นลักษณะของความเชื่อมั่นและการมีความนับถือตนเอง อันเกิดจากความเชื่อมั่นในความมีคุณค่าของตนเอง ความมั่นใจในความสามารถของตนที่กระทำให้สำเร็จได้ตามความพอใจ

แซสซี (Sasse 1978 : 48) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสำคัญ และความมีคุณค่าในตนเอง มีความต้องการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับนับถือโดยได้รับการสนับสนุนหรือการยอมรับนับถือจากผู้อื่นเพื่อที่จะได้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและนับถือตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1984 : 5) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นการที่บุคคลพิจารณาประเมินตนเอง แล้วแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับ ตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและความมีคุณค่าของตนเองซึ่งเป็นเรื่องอัตวิสัยซึ่งบุคคลอื่นสามารถรับรู้ได้จากคำพูดและท่าทีที่บุคคลนั้นแสดงออก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สรุปได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลพิจารณาประเมินคุณค่าตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและความมีคุณค่าของตนเอง แล้วทำให้บุคคลยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความนับถือตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องอัตวิสัยของแต่ละบุคคล

เบรนเดน (Branden 1981 : 110 - 114) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ใน 2 แง่ด้วยกันคือ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณสมบัติของบุคคลและบ่งบอกถึงคุณค่าของบุคคลและประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ความมั่นใจในตนเองและความเคารพนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นความเชื่อมั่น ที่บุคคลเชื่อว่าตนเองมีคุณสมบัติในการทำงานอย่างเพียงพอและมีคุณสมบัติเพียงพอในการดำรงชีวิตเบรนเดน มีความเชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์โดยทั่วไปมีความต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่บุคคลอาจไม่มีความรู้ว่าจะทำอย่างไร เพื่อตอบสนองความต้องการนี้และไม่รู้ว่ามีมาตรฐานการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างไร

บาบลาดิสิส (Babladelis 1984 : 171 - 175) ได้กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วยกระบวนการทั้ง 4 กระบวนการ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. สะท้อนจากผู้อื่น (Reflected Appraisal) บุคคลเรียนรู้ว่าตนเป็นคนอย่างไร ได้จากคำบอกเล่าที่ผู้อื่นบอกตนทั้งด้วยภาษาพูด และภาษาท่าทาง ซึ่งการบอกเล่า หรือเสนอแนะนี้จะป็นกระจกเงาสท้อนให้บุคคลมองเห็นตนเอง จากการศึกษาของเจอร์เจน (Gergen. 1984 : 172) ได้พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองจะสะท้อนได้จากคำพูดที่พูดเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง ซึ่งเป็นผลเกิดจากการยอมรับตนเองของเขาจากผลการทดลองเจอร์เจนพบว่าคนที่ผู้วิจัยแสดงการยอมรับกับกลุ่มทดลองสามารถทำให้กลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเพิ่มประโยชน์ที่พูดเกี่ยวกับตนเองด้านบวก (positive - self statement) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นนั่นเอง และจากการศึกษาของบาบลาดิสิส (Babladelis 1961 cited by Babladelis 1984) พบว่าการใช้ภาษาง่าย ๆ อย่างจำกัด (ใช้การผกผัน และ การพูดในลำคอที่แสดงว่ายอมรับ) สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มประโยชน์ที่พูดเกี่ยวกับตนเองด้านบวกสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ สถิติ การค้นพบเหล่านี้เป็นการให้ความหวังว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

2. การเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison) การที่บุคคลไม่มีเกณฑ์เป็นเครื่องวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อบุคคลจะประเมินตนเองจึงใช้วิธีการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าเพื่อยกระดับการเห็นคุณค่าในตนเองให้สูงขึ้น ในขณะที่การเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงจะนำไปสู่การลดคุณค่าในตนเองลง ดังนั้นจึงเป็นที่พบเสมอๆ ว่าบุคคลชอบลดคุณค่าของผู้อื่น เพื่อที่จะคงไว้หรือเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าใน ตนเอง จากการศึกษาวิจัยของ ลินน์และโกลด์ (Lenny and Gold. 1982:173) พบว่าการเปรียบเทียบทางสังคมมีผลต่อผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

3. การแสดงบทบาท (Role Playing) ถ้าบุคคลได้ทำอะไรในวิถีทางที่แน่นอนแล้วเราจะสามารถสังเกตได้ทั้งพฤติกรรม และผลที่ตามมาเพื่อประเมินตนเอง มีการศึกษาที่ได้สนับสนุนความคิดนี้โดยให้กลุ่ม

ตัวอย่างสัญญาว่าจะพูดชมเชยตนเอง หลังการทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เจอร์เจน (Gergen) และมาเรเชก (Marecek) ได้ชี้ให้เห็นว่ามีหลายสถานการณ์ที่การแสดงบทบาทสมมติเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง เขาได้ชี้ว่าการแสดงบทบาทสมมติเข้าใจได้หลายวิธีคือ 1) ทฤษฎีความไม่ลงรอยกัน ผู้แสดงสามารถลดความไม่ลงรอยโดยนำทัศนส่วนตัวออกมาแสดงเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองได้ 2) ทฤษฎีบทบาทของตัวแบบ โดยการสังเกตพฤติกรรมของตนเอง แล้วใช้ข้อมูลที่พบเห็นมาสร้างภาพลักษณ์ของตนเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) ทฤษฎีแรงจูงใจ เชื่อว่าเมื่อบุคคลเกิดแรงจูงใจในการเล่นบทบาทสมมติเขาจะหาข้อมูล ซึ่งจะทำให้การแสดงบทบาทนั้นมีความเชื่อถืออันเป็นการเพิ่มคุณค่าในตนเอง 4) ทฤษฎีการเสริมแรง บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองจากประสบการณ์ความสำเร็จในการแสดงบทบาท หรืออาจจะจากการยอมรับของผู้อื่นหรืออาจจะเพราะความชำนาญในการแสดงอย่างยอดเยี่ยม (Gergen and Marecek. 1984 : 174)

4. ความแตกต่างทางสังคม (Social Discrimination) จากการศึกษาพบว่าคนผิวดำ และผู้หญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าคนผิวขาว และผู้ชาย ตัวอย่างของการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำของคนผิวดำเห็นได้จากเด็กผิวดำ จะชอบตุ๊กตาสีขาวมากกว่าสีดำ (Clark and Clark. 1984 : 174) และในหนังสืออันทรงอำนาจได้บรรยายถึงผลการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำของคนผิวดำว่าเป็นเสมือนการลดชั้นของคนผิวดำอย่างต่อเนื่องสืบมาในโลกของคนผิวขาว (Grier & Cobb. 1968:147) การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ชายและผู้หญิง พบว่าผู้หญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าผู้ชาย ว่ากันตามคุณสมบัติตามแบบประเพณีแล้ว เพศชายจะได้รับความนิยมและคุณค่ามากกว่าเพศหญิง (Rosenkrantz. 1968:187) ในการศึกษาเรื่องคุณลักษณะทางเพศ พบว่าความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งสองเพศ ที่มีลักษณะของความเป็นชาย (masculinity) (Antill and Cunningham. 1979:175)

บาบลาติลิสได้สรุปว่าการเปลี่ยนแปลงคุณค่าในสังคมอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลด้วย

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) นักจิตวิทยามนุษยนิยมได้ให้ทัศนะไว้ว่า บุคคลทุกคนในสังคมต้องการ

เห็นคุณค่าในตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง และการเห็นคุณค่านี้สามารถ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ

1. ความต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) เป็นความต้องการที่บุคคลอยากให้ตนเป็นผู้เข้มแข็ง ประสบความสำเร็จ เป็นผู้มีความสามารถเพียงพอ ในการกระทำสิ่งต่างๆ เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีอิสรภาพ และมีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับสิ่งต่างๆ ในโลก

2. ความต้องการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น (Esteem from others people) เป็นความต้องการของบุคคลที่อยากให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนเป็นผู้มีเกียรติมีชื่อเสียง เป็นผู้มีอำนาจเหนือผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น จากการศึกษาของมาสโลว์ นี้สอดคล้องกับคูเปอร์ส密斯 ซึ่ง คูเปอร์ส密斯 ก็ได้กล่าวว่างค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมี 2 ประเภท เช่นเดียวกัน คือองค์ประกอบเฉพาะของบุคคล และองค์ประกอบภายนอกของบุคคล

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิธ ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ 2 ประเภทด้วยกันคือ องค์ประกอบเฉพาะบุคคลและองค์ประกอบภายนอกตน (Coopersmith. 1981 : 118 - 119)

1. องค์ประกอบเฉพาะของบุคคล คือลักษณะของแต่ละบุคคลที่มีผลให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป

1.1 ลักษณะทางกาย (Physical Attributes) ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล เช่นความสวยงามของรูปร่าง ความสูง ลักษณะทางกายภาพที่เอื้อเพื่อต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมซึ่งบุคคลให้คุณค่า เช่น ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ซึ่งลักษณะทางกายภาพทั้ง 2 นี้ผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในเพศชายมากกว่าเพศหญิง ขณะเดียวกันความสวยงามของรูปร่างจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวโดยสรุปบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดี ที่น่าพึงพอใจจะมีความเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ไม่น่าพึงพอใจ (Coopersmith 1981 : 120 - 123)

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ และผลงาน (General Capacity, Ability and Performance) องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน และมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล โดยแต่ละด้านจะบ่งบอกถึงความสามารถประสบความสำเร็จของบุคคลทั้งในขณะที่อยู่ในระบบโรงเรียน และเมื่ออยู่ในสังคม ขณะเดียวกันจะมีเรื่องของสติปัญญาเป็นตัวเสริมความสามารถทางวิชาการและความสามารถทางวิชาการนี้ยังเป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการตัดสินประสิทธิภาพของเด็กในวัยเรียนจากการศึกษาของ บลูม (Bloom 1977 : 128 - 133) พบว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง เป็นผู้เห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนต่ำ

ผลของความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการเรียนนี้ ไม่เพียงแต่เป็นผลจากวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ อีก คือครูผู้สอน พ่อแม่และเพื่อนด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้บุคคลมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ด้วยเหตุที่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นตัวบ่งบอกถึงการประสบความสำเร็จได้ค่อนข้างชัดเจนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจึงเป็นพื้นฐานการทดสอบถึงความสำเร็จในขนาดของบุคคล และเป็นตัวบ่งบอกถึงการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล (Coopersmith 1981 : 123 - 125)

1.3 ภาวะทางอารมณ์ (Affective States) ภาวะทางอารมณ์เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แล้วประเมินตนเองโดยที่บุคคลอาจประเมินตนเองในทางบวก ซึ่งส่งผลให้บุคคลมองตนเองว่า เป็นบุคคลที่มีความสามารถประสบความสำเร็จแล้วเกิดความรู้สึกพอใจ ความสุข ฯลฯ ก็จะมีผลให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนผู้ที่ประเมินตนเองในด้านลบจะมองตนเองว่าไร้ความสามารถ ไร้สมรรถภาพ จึงรู้สึกด้อยวิตกกังวล และไม่เพียงแต่เป็นการลดความสุขในชีวิตปัจจุบันเท่านั้น ยังเป็นการทำลายความหวังในอนาคตอีกด้วย (Coopersmith 1981 : 130 - 131)

1.4 ปัญหานานาประการและโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and Pathology) ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิต ทั่ว ๆ ไป อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ (psychosomatic symptoms) และการกระทำอันเป็นการทำลาย ซึ่งปัญหาทั้งหลายนี้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ผู้ที่มีปัญหาดังกล่าวสูงจะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและแสดงออกในรูปของความวิตกกังวล มีความทุกข์ มีความยุ่งยากส่วนตัว ส่วนผู้ที่มีปัญหาดัง

กล่าวน้อยจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Cooper smith. 1981 : 134 - 138) ดังการศึกษาของจาค็อบสัน และคณะ (Jacobson and other. 1984 : 489 - 507) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการพัฒนาตนเองต่ำลง และมีโรคภัยไข้เจ็บแทรก จะมีผลให้เด็กวัยรุ่นเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลงด้วย

1.5 ค่านิยมส่วนบุคคล (Self - Values) โดยทั่วไปแล้วบุคคลจะให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไปและเมื่อให้คุณค่าต่อสิ่งใดแล้วก็มักจะมีมติความเชื่อว่าเป็นมาตรฐานที่สำคัญในการตัดสินคุณค่าของตน เช่น บุคคลให้ความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แต่กลับพบว่าตนเองไม่ประสบความสำเร็จในด้านนี้ จะมีผลให้บุคคลประเมินคุณค่าของตนเองต่ำลงและยังพบว่าบุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้มาตรฐานทางสังคมเป็นตัว ตัดสินคุณค่าของตนเองอีกด้วย กล่าวคือ บุคคลจะให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสังคมของเขาให้คุณค่าไว้ (Coopersmith 1981 : 138 - 142)

1.6 ความปรารถนาของบุคคล (Aspiration) การตัดสินคุณค่าของตนเกิดจากการที่บุคคลเปรียบเทียบผลงาน และความสามารถของตนกับเกณฑ์ความสำเร็จที่บุคคลนั้นตั้งไว้ ถ้าผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ที่บุคคลตั้งไว้หรือดีกว่าที่ตั้งไว้จะทำให้บุคคลเห็นว่าตนเองมีคุณค่า ในทางตรงข้ามคือผลงานและความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่บุคคลตั้งไว้บุคคลก็จะมองว่าตนเองล้มเหลวและตัดสินว่าตนเองไร้ค่า ดังนั้นการมองว่าบุคคลประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นเลิศทางวิชาการ การเข้าสังคมและความสำเร็จอื่น ๆ ยังไม่เพียงพอที่จะตัดสินคุณค่าของบุคคลจำเป็นต้องพิจารณาถึงความคาดหวัง ความนึกคิดและความปรารถนาของบุคคลนั้นเข้ามาประกอบด้วย (Coopersmith 1981 : 142 - 148)

2. องค์ประกอบภายนอกของบุคคล คือ ลักษณะที่เป็นส่วนประกอบภายนอกของบุคคลสภาพแวดล้อมที่มีผลให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง องค์ประกอบภายนอกของบุคคลประกอบด้วย

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่ ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ ที่มีอิทธิพลเท่ากับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ดังนั้นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในชีวิตของบุคคล เด็กที่ได้รับความอบอุ่นการดูแลการสนับสนุนให้กำลังใจ การให้เสรีภาพเด็กในการกระทำ ความคาดหวังต่าง ๆ และรวมไปถึงการดูแลและเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่พ่อแม่ใช้ปกครองลูก และการจัดการดูแลให้เด็กได้มีอิสระในการปฏิบัติตามที่พ่อแม่กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดและจำกัดขอบเขตการกระทำไว้อย่างชัดเจน การที่พ่อแม่ยอมรับเด็กอย่างมีเงื่อนไข สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith 1981 : 236)

2.2 โรงเรียนและการศึกษา โรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กสืบต่อจากที่บ้าน กิจกรรมโรงเรียนจัดขึ้นควรเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อพัฒนาความคิดเพื่อการได้ตระหนักรู้ในตนเองนอกจากนี้ครูจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการรับรู้ของเด็ก และครูสามารถให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองมีคุณค่าหรือความสำคัญได้ เนื่องจากครูจะเป็นผู้ประเมินการกระทำของเด็กในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนซึ่งจะมีผลให้เด็กมีทัศนคติต่อตนเองจากการประเมินนั้นและยังพบว่าครูที่มีความคาดหวังในตัวเด็กจะทำให้เด็กพัฒนาความสามารถ ศักยภาพของตน แล้วสามารถประสบความสำเร็จในด้านการเรียนตามที่ครูคาดหวัง ดังการศึกษาของ โรเซนทอล และจาค็อบเซน (Rosenthal and Jacobsen. 1968 : 10) จึงเห็นได้ว่า โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล (Coopersmith 1981 : 9 - 11)

2.3 สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางสังคมเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงระดับทางสังคมของบุคคล โดยพิจารณาจากอาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน บทบาททางสังคม เชื้อสายวงศ์ตระกูล เป็นต้น โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงสถานภาพทางสังคมบุคคลก็มักจะพิจารณากันที่ อาชีพ รายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัยเนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในชีวิตของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง (Cooper smith 1981 : 84 - 87) จากการศึกษาวิจัยพบว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง มีทั้งเห็นคุณค่าในตนเองสูง และบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ดังเช่น งานวิจัยของไปรซ์ (Pierce. 1985 : 120) ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นผิวดำในอเมริกาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยและมีสถานภาพทางสังคมต่ำ มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าเด็กวัยรุ่นผิวขาว ซึ่งในเวลาต่อมา ฮิลเลย์ และ ดีบลาสซี (Healey & Ed Blassie 1974 : 15 - 24) กลับพบว่าเด็กวัยรุ่นผิวดำในอเมริกามีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กวัยรุ่นผิวขาวเสียอีก

2.4 สังคมและกลุ่มเพื่อน สังคมและกลุ่มเพื่อนนับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลจะรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากการเปรียบเทียบกับตนเองกับกลุ่มเพื่อนในด้านทักษะความสามารถ ความถนัด สัมฤทธิ์ผล หากบุคคลมีสิ่งดังกล่าวนี้สูงกว่าเพื่อน ๆ หรือได้รับการยอมรับ เป็นที่นิยมชมชอบจากกลุ่มเพื่อน บุคคลก็จะเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในทางตรงข้ามหากบุคคลไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มบุคคลก็จะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง (Hamchek. 1978 : 4 - 5)

ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลจะแสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองจากลักษณะท่าทาง น้ำเสียงคำพูดและการกระทำ ซึ่งอาจจะแสดงออกมารู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ แล้วมีผลต่อบุคคลดังนี้

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มักจะเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองและยอมรับในตนเอง จะมองเห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญเป็นบุคคลที่น่าเคารพน่าเชื่อถือมีความเชื่อถือในความคิดของตนเองว่าถูกต้อง จึงกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองแม้ว่าจะรู้ว่าผู้อื่นไม่เห็นด้วยก็ตาม เป็นผู้ไม่กลัวการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่ต่างไปจากเดิม มีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการรับรู้ การตัดสินใจ และความเชื่อของตนในการแก้ปัญหา ขอบพูด ขอบแสดงความคิดเห็นเมื่ออยู่ในกลุ่ม มีความเพียรพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค และเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อน มีความกระตือรือร้นที่จะไปยังจุดหมายที่ตั้งไว้ แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับความล้มเหลวของตนเองได้จึงมีชีวิตอยู่อย่างไม่วิตกกังวล และมีความกล้าแสดงออกมีความยืดหยุ่นจึงเป็นผู้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (Branden. 1985 : 6 - 9)

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง คือมักไม่เห็นความสำคัญของตนเอง หรือคิดว่าตนไม่สามารถทำให้ใครชอบพอได้ไม่คิดว่าตนเองจะทำอะไรที่ตนเองต้องการทำจริง ๆ ได้ หรือสามารถที่จะทำอะไรให้ดีแม้ว่าจะได้พยายามแล้วก็ตาม เป็นผู้ยึดติดกับสิ่งที่คุ้นเคยและให้ความปลอดภัย เนื่องจากไม่เชื่อว่าตนเองจะสามารถควบคุมวิถีชีวิตของตนเองได้ มักไม่กล้าแสดงตน ไม่กล้าแสดงความสามารถผู้อื่น มักรู้สึกว่าตนเองถูกคุกคามเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความประหม่า หวั่นไหวเมื่อรู้ว่าตนเองอยู่ในสายตาของผู้อื่นและยังมีความหวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น มักไม่ค่อยยอมรับความล้มเหลวของตน มีอารมณ์ดังเครียดและความวิตกกังวลสูง จึงเป็นผู้ไม่ค่อยมีความสุขในชีวิต (Coopersmith. 1981 : 71)

การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้และพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ นักจิตวิทยาได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองดังต่อไปนี้

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1981 : 36 - 37) กล่าวว่าบุคคลสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การได้รับการนับถือ การยอมรับ การได้รับการปฏิบัติตอบจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต
2. การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งมีผลให้บุคคลเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและมีผลต่อสถานภาพและตำแหน่งในสังคม
3. การได้กระทำในสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยม และความปรารถนาของตน
4. ลักษณะการโต้ตอบต่อการถูกลดคุณค่า บุคคลอาจจะได้รับการกระทบกระเทือนหรือถูกลดคุณค่าการกระทำ อันทำให้รู้สึกลดคุณค่าของตนเองลงไปบุคคลอาจจะปฏิเสธหรือไม่ใส่ใจกับการตัดสินของผู้อื่นที่มีต่อตน ตรงกันข้ามบุคคลอาจจะเพิ่มการรับรู้ให้สูงขึ้น หรือตระหนักต่อการตัดสินของผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะเป็นการปกป้องการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล มิให้ลดลงไปสู่ความวิตกกังวล และช่วยให้บุคคลยังสามารถรักษาคุณภาพแห่งตนได้

เจอร์ดาโน และอีเวอร์รี (Girdano and Everly. 1979 : 146 - 149) ได้เสนอวิธีการ 3 ประการ ในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างได้ผลดังนี้

1. การใช้ภาษาเชิงบวก หมายถึง กระบวนการที่บุคคลให้การเสริมแรงภาพลักษณ์ (Self - Image) โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะทางบวกของตนเอง เช่น ลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเด่นหรือบุคลิกภาพที่น่าภาคภูมิใจ

2. การยอมรับค่านิยมที่ยอมรับ คือ เมื่อมีบุคคลโดยที่ยอมรับก็แสดงการยอมรับ โดยปราศจากท่าทีหรือคำตอบที่แสดงการถ่อมตน แต่ควรใช้ประโยคแสดงความยินดีแทน วิธีนี้จะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมจะทำให้บุคคลประทับใจและมองตนเองในทางบวกมากขึ้น

3. การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก เป็นวิธีที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในเชิงบวก แซสซี (Sasse 1978 : 48) เสนอการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยวิธีการดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจในตนเอง โดยพยายามนึกถึงความสำเร็จในวันข้างหน้าของชีวิต
2. การระลึกถึงงานที่ตนทำได้สำเร็จแล้วให้รางวัลเป็นสินน้ำใจ หรือชมเชยตนเองหรือให้สิ่งที่มีความหมายแก่ตน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ดีต่องานที่ทำมากขึ้น

3. บันทึกความสำเร็จที่ได้รับ สิ่งที่ทำได้ดีเป็นเวลาดิตต่อกันหลายสัปดาห์ หรือหลาย ๆ เดือน บรูโน (Bruno. 1983 : 363) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ไว้ดังนี้

1. การให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดโดยตรง ซึ่งการเสนอแนะนี้อาจจะเป็นการเสนอแนะจากผู้อื่นหรือตนเองเสนอแนะเองก็ได้ วิธีการนี้เป็นการให้ข้อมูลซึ่งมีผลให้บุคคลเกิดกำลังใจและสร้างความภูมิใจได้

2. สร้างความสำเร็จให้กับตนเองให้มากขึ้น การเพียรพยายามสร้างความสำเร็จเป็นวิถีทางที่จะเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการประสบความสำเร็จเพียงอย่างเดียวยังไม่พอเพียง ฟรอมม์ (Fromme. 1983 : 141) นักจิตวิทยาคลินิก ได้ให้ทัศนะไว้ว่า สำหรับจินตนาการที่ติดงอมเกี่ยวกับโลกแล้ว การ

ประสบความสำเร็จนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีต่อตนเอง และการที่บุคคลมีความสุขกับชีวิตก็เป็นสิ่งสำคัญด้วยเช่นกัน

3. การลดความคาดหวังลงบ้าง การลดความคาดหวังลง โดยยังสามารถเลือกสิ่งที่คุณต้องการและปรารถนาไว้ อันเป็นหนทางทำให้บุคคลลดความสูญเสียเศร้าโศกเสียใจลงได้บ้าง ซึ่งมันก็เป็นวิถีทางของผู้นับถือศาสนาพุทธอยู่แล้ว และยังเป็นวิถีทางของปรัชญาทางตะวันตกอีกด้วยที่ชาวโลกรู้จักในนามของ “สทออิค” ที่ได้กล่าวไว้ว่า “อดทน และอดกลั้น”

4. เลิกประเมินค่าตนเอง Albert Ellis กล่าวว่ามนุษย์นั้นเพียงแคมีชีวิตอยู่ก็มีค่าแล้ว จึงไม่มีคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า “อะไรคือคุณค่าของคุณ?” นั่นก็หมายความว่า บุคคลควรเลิกประเมินค่าตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลจะเพิ่มขึ้น ถ้าบุคคลเลิกตัดสินค่าของตนเอง

จากหลักการของการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ แซสซี เจสตาโน และอีเวอร์รี บรูโน ที่กล่าวข้างต้นนี้ สามารถนำมาปฏิบัติในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เพื่อนำพาสมาชิกเห็นคุณค่าในตนเองได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้ว่าในกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งบุคคลจะได้รับสัมพันธภาพของการยอมรับความไว้วางใจการให้เกียรติในการนำปัญหา ความคับข้องใจมาอภิปรายได้อย่างเปิดเผย สมาชิกคนอื่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคของชีวิต ให้กำลังใจไปด้วยดี ความสำเร็จที่บุคคลได้รับจากการปฏิบัติจะนำพามาคิดเห็นคุณค่าในตนเองและเข้าสู่ภาวะการปรับตัวได้ดี

การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นช่วงที่บุคคลกำลังจะเปลี่ยนบทบาทจากเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ในช่วงนี้จึงเป็นระยะที่เด็กจะต้องเผชิญกับปัญหา การเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านและวัยรุ่นนี้นับเอาตั้งแต่บุคคลอายุ 12 - 21 ปี (ปรีชา วิหคโต. 2532 : 8 - 9) ซึ่งลักษณะที่ปรากฏเด่นชัดในวัยรุ่น มีลักษณะที่สำคัญดังนี้คือ

1. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ในช่วงนี้เด็กจะรู้สึกที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความสนใจ

2. ความต้องการเป็นอิสระในช่วงวัยนี้เด็กเริ่มคิดที่จะพึ่งตนเอง อยากแสดงความสามารถ บางครั้งก็อยากลองดี และคิดต่อต้านผู้ใหญ่

3. เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหาในการปรับตัว การแสดงท่าทีและบทบาทต่าง ๆ ทางสังคม

4. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ความคาดหวังของบิดามารดา และของสังคม จึงทำให้วัยรุ่นต้องการ การเสริมสร้างในทุก ๆ ทาง เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นจากลักษณะของวัยรุ่นดังกล่าว จึงเห็นได้ชัดเจนว่าเด็กวัยรุ่นอยู่ในภาวะแห่งความสับสน ทั้งที่เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงทางกาย และความต้องการทางจิตใจ ซึ่งวัยรุ่นนั้นต้องการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงซึ่งบางคนก็สามารถปรับตัวได้โดยไม่มีปัญหา แต่อีกหลายคนมักประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต และการปรับตัวให้เข้ากับสังคมอย่างมีความสุข (สมร ทองดี. 2532 : 35)

และจากศึกษาของ วชิร ทรัพย์มี และจรี วาทิกทินกร (2528 : 59, 160) เรื่อง “การพัฒนารูปแบบบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาและวางโครงการอนาคต” โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2087 คน จาก 17 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้พบว่ามึนักเรียนร้อยละ 88.56 ต้องการความช่วยเหลือให้มั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น นัก

เรียนร้อยละ 77.65 ต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวกับครู นักเรียนร้อยละ 69.31 ต้องการความช่วยเหลือในการคบเพื่อนต่างเพศ และนักเรียนร้อยละ 52.51 ต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวกับสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่ผลวิจัยของ ธนู ชาติธนาพันธ์ (2521 : 66) ที่ได้สำรวจสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดชัยนาท โดยใช้แบบสอบถามที่แปลมาจาก Cornell Medical Index พบว่าในจำนวนวัยรุ่นทั้งหมด 6,000 คน มีแนวโน้มอาจเกิดปัญหาสุขภาพจิตภายหลังได้ถึง 4,100 คน และจากการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก 2524 : 179 - 180) เรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สุขภาพจิต และ จริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นทั้งชาย และหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 ในกรุงเทพมหานคร และสงขลา ซึ่งมีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี จำนวน 917 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตมากที่สุดคือ วัยรุ่นที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ได้รับความรักสนับสนุนน้อย มีความขัดแย้งในครอบครัวมากกว่ามารดาไม่มีอาชีพหรืองานประจำ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเพศ พบว่า วัยรุ่นหญิงมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าวัยรุ่นชาย

นักจิตวิทยามีความเห็นว่ เด็กที่ขาดความมั่นใจในตนเอง เด็กที่มีปัญหาด้านการปรับตัวกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม เด็กที่มีแนวโน้มเกิดปัญหาด้านจิตใจ เป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Adam and Gullotta. 1989 : 224) นอกจากนี้เปอร์กี (Purkey. 1970 : 25) กล่าวว่าม้งานวิจัยของผู้วิจัยหลายคน ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวในสถานการณ์ต่างๆ ว่ามีผลต่อการประเมินตนเองของบุคคลหรือไม่เพียงใด ผลการศึกษาสรุปได้ใจความตรงกันว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนต่ำหรือนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวเกี่ยวกับความคาดหวังทางการเรียนจะมี ประเมินคุณค่าตนเองต่ำอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาหรือความล้มเหลวมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง และจากการศึกษาของปริชา วิหคโต (2521 : 24 - 28) ที่ได้สำรวจปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน และได้นำปัญหานั้นมาจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ ไม่ทำงานที่มอบหมายไม่รับผิดชอบ ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบวิชาเรียน สอบตกเสมอ 2) พฤติกรรมไม่เหมาะสมกับครู เช่น พูดก้าวร้าวต่อครู 3) พฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน เช่น รบกวนชั้นเรียนโดยคุยกับเพื่อน 4) ปัญหาสุขภาพ เช่น เจ็บป่วยบ่อยๆ 5) พฤติกรรมทางบุคลิกภาพ ได้แก่ เก็บตัวซึมและเหงา ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก ตกใจง่าย หวาดกลัว 6) พฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ก่อการวิวาท อารมณ์ฉุนเฉียว 7) พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อื่นๆ เช่น หนีเรียน และขาดเรียนบ่อย จากปัญหานี้จะเห็นได้ว่านักเรียนเหล่านี้มีแนวโน้มของการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งจะมีผลให้เด็กประเมินค่าในตนเองต่ำ หรือเห็นคุณค่าในตนเองต่ำตามมาด้วย

งานวิจัยของกรีนเบิร์ก ซีเกลและลิทซ์ (Greenberg Siegel and Litch. 1983 : 373 -384) ได้ศึกษาเปรียบเทียบถึงอิทธิพลของกลุ่ม เพื่อนกับบิดามารดาที่มีต่อภาวะจิตใจของวัยรุ่น ในด้านการมองเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตโดยศึกษามาในวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 12 - 19 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 202 คน วัยรุ่นเหล่านี้อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดาและกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นเพื่อให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้าเพื่อน ๆ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความมั่นใจในตนเอง มีภาวะจิตที่เข้มแข็ง และมีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอันเป็นคุณลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มนี้ประกอบนักจิตวิทยาการ

ปรึกษา เป็นผู้เอื้ออำนวยบรรยากาศให้กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น และสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ที่มีความต้องการตรงกันในการที่จะปรับปรุงตนเอง ในด้านใดด้านหนึ่งหรือแก้ไขปัญหาร่วมกันปัญหาใดปัญหาหนึ่งมาอยู่ร่วมกันตามกระแสแห่งการอยู่ร่วมกัน สมาชิกกลุ่มจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ความเคารพนับถือ ให้เกียรติ ความอบอุ่น และการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งบรรยากาศที่เอื้ออำนวยเช่นนี้ สมาชิกจะคลายความกังวลใจเกิดความรู้สึกเปิดเผยตนเอง ทำให้บุคคลได้หันมาสำรวจความรู้สึก ความคิด และการกระทำของตนเอง เพื่อนำความคิดและการกระทำซึ่งมีลักษณะในการทำลายตนเองออกมาเสนอให้กลุ่มได้รับรู้ นักจิตวิทยาการศึกษาและสมาชิกกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เข้าใจตนเอง ส่งเสริมให้เกิดการเปิดใจเพ่งมองมาที่ตน ทำให้สมาชิกได้คิดและเริ่มเปลี่ยนแปลงความคิดของตนทำให้เขาได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง ได้รู้จักตนเองชัดเจนขึ้น ความกระจำในตนเองที่บุคคลได้รับ จะเป็นพลังให้บุคคลหาทางแก้ไข การกระทำที่เป็นปัญหาของตนได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดการตระหนักเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น (ohlsen. 1977 : 1-8) ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ให้กำลังใจในการต่อสู้กับปัญหา และอุปสรรคของชีวิต ให้ลุล่วงไปด้วยดี บุคคลให้เห็นคุณค่าในตนเองและเข้าสู่ภาวะการปรับตัวได้ดี

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟงทอย (Fong – Toy. 1985 : 2565 - A) ศึกษาผลของโปรแกรมการแนะแนวเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่มาจากครอบครัวร้างและครอบครัวที่สมบูรณ์โดยใช้กลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 10 - 14 ปี จากครอบครัวร้าง และครอบครัวที่สมบูรณ์จำนวน 107 คน โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ เครื่องมือที่ใช้คือ Coopersmith self esteem inventory - CSEI และ Behavioral Academic self - esteem scale-BAEI สุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองจำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 60 คน โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยา ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าชั้นเรียนตามปกติ เวลาในการประชุมกลุ่ม 8 ครั้ง ๆ ละ 45 นาที สรุปผลในการทดลองพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวร้างมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านรวม ด้านตนโดยทั่วไปและด้านสังคมกับเพื่อน แตกต่างจากคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเชิงวิชาการ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1959 : 87 - 92) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความวิตกกังวล กับเด็กนักเรียนเกรด 5 และ เกรด 6 โดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

เคนเนดี้ (Kennedy. 1987 : 2389 - A) ผลของกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบมีโครงสร้างต่อระดับคะแนน และองค์ประกอบที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 50 คน พบว่านักศึกษา ที่เข้าร่วมในกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบมีโครงสร้าง มีระดับคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง มีกำลังใจ มีความเป็นผู้นำมีความคิดสร้างสรรค์และมีความพอใจในเรื่องวิชาการมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม

โดนัลด์สัน (Donaldson. 1988 : 3499 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องเด็กที่พ่อแม่หย่าร้างโดยใช้วิธีการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มในโบสถ์ พบว่าเด็กที่เข้าร่วมในกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีการเห็นคุณค่าใน
ตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ไรซ์ (Rice. 1987 : 1065 - A) ได้ศึกษาผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบมีโครงสร้างต่อการ
เห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผิวดำเพศชายที่กระทำผิด และถูกกักกันอยู่ในสถานกักกันเยาวชน โดยการ
จัดโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 12 ครั้ง พบว่าเยาวชนในกลุ่มทดลองมีความรู้สึกเห็นคุณค่าใน
ตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลีวอง และ แซนด์ (Leung and Sand. 1981 : 291 - 298) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเห็น
คุณค่าในตนเองกับวุฒิภาวะทางอารมณ์ โดยให้นักศึกษาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 - 4 ทำแบบวัดการเห็นคุณค่าใน
ตนเองกับแบบวัดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีวุฒิภาวะทาง
อารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

รอนกิน (Ronkin. 1982 : 1093 - A) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองของนัก
เรียนระดับมัธยมศึกษาจากการฝึกอบรมมนุษยสัมพันธ์ 1 ภาคการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นซึ่งแบ่งเป็น
กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม จะได้รับการฝึกอบรมมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเป็นรายวิชาที่จัดขึ้น 1 ภาคการศึกษา และมีกลุ่ม
ควบคุม 1 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ The Tennessee Self - Concept Scale ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง
มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

ซินิบัลดี (Sinibaldi. 1985 : 1523 - A) ศึกษาเรื่องการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองและ ผลการ
เรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 96 คน สุ่มแบบเป็นกลุ่ม
ทดลอง 46 คน กลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองจะได้เข้าโปรแกรมการแนะแนวเป็นกลุ่มเป็นเวลา 10
สัปดาห์ สัปดาห์ 45 นาที ซึ่งเนื้อหาสาระของโปรแกรมที่จัดขึ้นจะเน้นการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองของนัก
เรียน สำหรับกลุ่มควบคุมใช้เวลา 10 สัปดาห์ๆ ละ 90 นาที ในการเข้าโปรแกรมภาษาต่างประเทศขั้นพื้นฐาน
(ภาษาฝรั่งเศส) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีประสบการณ์ด้านภาษาต่างประเทศ
เครื่องมือที่ใช้คือ The Coopersmith (1967) Self esteem Inventory ผลการศึกษาศึกษาพบว่า การใช้กิจ
กรรมแนะแนวเป็นกลุ่มไม่ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองและผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่ได้พบว่า
นักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและคะแนนผลการเรียนสูงขึ้นกว่านักเรียนชายใน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการเห็นคุณค่าในตน
เองมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ที่มีด้วย

แอบบอร์ท (Abbott. 1985 : 1989 - A) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนว
ทฤษฎีความจริง (Reality Therapy) เป็นหลักการในการปรึกษาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กเกรด 6, 7
และ 8 ที่ไม่มีความสามารถทางการเรียน (Learning Disabled) ซึ่งมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 20 คน สุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน ที่ได้เข้ากลุ่มการปรึกษา 10 ครั้ง ๆ ละ 42 - 45 นาที เป็นกลุ่ม
ควบคุม 10 คน ได้รับการฝึกทักษะในการเรียนซึ่งใช้เวลาเท่ากับกลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้คือ The
Coopersmith Self -esteem Inventory (1967) และ The Jesness Behavior Checklist (1970) ผลการวิจัย
พบว่า กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เพรเกอร์ (Prager. 1983 : 144 - 147) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความทะเยอทะยานทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้วัดการเห็นคุณค่าในตนเองคือ Texas Social Behavior Inventory Form B, Skill Rating Inventory ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากผลการวิจัยพบว่ามีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างตัวแปรทั้งสอง ดังนั้น การเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นแนวทางแห่งความทะเยอทะยานทางการศึกษา

รอนกิน (Ronkin. 1982 : 1093 - A) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการฝึกมนุษยสัมพันธ์ 1 ภาคการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกมนุษยสัมพันธ์ 1 ภาคการศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ The Tennessee Self-concept Scale ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

ซินิบาลดี (Sinibaldi. 1985 : 1523 - A) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 46 คน กลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวสัปดาห์ละ 45 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมเข้ากลุ่มเพื่อฝึกภาษาต่างประเทศสัปดาห์ละ 90 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ (1976) ผลการวิจัยพบว่าการแนะแนวกลุ่มไม่มีผลทำให้นักเรียนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่พบว่า นักเรียนชายที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์และสังคม

ลีอองและแซนด์ (Leung and Sand. 1981 : 291 - 298) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 200 คน เป็นนักศึกษาชาย 57 คน นักศึกษาหญิง 143 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ และแบบวัดบุคลิกภาพทางอารมณ์ใช้แบบวัดการปรับตัวทางสังคมของวอซเบิร์ก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

แอน จอห์นสัน (Ann Johnson. 1984 : 2069 - 2070 - A) ได้สำรวจถึงองค์ประกอบที่ใช้ทำนายการเห็นคุณค่าในตนเอง และแหล่งควบคุมภายในของวัยรุ่น วัดอุปสงค์เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น และแหล่งควบคุมภายในของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาว่าสามารถทำนายจาก อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ผลการเรียน ใบรายงานผลการเรียนสถานภาพของครอบครัว และทัศนคติที่มีต่อมารดา บิดา และครู ได้หรือไม่ และวัดอุปสงค์ของการศึกษาอีกข้อหนึ่งก็คือ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับแหล่งควบคุมภายใน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม The Cornell Socialization Inventory, The Self - Esteem Scale, The Intellectual Achievement Responsibility Questionnaire กับนักเรียนมัธยมศึกษา 449 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Pearson Correlation Coefficients, The Stepwise multiple regression technique และ analysis of variance (ANOVA) model. ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นคือ เพศ ทักษะคิดต่อครู อายุ ใบรายงานผลการเรียน ศาสนา ทักษะคิดต่อบิดา ทักษะคิดต่อมารดา ระดับผลการเรียน และเชื้อชาติ โดยที่สถานภาพของครอบครัวไม่สามารถใช้เป็นตัวทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น

2. ตัวแปรที่ใช้ทำนายแหล่งควบคุมภายในของวัยรุ่น คือ ทักษะคิดที่มีต่อบิดา ทักษะคิดที่มีต่อมารดา ทักษะคิดที่มีต่อครู เพศ อายุ เชื้อชาติ ใบรายงานผลการเรียน สถานภาพในครอบครัว ศาสนา และระดับผลการเรียน

3. พบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับแหล่งควบคุม ภายในของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยในประเทศ

ศศิกันต์ ธนะโสธร (2529) ศึกษาผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้คะแนนการเลือกจากเพื่อนเป็นเกณฑ์ และต้องไม่เคยเป็นหัวหน้าห้องมาก่อน จัดนักเรียนชายที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับเลือกปฏิบัติหน้าที่ เป็นหัวหน้าห้องมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากผู้ที่ไม่ได้รับเลือก และปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้อง กลุ่มทดลองเพศชาย และเพศหญิงมีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532) ได้ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสามเสนวิทยาลัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อาสาสมัครเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 16 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้เข้าโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 1.00-1.30 ชั่วโมง จำนวน 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ และแบบสอบถามประเมินผลจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่าการเข้าโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกมีผลต่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กาญจนา พงศ์พฤกษ์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 239 คน โดยใช้แบบวัดความพอใจในตนเองของรูบิน (Rubin's Self-Esteem Scale) แบบวัดความกล้าแสดงออกระดับวิทยาลัย (The College Self-Expression Scale) ของ วิลเลียม ดับบลิว เคซิง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และมีสหสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล ส่วนความวิตกกังวลมีสหสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

เสาวภา วิชิตวาท (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยที่สูญเสียแขนขา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยนอกที่ได้รับการตัดแขนและ/หรือขา จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยว

กับความพึงพอใจที่ได้รับ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของโรเซนเบิร์ก ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัวความเชื่อมั่นในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 240 คน โดยใช้แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว เก็บตัว ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง ขณะเดียวกัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง และนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์มีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้แก่ บิดา ปู่ และอา ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับเด็ก ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักรักษาในมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งได้มาพำนักรักษาตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 จำนวน 34 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว อันได้แก่ บิดา ปู่ และอา ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักรักษาในมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งได้มาพำนักรักษาตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 ที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จำนวน 22 คน และเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินาม และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการทดลอง ดังนี้

1. แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบทวินามแบบกลุ่ม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสาร งานวิจัยและแบบวัดที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด ซึ่งผู้วิจัยแบ่งลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้ครอบคลุมการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 4 ด้าน โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 50 ข้อ แล้วนำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้กรรมการควบคุมปริญญาโท จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้พิจารณาข้อคำถามในแบบวัดที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามลักษณะต่างๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของกรรมการควบคุม

1.3 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.นันทา สุรักษา และ รศ.เวณี กริทอง และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ พิจารณาข้อคำถามในแบบวัดที่สร้างขึ้น สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะต่างๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 การหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) ของแบบวัด ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กหญิงที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก จำนวน 64 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81

ลักษณะของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนี้ ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ารายงานตนเอง โดยเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวจะพิจารณาข้อความเหล่านี้ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ด้วยตนเอง แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองโดยทั่วไป (General Self Subscale Score) มี 22 ข้อความ
2. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัวและผู้ปกครอง (Home - Parents Subscale Sore) มี 8 ข้อความ
3. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน (School - Academic Subscale Score) มี 5 ข้อความ
4. ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคมสัมพันธ์ (Social Self - Peers Subscale Sore) มี 7 ข้อความ
5. การตอบที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง (Lie Scale Sore) มี 8 ข้อความ

วิธีการตอบ

ผู้ตอบแบบประเมินจะต้องตอบโดยเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของตนมากที่สุด

ตัวอย่างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง

ขอให้ตอบแบบวัดฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 50 ข้อ โดยการพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่า เหมือนหรือไม่เหมือนตนเองตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในคำตอบ "ใช่" หากเหมือนตนเอง หรือ ลงในคำตอบ "ไม่ใช่" หากไม่เหมือนตนเอง

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. เหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวมักไม่กวนใจฉัน		
2. ฉันสามารถตัดสินใจโดยไม่รู้สึกหนักใจจนเกินไป.....		
3. ใครๆ ก็รู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับฉัน		

เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนี้ประกอบด้วยข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับตนเองทั้งด้านบวกและด้านลบเกณฑ์การให้คะแนนจึงแตกต่างกันคือ ข้อความด้านลบที่ตอบว่า "ไม่ใช่" จะได้คะแนน 1 คะแนน ส่วนข้อความด้านบวกที่ตอบว่า "ใช่" จะได้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความที่วัดการตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง ถ้าตอบว่า "ใช่" ได้ 1 คะแนน แล้วแยกคะแนนออกต่างหาก ทั้งนี้เนื่องจากมีเจตนาในการตรวจสอบการตอบแบบปกป้องตนเอง (defensiveness) ถ้าผู้ตอบแบบปกป้องตนเองคะแนนในด้านนี้จะสูงเพราะผู้ตอบไม่ได้ตอบตามความเป็นจริงและรู้เจตนาของแบบวัด จึงพยายามตอบในทางที่ตนอยากจะเป็น ดังนั้นจึงไม่นำมารวมกับคะแนนรวมในด้านอื่นของแบบประเมิน แต่จะนำมาพิจารณาความเชื่อถือได้ของผู้ตอบซึ่งในการศึกษาหากพบว่าถ้าผู้ตอบข้อความทั้ง 8 ข้อ ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ถือว่าผู้ตอบไม่ได้ตอบตามความจริง

การแปลผลคะแนน

คะแนนของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีจำนวนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งได้จากคะแนนตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองโดยทั่วไป ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ด้านโรงเรียน และด้านสังคม รวมทั้งสิ้น 50 คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ตอบได้ไปคูณด้วย 2

1 - 25	หมายถึง	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับต่ำ
26 - 50	หมายถึง	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ
51 - 75	หมายถึง	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับปานกลางค่อนข้างสูง
76 - 100	หมายถึง	ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับสูง

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมในการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมมีขั้นตอนการให้คำปรึกษา ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 - 11 ดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม ตามรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการให้คำปรึกษา 5 ขั้นตอน ดังนี้

ในครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 11

1. ขั้นตระหนักในตนเอง
2. ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ
3. ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับบุคคลอื่น
4. ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต
5. ขั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่มที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษา 3 ท่าน คือ ดร.นันทา สุรักษา และ รศ.เวณี กรีทอง และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากับแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.4 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก จำนวน 64 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลอง โดยทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ทุกวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.10 น.

หากวันใดที่ผู้วิจัยไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ในวันและเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะจัดหาวันและเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้คำปรึกษาชดเชย

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
G ₁	X ₁	T	X ₂
G ₂	X ₁	-	X ₂

เมื่อ	G_1	=	กลุ่มทดลอง
	G_2	=	กลุ่มควบคุม
	X_1	=	การทดสอบก่อนให้คำปรึกษา
	T	=	การให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่ม
	X_2	=	การทดสอบหลังให้คำปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยให้เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ช่วงอายุ 12 - 18 ปี ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก จำนวน 34 คน ตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วคัดเลือกเฉพาะเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการทดลอง ได้จำนวน 22 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายจากเด็กหญิงที่สมัครใจออกมาได้ 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา จำนวน 8 คน จากนั้นจึงจัดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการกับกลุ่มทดลอง โดยปฏิบัติตามโปรแกรมที่วางไว้ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่มกับกลุ่มทดลอง โดยดำเนินการให้คำปรึกษาตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่กำหนดไว้ ใช้เวลาในการให้คำปรึกษา 11 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.10 น.

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้งและนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดดังกล่าวเป็นคะแนนหลังการทดลอง

3.2 นำคะแนนที่ได้ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (X) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนคนในแหล่งข้อมูล

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้สูตร t - test ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum i^s}{St^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum i^s$	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	St^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ก่อนและหลังการให้คำปรึกษา ของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 161-162)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่

3.2 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ก่อนและหลังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 162-163)

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) (\mu_{D1} - \mu_{D2})}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ	X_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	X_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	X_{D1}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างของกลุ่มทดลอง
	X_{D2}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	จำนวนเด็กในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนเด็กในกลุ่มควบคุม
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มทดลอง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มควบคุม
	S_{D1}^2	แทน	ความแปรปรวนของความแตกต่างในกลุ่มทดลอง
	S_{D2}^2	แทน	ความแปรปรวนของความแตกต่างในกลุ่มควบคุม
	$\mu_{D1} - \mu_{D2}$	แทน	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของค่าความแตกต่างที่ต้องการเป็นร้อยละ 10

3.3 เปรียบเทียบคะแนนผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Difference Score (Scott. 1967 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{SMD_1 - MD_2}$$

$$SMD_1 - MD_2 = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

$$S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{N_1 + N_2 - 1}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา ใน t-distribution
	MD ₁	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มควบคุม
	D ₁	แทน	ผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มทดลอง
	D ₂	แทน	ผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มควบคุม
	S _D ²	แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มทดลองและควบคุม
	SMD ₁ - MD ₂	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังของกลุ่มทดลองและควบคุม
	N ₁	แทน	จำนวนเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในกลุ่มทดลอง
	N ₂	แทน	จำนวนเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในกลุ่มทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้ ✓

n	แทน	จำนวนเด็กกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญ
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการทดลอง
$S_{MD1-MD2}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงลำดับดังนี้

1. สถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. การเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
3. การเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
4. เปรียบเทียบคะแนนผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา มาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง			
	$\bar{X}$	S.D.	α	SE_M	$\bar{X}$	S.D.	α	SE_M
กลุ่มทดลอง (n = 8)	48.00	6.50	.7503	2.29	71.75	3.91	.7644	1.38
กลุ่มควบคุม (n = 8)	47.00	9.25	.7620	3.27	53.50	8.60	.7512	3.04

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 48.0 คะแนน และ 6.50 ตามลำดับ และในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 47.00 คะแนน และ 9.25 ตามลำดับ

คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 71.75 คะแนน และ 3.91 ตามลำดับ และในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 53.50 คะแนน และ 8.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองที่ได้รับ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทวินิยม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.					
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านทั่วไป	24.50	6.11	34.50	2.77	10.00	1.69	7	5.916**	.001
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านครอบครัว	9.75	3.10	13.25	2.37	3.50	1.34	7	2.593*	.036
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านโรงเรียน	4.75	2.12	8.00	1.51	3.25	0.64	7	5.017**	.002
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสังคม	9.00	3.70	16.00	1.51	7.00	1.69	7	4.141**	.004
การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม	48.00	6.50	71.75	3.91	23.75	2.08	7	11.390**	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และในแต่ละด้านของกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.					
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านทั่วไป	25.25	5.54	27.25	6.92	2.00	2.97	7	.672	.523
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านครอบครัว	10.25	2.25	11.00	1.85	0.75	1.06	7	.704	.523
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านโรงเรียน	4.25	1.66	3.75	2.25	0.05	0.82	7	.607	.563
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสังคม	7.25	2.60	11.50	3.33	4.25	1.53	7	2.773	.528
การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม	47.00	9.25	53.50	8.60	6.50	4.20	7	1.546	.166

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า กลุ่มควบคุมมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และในแต่ละด้าน ก่อนและหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองที่ได้รับ
การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test แบบ
Independent โดยแยกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านทั่วไป	24.50	6.11	25.25	5.54	.257
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านครอบครัว	9.75	3.10	10.25	2.25	.369
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านโรงเรียน	4.75	2.12	4.25	1.66	.524
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสังคม	9.00	3.70	7.25	2.50	1.093
การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม	48.00	6.50	47.00	9.25	.250

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเห็นคุณค่าใน
ตนเองทั้งโดยรวม และในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent โดยแยกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	กลุ่มทดลอง (n = 8)		กลุ่มควบคุม (n = 8)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านทั่วไป	34.50	2.77	27.25	6.92	2.749*
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านครอบครัว	13.25	2.37	11.00	1.85	2.113
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านโรงเรียน	8.00	1.51	3.75	2.25	4.432**
การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสังคม	16.00	1.51	11.50	3.33	3.473**
การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม	71.75	3.91	53.50	5.26	5.461**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่าง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.1 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนผลต่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองกับควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	$S_{MD1-MD2}$	t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง (n = 8)	48.00	6.50	71.75	3.91	23.75	2.1194	3.675**
กลุ่มควบคุม (n = 8)	47.00	9.25	53.50	8.60	6.50		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า คะแนนผลต่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองกับควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่า กลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม
2. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้แก่ บิดา ปู่ และอา ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับเด็ก ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักอยู่ในมูลนิธิพิทักษ์สตรีเด็ก ซึ่งได้มาพำนักอยู่ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 จำนวน 34 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว อันได้แก่ บิดา ปู่ และอา ช่วงอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี ที่ได้รับความคุ้มครองและพำนักอยู่ในมูลนิธิพิทักษ์สตรีเด็ก ซึ่งได้มาพำนักอยู่ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2545 ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จำนวน 22 คน และเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 19 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการทดลอง ดังนี้

1. แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยให้เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ช่วงอายุ 12 - 18 ปี ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก จำนวน 34 คน ตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วคัดเลือกเฉพาะเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ได้จำนวน 22 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายจากเด็กหญิงที่สมัครใจออกมาได้ 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีกวนิยม จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา จำนวน 8 คน จากนั้นจึงจัดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการกับกลุ่มทดลอง โดยปฏิบัติตามโปรแกรมที่วางไว้ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่มกับกลุ่มทดลอง โดยดำเนินการให้คำปรึกษาตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่กำหนดไว้ ใช้เวลาในการให้คำปรึกษา 11 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.10 น.

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีกวนิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้งและนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดดังกล่าวเป็นคะแนนหลังการทดลอง

3.2 นำคะแนนที่ได้ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีกวนิยม
2. เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านโรงเรียน ด้านสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม สูงกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัวไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม

1.1 ผลการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยภาพรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้สมาชิกมีความรู้สึกว่าการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีประโยชน์มาก เพราะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดที่มีคุณค่ามาก ได้ระบายอารมณ์ความรู้สึกอัดอั้นที่มีต่อปัญหาต่างๆ ได้รู้จักตนเองมากขึ้น ได้มีเพื่อนที่คอยแนะนำและให้กำลังใจ นอกจากนี้การให้คำปรึกษากลุ่มทำให้สมาชิกสามารถบอกถึงข้อดี ข้อเสียของตนเอง มีความกระตือรือร้นและแสดงออกถึงความต้องการที่จะรับผิดชอบต่อตนเองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้จักวางเป้าหมายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับความเป็นจริง ทำให้มีกำลังใจต่อสู้ชีวิต มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต และพร้อมที่จะเลือกดำเนินการกับชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้เห็นคุณค่าในตนเองและเข้าใจตนเอง ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง วางแผนจัดการและเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระและมีคุณค่า มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตของตน ยอมรับตนเองพร้อมทั้งอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม, และสอดคล้องกับ ฟงทอย (Fong – Toy, 1985 : 2565 - A) ศึกษาผลของโปรแกรมการแนะแนวเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างและครอบครัวที่สมบูรณ์โดยใช้กลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 10 - 14 ปี จากครอบครัวหย่าร้าง และครอบครัวที่สมบูรณ์จำนวน 107 คน โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ เครื่องมือที่ใช้คือ Coopersmith self esteem inventory - CSEI และ Behavioral Academic self - esteem scale-BAEI สุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองจำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 60 คน โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยา ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าชั้นเรียนตามปกติ เวลาในการประชุมกลุ่ม 8 ครั้ง ๆ ละ 45 นาที สรุปผลในการทดลองพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านรวม ด้านตนโดยทั่วไปและด้านสังคมกับเพื่อนแตกต่างจากคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเชิงวิชาการ

1.2 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสังคม ของกลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งผลดังกล่าวนี้เป็น

ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม ทำให้สมาชิกกลุ่มมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้แก่ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสังคม (Richard. 1996 : 190) ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม (Existential Counseling) มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ประสบกับภาวะวิกฤติในชีวิต รู้สึกว่าตนเองถูกคุกคาม ไม่มีเสรีภาพ ไม่มีอนาคต รู้สึกถูกจำกัดจากสิ่งแวดล้อมและบุคคลอื่น ขาดการตระหนักในคุณค่าของตน หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ดำเนินชีวิตอย่างไร้จุดหมาย ลึกลับ ท้อแท้ไม่เห็นคุณค่าของการดำรงอยู่ ซึ่งตรงกับปัญหาของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ สัมพันธภาพภายในกลุ่มจะก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับ เกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความไว้วางใจ ปลอดภัยและไว้วางใจ พร้อมทั้งจะพูดคุยหรือเปิดเผยความไม่สบายใจ ความคับข้องใจต่างๆ ออกมา โดยมีสมาชิกกลุ่มคอยรับฟัง ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรยากาศของกลุ่มจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ตนเองไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ยังมีคนอื่นอีกมากที่มีสภาพปัญหาเหมือนหรือคล้ายคลึงกับตน ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกสบายใจ ทำให้สมาชิกได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริง มองเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของตนเองได้

นอกจากนั้น ผลการศึกษานี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับ จารูตี บุณยารมย์ (2541:73) ซึ่งได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้รับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มช่วยให้ผู้รับการสงเคราะห์ได้สำรวจตนเองและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังๆ เรียนรู้ที่จำนำความคิดหรือประสบการณ์ของกลุ่มไปปฏิบัติเพื่อให้สามารถเข้าใจตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นถึงความสามารถและคุณค่าในตนเอง และยอมรับตนเอง ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และการได้รับการยอมรับจากครอบครัว และสอดคล้องกับ นริสา ฉัตรสมนึก (2540:104) ซึ่งศึกษาเรื่องผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนกรทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะทำให้บุคคลเข้าร่วมกลุ่มมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น เพราะการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และบรรยากาศภายในกลุ่มเน้นบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้มีอิสระในการแสดงออก กลุ่มช่วยให้บรรยากาศในการเรียนรู้ตัวเอง ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้ทำให้สมาชิกสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ อีกทั้งผู้นำกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้สมาชิกพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ จากการที่ผู้นำกลุ่มให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุน และให้แรงเสริมต่างๆ ผู้นำกลุ่มให้ความยอมรับสมาชิกอย่างจริงใจก็สามารถกระตุ้นส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของสมาชิกได้

2. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม มีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านโรงเรียน ด้านสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม สูงกว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษา

จากการทดสอบหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านโรงเรียน ด้านสังคม ส่วนในด้านครอบครัวไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่ม ที่กลุ่มทดลองได้รับเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอารมณ์

ความคิด ความรู้สึก ของผู้รับคำปรึกษาโดยคำนึงถึงคุณค่าในตนเอง สามารถยอมรับความรู้สึกนึกคิดของตนเองตามความเป็นจริง และเกิดความเข้าใจตนเองได้มากขึ้น และสามารถมองเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดของ แคลแมน (Kellman, 1963 : 399-432) ที่กล่าวถึงผลที่ได้จากการเข้าร่วมกลุ่มว่า กลุ่มมุ่งสนับสนุนให้สมาชิกสามารถนำแนวคิดที่ได้จากกลุ่มไปปรับใช้ให้เข้ากับสภาพปัญหาของตน พลังของกลุ่มยังสามารถเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น เช่นเดียวกับโรเจอร์ ที่กล่าวว่า ประสบการณ์เข้าร่วมกลุ่มช่วยให้บุคคลได้รับการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ได้ประสบการณ์จากกลุ่มจะช่วยให้บุคคลยอมรับตนเอง เข้าใจตนเอง พัฒนาคุณค่าของตนเอง ทำให้บุคคลเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น ดังนั้น ประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมกลุ่มสามารถเสริมสร้างระดับความภาคภูมิใจในตนเองให้สูงขึ้นได้ (Rogers and Rosalind, 1970 : 121-122) นอกจากนี้ วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญต่อความต้องการความภาคภูมิใจ (Esteem Need) สูงกว่าช่วงวัยอื่น ทางจิตวิทยาพัฒนาการถือว่าวัยรุ่นยังเป็นระยะที่บุคคลพัฒนาเอกลักษณ์ (identity) ของตนเอง มีการตรวจสอบและประเมินค่าตนเองทางด้านกายภาพ สังคม และอารมณ์ โดยดูจากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและสังคมโดยรวมๆ รวมทั้งต้องการความรู้สึกว่าชีวิตของตนมีคุณค่า ความต้องการเหล่านี้เมื่อได้รับการตอบสนองประกอบกับปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มช่วยส่งผลดีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (สถิติ ภาควิชา, 2535 : 2) .

ซึ่งตรงกับ แอบบอต (Abbott, 1985 : 3) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดแบบพิจารณาความจริงต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นเกรด 6-8 ที่ไม่มีความสามารถทางการเรียนและมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 10 ครั้งๆ ละ ประมาณ 45 นาที กลุ่มควบคุมได้รับการฝึกทักษะในการเรียน ซึ่งใช้เวลาเท่ากันกับกลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้คือ The Coopersmith Self-Esteem Inventory, The Jasness Behavior Checklist, Behavior Academic Self-Esteem Rating Scale ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีพฤติกรรมทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนที่ให้ครูประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

ส่วนในด้านครอบครัวที่ไม่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือกลุ่มเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประสบการณ์อันเลวร้ายจนยากที่จะลืม ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นในจิตใจนี้เป็นผลกระทบในระยะยาว ต้องใช้เวลาในการบำบัดจึงจะค่อยๆ ดีขึ้น

ดังนั้น จากผลการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีแบบกลุ่ม มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ารับการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่จะนำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติจริง ต้องทำความเข้าใจในทฤษฎีอย่างถ่องแท้ ตลอดจนขั้นตอน หลักการ วิธีการในการให้คำปรึกษาอย่างถูกต้องและชัดเจน และมีการฝึกฝนทักษะในการปฏิบัติในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา การใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. การให้คำปรึกษาในกลุ่มเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงถึงความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการสื่อสารภายในกลุ่มทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง เนื่องจากเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนั้น ส่วนใหญ่จะได้รับความกดดันที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดภายในจิตใจอยู่ในระดับรุนแรง

3. ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองทุกๆ 3 และ 6 เดือน เพื่อติดตามว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม นั้น มีการเห็นคุณค่าในตนเองเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด
2. ควรมีการศึกษาและทดลองให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มบุคคลอื่น เช่น เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ เด็กกำพร้า เป็นต้น เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองจะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลเหล่านั้นได้
3. ควรมีการนำทฤษฎีอื่นๆ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัวมาทดลองให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. (2540). สถิติเด็กถูกทารุณกรรม. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์.
- กาญจนา พงศ์พฤกษ์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวลและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไร อภัยจิรรัตน์. (2537). การทารุณกรรมทางเพศ. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย.
- จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. (2532). ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2529). เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนว ในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพวรรณ กิตติพร. (2536). การให้คำปรึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- ธนู ชาตินานน. (2521). "การสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น ในจังหวัดชัยนาท" วารสาร จิตวิทยาคลินิก 1 : หน้า 60 - 66.
- นริส มณีขาว. (2529). การศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมาราธอน ที่มีต่อการพัฒนาการ ยอมรับตนเองของเยาวชน บ้านเขวี่เยียร์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นาดยา วงศ์หลีกภัย. (2532). ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2529). การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทิยา เอกธิดคมกิจ. (2542). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิง ในสถานฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนหญิงบ้านปรานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา รัตนมาศทิพย์. (2531). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สต่อการลดความวิตกกังวล ของผู้ป่วยมะเร็งในช่วงการรับรังสีรักษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา วิหคโต. (2532). พฤติกรรมวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). การแนะแนวการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- พรพิมล เพ็ญญา. (2527). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.

- ภัทรกานต์ เฝ้าบุญเกิด. (2530). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อปรับพฤติกรรมที่เรียนของนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์น อาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มนตรี สิทธิชัย. (2537). เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ. กรุงเทพฯ : สรรพสาร.
- มานิดา ทองทวี. (2526). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาลี วงษ์แก้ว. (2526). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2543). เพื่อเด็ก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2545). การเห็นคุณค่าในตนเอง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก.
- มัทนีย์ บุรณเขตต์. (2532). สภาวะทางจิตใจของหญิงที่ถูกข่มขืน. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวิยาสาน.
- วรรณดา คงสุริยะนาวัน. (2531). การศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อเจตคติการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. (2522). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชัง ซึ่งได้รับการรับรู้ความรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2533). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วัชรีย์ ฐธรรม. (2527). "การฝึกอบรมเด็กให้รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น," วารสารแนะแนว. 18 : 92.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2537). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- ศศิกันต์ ธนะโสธร. (2529). ผลของการมีตำแหน่งหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมร ทองดี. (2532). พฤติกรรมวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำหรับ จิตตินันท์. (2537). "เด็กที่ถูกทารุณกรรมหรือถูกทอดทิ้ง," ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่องเด็กที่ถูกทารุณกรรมกับปัญหาสุขภาพกาย และจิตสังคม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุพล จงพานิชย์กุลธร และจันทนา วิธวาศิริ. (2537). อุบัติการณ์เด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เสถียร ยุระชัย. (2530). จิตวิทยาการแนะแนวเด็กและวัยรุ่น. อุบลราชธานี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.

- อรัญญา ตัญคำภีร์. (2536). *ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งมั่นในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ HIV*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ มหาดี. (2525). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อาภา จันทรสกุล. (2535). *ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาและการแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2536). "การประเมินและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ," *คลินิกเวชปฏิบัติปริทัศน์* ๙. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2537). "การประเมินผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ," *คลินิกเวชปฏิบัติปริทัศน์* ๙. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อัมพล สุอำพัน. (2537). "ความสำคัญของกุมารแพทย์กับการทารุณกรรมทางเพศในเด็ก," *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*. 28 (3) : 303 - 312.
- อัมพล สุอำพัน. (2538). "ผลกระทบของการทารุณกรรมทางร่างกายและทางเพศในเด็ก," ใน *ประชุมวิชาการครั้งที่ 36 และวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี*. หน้า 667-71. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- Abbott, W.J. (1985, January). "The Effect of Reality Therapy - Based Group Counseling on The Self - Esteem of learning Disabled Sixth, Seventh and Eight Graders." *Dissertation Abstracts International* 45 : 1989 - A.
- Adam, G.R. and Gullotta T. (1989). *Adolescent Life Experiences*. Belmont : California, Wadworth, Inc..
- Ann Johnson. (1984). "An Expoloration of Selected Factors for Predicting Adolescent Self - Esteem and Locus of Control. *Dissertation Abstracts International* 44 : 2069 - 2070 A.
- Axelsssem - B and Sjodem - Po. (1988, January). " Quality of life of cancer patients and their spouses in Palliatire home care," *Existentialism*. 2 nd ed. London : Butler & Tamner Ltd..
- Babladelis, Georgia. (1984). *The study of personality*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Baker, A.W. and Duncan S.P. (1985). *Child sorual abuse : A study of prevalence in great Britain*. *Child Abuse and Neglect* 9 : 452 - 468.
- Bentouim, A. (1988). Understanding the phenomenon of sexual abuse : A family systems View of causation. In A. Bentouim, A. Elton, J. Hidebrand, M Tranter and E. Vizard. *Child sexual abuse within the families : Assessment and treatment*. London : Butterworth and Co (Publishers) Ltd..
- Bentouim, A. and Boston, P. (1988). Sexual abuse : Basic issues: Characteristics of children and families. In A. Bentouim, A. Elton, J. Hildebrand, M. Tranter and E. Vizard. *Childeren sexual abuse within the families : Assessment and treatment*. London : Butterworth and Co (Publishers) Ltd..
- Branden, Nathaniel. (1981). *The Psychology of Self - Esteem*. New York : Banten Books Inc..
- Bruno, Frank J. (1983). *Adjustment and Personal Growth : Seven Pathway*. 2 nd ed. New York : John : Wiley & Sons.

- Capuzzi, D. and D.R. Gross. (1995). *Counseling and Psychotherapy Theories and Interventions*. New York : Prentice - Hall.
- Cavalin, H. (1966). Incestuous rathers : A clinical report. *American Journal of Psychiatry* 122 : 1132 - 1138.
- Conte, J.R. and Schuerman, J.R. (1987). Factors associated with and increased impact of child sexual abuse. *Child Abuse and Neglect* 11 : 201 - 211.
- Coopersmith, S. (1981). *SEI : Self - Esteem Inventories*. 2 nd ed. California : Consulting Psychologists Press Inc..
- Corey, G. (1985). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. 3 rd ed. California : Books / Cole Publishing Company.
- Coray, G. (1996). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. 5 th ed. California : Brooks / Cole Publishing Company.
- De Each, Jasse B. (1979). "Group Counseling with Disruptive Students" *Journal for Specialists in Group Work* 4 : 177 - 178.
- De - Vries, M.J. and others. (1977). "Study of Psychotherapeutic Intervention in advanced cancer," *Psycho Oncology* 6 : 129 - 137.
- Finkelhor, D. (1979). *Sexual victimised children*. New York : Free press. Cited by Smith, M. and Bentouim, A. Sexual abuse In M. Rutter, E.Taylor and L. Hersou (eds.), *Child and adolescent psychiatry. Modern approaches* 3 rd ed., London : Blackwell Scientific Publication, 1994.
- Finkelhor, D. and Browne, A. (1986). Initial and long - term effects : A conceptual framework. In D. Finkelhor (ed), *Sourcebook on child sexual abuse* , Bererly Hills : CA, Sage.
- Finkelhor, D. and Hotaling, G.T. (1984). Sexual abuse in the national incidence study of child abuse and neglect : An appraisal. *Child Abuse and Neglect* 8 : 23 - 33.
- Finkelhor, D. and Korbin, J. (1988). Child abuse as an international issue. *Child Abuse and Neglect* 12 : 3 - 23.
- Fong - Toy Angela. (1985). "The Effects of a Psychological Guidance Program on The Self - Esteem of Children from and Intact Families." *Dissertation Abstracts International* 45 : 2526 - A.
- Gazda, G.M. (1978). *Group Counseling : A Development Approach*. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc..
- Gazda, G.M. (1989). *Group Counseling A Development Approach*. 4 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Gibson, R. and M.H. Mitchell. (1986). *Introduction to Counseling and Guidance*. 2 nd ed. New York : Macmillan Publishing Company.
- Girdano, D. and Every, G. (1979). *Controlling Stress & Tension : A Holistic*. Englewood Cliffs : New Jersey Prentice - Hall. Inc.

- Goodwin, J. (1982). *Sexual abuse, Incest victims and their families*. Bristol : John Wright. Cited by Bentouim, A. and Boston, P. Sexual abuse : Basic Issues : Characteristics of children and families. In A. Elton, J.Hildebrand, M. Tranter and E. Vizard. Child sexual abuse within the family : Assessment and Treatment. London : Butterworth and Co. (Publishers)Ltd., 1988.
- Greenberg, Mark T. Judith M. Siegel & J. Leitch. (1983). "The Nature and Importance of Attachment Relationships to Parents and peers during Adolescence," *Journal of youth and Adolescence* 5 : 15 - 24.
- Hamachek, Don E. (1978). *Encounters with the Self*. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc..
- Havgaard, J. and Tilly, C. (1988). Characteristics predicting children's responses to sexual encounters with other children. *Child Abuse and Neglect* 12 : 209 - 218.
- Jacobson A.M., Hanser, S.T., Power, S., and Noam, S. (1984). The Influences of Chronic Illness and Ego Development on Self - Esteem in Diabetic and Psychiatric Adolescent Patient," *Journal of Youth and Adolescence* 13 : 489 - 507.
- Johns, D.P.H. (1991). Ritualism and child sexual abuse. *Child Abuse and Neglect* 15 : 163 - 170.
- Kennedy, Brenda Ruth Johnson. (1987). "The Effects of a Structured Group Counseling Program on Grade Point Averages and Noncognitive Factors Among Nontraditional Freshmen College Students (Nontraditional Students" *Dissertation Abstracts International* 50 : 2389 A.
- Lang, Everett Francis, Jr. (1976). "The Effects of Group Counseling on Selected Culturally Disadvantaged Students," *Dissertation Abstracts International* 37 : 2638 - 2639 A.
- Leung, J.J. and Sand, M.C. "Self - Esteem and Emotional Maturity in College Students. " *Journal of college Student personnel* 22 : 291 - 298.
- Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper & Row, Publishers, Inc...
- Mullen, P.E. et al. (1996). "The long - term impact of the physical, emotional, and sexual abuse of children : a community study," *Child abuse neglect*. 20 (1) : 7-21.
- Olhson, Merle M. (1970). *Group Counseling*. New York : Harper and Brothers.
- Olhson, Merle M. and others. (1988). *Group Counseling*. 3rd ed. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Omizo, M.M., and Omizo S.A. (1988). "Group Counseling's Effects on Self - Concept and Social Behavior Among Children with Learning Disabilities," *Journal of Humanistic Education and Development* 26 : 109 - 117.
- Prochaska, James O. (1979). *Systems of Psychotherapy : a transtheoretical analysis*. U.S.A. : The Dorsey press.
- Rao, k., Diclemente, R.J. and Ponton, L.E. (1992). Child sexual abuse of Asians compared with others population. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 31 (5) : 880 - 886.

- Rice, Pamela Ann. (1987). "The Effects of a Structured group counseling program on the Self - Esteem of a Sample of Black Juvenile Delinquent Males." *Dissertation Abstracts International* 49 : 1065 A.
- Rickey, L.G. and S.C. Therese. (1995). *Counseling Theory and Practice*. 4 th Boston : Allyn and Bacon.
- Roger, Carl R. (1951). *Client - Centered Therapy : A Theory of Personality and Behavior*. Massachusette : The Riber Side Press.
- Ronkin, A.M. (1982). "An Analysis of Changes In Self - Esteem Among Secondary School Students, Induced or Produced By Human Relations Training." *Dissertation Abstracts International* 43 : 1093 - A.
- Sansonnet - Hyden, H., Haley, G., Marriage, K. (1987). Sexual abuse and psychopathology in hospital adolescents. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 26 : 753 -757.
- Sasse, C.R. (1978). *Person to Person*. Peoria Illionois : Beneft Publishing Co.
- Shertzer, Brace and Stone, Shelley C. (1968). *Fundamentals of Counseling*. 2 nd ed. Boston : Houghton Mifflin Company.
- Simibaldi, Paul Raymond. (1985). "Enhancing Self - Esteem and Achievement Through Group Guidance Activities." *Dissertation Abstracts International* 46 : 1523 - A.
- Vondracek, F.W. and Corneal, S. (1995). *Strategies for Resolving Individual and Family Problem*. California : Brooks / Cole Publishing Company.
- Warnock, Mary. (1977). *Existentialism*. 2nd ed. London : Butler & Tanner Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- 1.แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.ลักษณะของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและเกณฑ์การให้คะแนน
- 3.ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของ
แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง

ให้ตอบแบบวัดฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 50 ข้อ โดยการพิจารณาข้อความแต่ละข้อความ เหมือนหรือไม่เหมือนตนเองตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในคำตอบ "ใช่" หากเหมือนตนเอง หรือ ลงในคำตอบ "ไม่ใช่" หากไม่เหมือนตนเอง

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
ด้านทั่วไป		
1. เหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวมักกวนใจฉัน		
2. ฉันสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้โดยไม่รู้สึกหนักใจจนเกินไป		
3. ฉันต้องใช้เวลานานที่จะทำความคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น		
4. ฉันยอมแพ้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย		
5. ฉันลำบากใจเมื่ออยู่อยู่ท่ามกลางคนที่ไม่คุ้นเคย		
6. ชีวิตฉันสับสนไปหมด		
7. ฉันรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย		
8. เมื่อเทียบกับคนส่วนใหญ่แล้ว ฉันเป็นคนหน้าตาไม่ดี		
9. ฉันเป็นคนพูดตรงไปตรงมา.....		
10. ฉันอยากมีรูปร่างหน้าตาที่ดีกว่าที่เป็นอยู่		
11. ฉันไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้		
12. ฉันค่อนข้างมั่นใจในตนเอง		
13. ฉันมักใช้เวลาไปกับการเหม่อและคิดฝันในเรื่องต่าง ๆ		
14. ฉันอยากเป็นเด็กกว่านี้		
15. ฉันต้องมีคนคอยบอกเสมอว่า ฉันต้องทำอะไรบ้าง		
16. ฉันมักเสียใจในสิ่งที่ทำไปแล้ว		
17. ฉันเป็นคนที่ค่อนข้างจะมีความสุข		
18. ฉันลังเลที่จะตัดสินใจเลือกสิ่งใด		
19. ฉันสามารถตัดสินใจและเชื่อมั่นกับสิ่งที่ตัดสินใจไปแล้ว		
20. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกอายตนเอง		
21. ฉันมีแต่ความล้มเหลว		
22. ฉันรู้สึกหงุดหงิดง่ายเมื่อถูกดูว่า		
23. ฉันทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ		
24. ฉันไม่เคยวิตกกังวลในเรื่องใด ๆ เลย		

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
ด้านครอบครัว		
25. ฉันรู้สึกหงุดหงิดและอารมณ์เสื่อง่าย เมื่ออยู่ที่บ้าน		
26. พ่อแม่เข้าใจความรู้สึกของฉัน		
27. พ่อแม่คาดหวังในตัวฉันไว้สูงเกินไป		
28. บ่อยครั้งที่ฉันอยากหนีออกจากบ้าน		
29. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นฉัน		
30. ฉันมักรู้สึกเหมือนกับว่า พ่อแม่กำหนดชีวิตฉัน		
31. ฉันกับพ่อแม่มีความสุขมากในขณะที่อยู่ร่วมกันในครอบครัว		
32. เมื่อฉันอยู่บ้านไม่มีใครใส่ใจกับฉันมากนัก		
33. ฉันไม่เคยถูกพ่อแม่ดูว่าเลย		
ด้านโรงเรียน		
34. ฉันรู้สึกหงุดหงิด หดหู่เมื่ออยู่โรงเรียน		
35. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกท้อแท้เมื่ออยู่โรงเรียน		
36. ในการทำอะไร ๆ ฉันจะทำอย่างเต็มความสามารถ		
37. ครูมักเรียกฉันตอบคำถามในชั้นเรียน		
38. คุณครูทำให้ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่ดีพอ		
39. ผลการเรียนของฉันเป็นที่น่าพอใจ		
ด้านสังคม		
40. ใคร ๆ ก็รู้สึกสนุกเมื่ออยู่ใกล้ฉัน		
41. ฉันเป็นขวัญใจในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน		
42. เพื่อนมักคล้อยตามความคิดเห็นของฉัน		
43. ฉันไม่ค่อยได้รับความนิยมชมชอบเหมือนคนอื่น ๆ		
44. ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นได้ง่าย		
45. ฉันไม่ชอบอยู่กับผู้อื่น		
46. เพื่อนวิพากษ์วิจารณ์ฉันบ่อย ๆ		
47. ฉันไม่เคยมีความสุขเลย		
48. ฉันชอบทุกคนที่รู้จักฉัน		
49. ฉันไม่เคยประหม่าเลย		
50. ฉันรู้เสมอว่า ควรพูดอะไรกับผู้อื่น		

ลักษณะของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ารายงานตนเอง โดยเด็กที่ถูกทากรุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวจะพิจารณาข้อความเหล่านี้ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ด้วยตนเอง แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ข้อความที่
- ด้านทั่วไป (General Self Subscale Score) มี 22 ข้อความ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
- ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง (Home - Parents Subscale Score) มี 8 ข้อความ	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
- ด้านโรงเรียน (School - Academic Subscale Score) มี 5 ข้อความ	34, 35, 36, 37, 38
- ด้านสังคม (Social Self - Peers Subscale Score) มี 7 ข้อความ	40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
- การตอบที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง (Lie Scale Sore) มี 8 ข้อความ	23, 24, 33, 39, 47, 48, 49, 50

เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนี้ประกอบด้วยข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับตนเอง ทั้งด้านบวกและด้านลบเกณฑ์การให้คะแนนจึงแตกต่างกันคือ ข้อความด้านลบที่ตอบว่า "ไม่ใช่" จะได้คะแนน 1 คะแนน ส่วนข้อความด้านบวกที่ตอบว่า "ใช่" จะได้คะแนน 1 คะแนน ได้แก่ข้อ 4, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 28, 29, 31, 32, 42, 45, 47

ข้อความที่วัดการตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง ได้แก่ข้อ 23, 24, 33, 39, 47, 48, 49, 50 ถ้าตอบว่า "ใช่" ได้ 1 คะแนน แล้วแยกคะแนนออกต่างหาก ทั้งนี้เนื่องจากมีเจตนาในการตรวจสอบการตอบแบบปกป้องตนเอง (defensiveness) ถ้าผู้ตอบแบบปกป้องตนเองคะแนนในด้านนี้จะสูงเพราะผู้ตอบไม่ได้ตอบตามความเป็นจริงและรู้เจตนาของแบบวัด จึงพยายามตอบในทางที่ตนอยากจะเป็น ดังนั้นจึงไม่นำมารวมกับคะแนนรวมในด้านอื่นของแบบประเมิน แต่จะนำมาพิจารณาความเชื่อถือได้ของผู้ตอบซึ่งในการศึกษาหากพบว่าผู้ตอบข้อความทั้ง 8 ข้อ ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ถือว่าผู้ตอบไม่ได้ตอบตามความจริง

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ค่าความเชื่อมั่น (๐๐)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ค่าความเชื่อมั่น (๐๐)
1	1.95	.8136	26	4.195	.8053
2	2.342	.8124	27	2.658	.8079
3	2.015	.8128	28	5.317	.8053
4	2.318	.8153	29	6.022	.8049
5	1.944	.8144	30	5.447	.8055
6	5.670	.8066	31	4.582	.8027
7	3.887	.8092	32	5.417	.8066
8	1.773	.8107	33	2.645	.8156
9	3.743	.8083	34	5.996	.8050
10	3.690	.8095	35	1.794	.8152
11	2.455	.8083	36	2.941	.8130
12	2.617	.8112	37	2.653	.8116
13	2.831	.8099	38	3.581	.8067
14	6.719	.8029	39	5.047	.8050
15	6.198	.8087	40	2.312	.8078
16	6.687	.8109	41	4.608	.8025
17	1.783	.8538	42	1.249	.8105
18	4.568	.8089	43	8.654	.8058
19	6.543	.8077	44	2.486	.8083
20	3.285	.8122	45	5.716	.8074
21	3.537	.8055	46	2.749	.8116
22	4.647	.8025	47	2.364	.8144
23	8.465	.8058	48	1.960	.8152
24	5.719	.8051	49	3.770	.8074
25	5.285	.8053	50	2.849	.8110

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .8142

ภาคผนวก ข

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม
2. รายละเอียดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม
3. ตาราง9 แสดงรายละเอียดวันและเวลาในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบกลุ่ม

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวินนิกรม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบทั่วไป ตลอดจนกำหนดช่วงเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกแต่ละและสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย มีความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ เกิดความไว้วางใจ	1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับ ทักทายสมาชิกทุกคน พร้อมทั้งแนะนำตนเองให้สมาชิกรู้จัก หลังจากนั้นให้สมาชิกแนะนำตนเองโดยผู้ให้คำปรึกษาจะทวนชื่อสมาชิกแต่ละคนซ้ำ และสร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกด้วยกันและระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก 2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงจุดมุ่งหมายทั่วไป บทบาท และหน้าที่ของตน ตลอดจนกำหนดช่วงเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา 3. ให้สมาชิกได้ซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจง 4. ให้สมาชิกแต่ละคนเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองที่อยากจะให้สมาชิกในกลุ่มทราบ และเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 5. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนาครั้งนี้ หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			การให้คำปรึกษาครั้งที่ 2 - 10 ดำเนินการให้คำปรึกษาแบบ ภาวนิยมแบบเป็นกลุ่มตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ขั้นนี้เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และ สมาชิกทุกคนในกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะการฟัง การให้ข้อมูล การทบทวน และการสรุป เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนรู้สึก ผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนได้รับการ ยอมรับและเอาใจใส่ เกิดความอบอุ่น ไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผย ประสบการณ์ และความรู้สึกของตนเอง 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิค ในการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ สมาชิกในกลุ่ม ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะการเห็นคุณค่าในตนเองและการกระทำของตนเอง ตลอดทั้ง ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้ในการให้คำปรึกษาได้แก่ การนำทาง ทั้งทางตรงและทางอ้อม การถาม คำถามปลายปลายเปิด การทวน ความ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่าง การเผชิญหน้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสรุป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2 - 4	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ	1. เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับ ลักษณะทางกายภาพของตน ตามความเป็นจริงที่ตรงกับตน 2. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเข้าใจตนเอง ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน 3. เพื่อให้สมาชิกสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยอธิบายถึงเหตุและผลของการตัดสินใจของตน 4. เพื่อให้สมาชิกสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้	<u>ขั้นที่1</u> ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนา <u>ขั้นที่2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ 1. ขั้นตระหนักในตนเอง เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาปัญหาที่เกิดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 2. ขั้นสำรวจในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 3. ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเอง และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 4. ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย 5. ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่เหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ <u>ขั้นที่3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษา และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5 - 6	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว ลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัว และการรับรู้ความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง	1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว 2. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัว ได้ตรงตามความเป็นจริง 3. เพื่อให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง และสามารถอธิบายได้	<u>ขั้นที่1</u> ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนา <u>ขั้นที่2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ 1. ขั้นตระหนักในตนเอง เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาปัญหาที่เกิดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 2. ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 3. ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเอง และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 4. ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการทำของตัวเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย 5. ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ <u>ขั้นที่3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษา และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7 - 8	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน ได้แก่ การประสบความสำเร็จในด้าน การเรียน และความพึงพอใจในผลการเรียน	1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับ การประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ตรงตามความเป็นจริงที่เกิดจากการกระทำของตน และสามารถอธิบายได้ 2. เพื่อให้สมาชิกมีความพึงพอใจในผลการเรียน ตามการกระทำของตน	<u>ขั้นที่1</u> ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้นสนทนา <u>ขั้นที่2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ 1. ขั้นตระหนักในตนเอง เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณา ปัญหาที่เกิดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 2. ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 3. ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเอง และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 4. ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย 5. ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่เหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ <u>ขั้นที่3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษา และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9 - 10	การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม ได้แก่ ความเป็นที่ชื่นชอบ และการได้รับการยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง	1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองด้านความเป็นที่ชื่นชอบ และการได้รับการยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง	<u>ขั้นที่1</u> ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนา <u>ขั้นที่2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ 1. ขั้นตระหนักในตนเอง เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาปัญหาที่เกิดความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 2. ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 3. ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเอง และสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง 4. ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิกเพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย 5. ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ <u>ขั้นที่3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษา และนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
11	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้กล่าวถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาอย่างเสรี 2. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษา และการนำไปปฏิบัติ 3. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้ประเมินตนเองและกล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ภายหลังจากการได้รับการให้คำปรึกษา 4. เพื่อยุติการให้คำปรึกษา	1. ให้สมาชิกแต่ละคนได้กล่าวถึงสิ่งที่ตนได้รับจากการให้คำปรึกษาอย่างเสรี 2. ให้สมาชิกแต่ละคน สรุปแนวทางที่ได้จากการให้คำปรึกษาและนำไปปฏิบัติ 3. ให้สมาชิกประเมินการเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นภายหลังจากการได้รับการให้คำปรึกษา 4. เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงสมาชิกคนอื่นในทางบวก และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน 5. ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเห็นคุณค่าในตนเองและสรุปเพิ่มเติม 6. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกและยุติการให้คำปรึกษา

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

เวลาที่ใช้

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบจุดมุ่งหมาย ระเบียบทั่วไปตลอดจนกำหนดช่วงเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา
2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก และสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษาเพื่อให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย มีความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ เกิดความไว้วางใจ
3. เพื่อจูงใจให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการกระทำของตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับทักทายสมาชิก พร้อมทั้งแนะนำตนเองให้สมาชิกรู้จัก หลังจากนั้นให้สมาชิกแนะนำตนเอง
2. สร้างความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกด้วยกันและระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก โดยใช้กิจกรรมตบมือเรียกชื่อ ดังนี้
 - 2.1 ให้สมาชิกแต่ละคนนึกถึงลักษณะเด่นของตนสั้นๆ เช่น ยิ้มเก่ง ผอมยาว ตาโต และให้สมาชิกสังเกตลักษณะเด่นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
 - 2.2 เมื่อเริ่มกิจกรรมสมาชิกทุกคนจะตบมือ 2 ครั้ง และสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะพูดชื่อของตนและตามด้วยลักษณะเด่นของตน หลังจากนั้นจึงเรียกชื่อเพื่อนในกลุ่มและตามด้วยลักษณะเด่นของเพื่อนคนนั้น ตามที่ตนสังเกตเห็น โดยหลังจากพูดจบแต่ละประโยคจะสลับด้วยการตบมือ 2 ครั้ง
 - 2.3 สมาชิกคนที่โดนเรียกชื่อ จะพูดถึงชื่อของตนตามด้วยลักษณะเด่นของตนตามที่ตนคิด แล้วจึงเรียกชื่อเพื่อนสมาชิกคนใหม่ และตามด้วยลักษณะเด่นของเพื่อนที่ถูกเรียกตามที่ตนสังเกตเห็น
3. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงให้สมาชิกทราบถึงจุดมุ่งหมาย ระเบียบทั่วไป บทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนกำหนดช่วงเวลา จำนวนครั้งและสถานที่ในการให้คำปรึกษา

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของตนเอง
ความเชื่อมั่นในตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับ ลักษณะทางกายภาพของตน ตามความเป็นจริงที่ตรงกับตน
2. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเข้าใจตนเอง ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มได้รู้จักลักษณะทางกายภาพของตน ตามความเป็นจริงที่ตรงกับตน และเข้าใจตนเอง ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงลักษณะทางกายภาพของตน และความเชื่อมั่นในตนเองด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของตน รวมทั้งความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน และให้สมาชิก

พิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร

2.5 ชั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านลักษณะทางกายภาพของตน รวมทั้งความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของตน

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 3 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยอธิบายถึงเหตุและผลของการตัดสินใจของตนได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มสามารถคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยอธิบายถึงเหตุและผลของการตัดสินใจของตน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดหมาย เพื่อพัฒนาการคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ

ขั้นที่ 3 ขัณฑ์การให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ การปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงความสามารถของตนในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสริมภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือกับปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

- 3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง
- 3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 5 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว ตามความเป็นจริง และสามารถอธิบายได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว ตามความเป็นจริงและสามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงความสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว และให้บอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสริมภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเข้าใจสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกลำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับ
 ตนปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

- 3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง
- 3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของ
 ตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
 ในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 6 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว ได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัว และการรับรู้ความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัวได้ตรงตามความเป็นจริง
2. เพื่อให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง และสามารถอธิบายได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัวได้ตรงตามความเป็นจริง และรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง และสามารถอธิบายได้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัว และบอกถึงความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง แล้วหลังจากนั้นให้บอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัวได้ตรงตามความเป็นจริง และรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง และให้สมาชิกพิจารณา

ถึงทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อพัฒนาการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง

2.5 **ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง** ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลในครอบครัวมีต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 7

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน ได้แก่ การประสบความสำเร็จในด้านการเรียน

เวลาที่ใช้

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ตรงตามความเป็นจริงที่เกิดจากการกระทำของตน และสามารถอธิบายได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ตรงตามความเป็นจริงที่เกิดจากการกระทำของตน และสามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงสิ่งที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน แล้วหลังจากนั้นให้บอกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำ และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสริมภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ได้ตรงตามความเป็นจริง และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อให้เข้าใจถึงการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน

2.5 ขึ้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่า เหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน

ขั้นที่ 3 ขันยติการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 8

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน ได้แก่ ความพึงพอใจในผลการเรียน

เวลาที่ใช้

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกมีความพึงพอใจในผลการเรียน ตามการกระทำของตน

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มมีความพึงพอใจในผลการเรียน ตามการกระทำของตน และสามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงความพึงพอใจในผลการเรียน แล้วหลังจากนั้นให้บอกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำ และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความจริงและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดหมาย เพื่อให้สมาชิกมีความพึงพอใจในผลการเรียน ตามการกระทำของตน และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อให้มีความพึงพอใจในผลการเรียน

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความพึงพอใจในผลการเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

- 3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง
- 3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 9

การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม ได้แก่ ความเป็นที่ชื่นชอบในกลุ่มเพื่อน

เวลาที่ใช้

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองด้านความเป็นที่ชื่นชอบในกลุ่มเพื่อน ได้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถอธิบายได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองด้านความเป็นที่ชื่นชอบในกลุ่มเพื่อน ได้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงสัมพันธภาพของตนเองกับกลุ่มเพื่อน แล้วหลังจากนั้นให้บอกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำ และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเอง กับกลุ่มเพื่อน ได้ตรงตามความเป็นจริง และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธีเผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเอง กับกลุ่มเพื่อน

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสม

กับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสัมพันธภาพของตนเอง กับกลุ่มเพื่อน
ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

- 3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา
- 3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง
- 3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 10 การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม ได้แก่ การได้รับการยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองด้านการได้รับการยอมรับยกย่องจากบุคคลในสังคม ได้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถอธิบายได้

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพ ทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองด้านการได้รับการยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง ได้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตระหนักในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกถึงสัมพันธภาพของตนเองกับกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเองในด้านการยอมรับยกย่อง และบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และพิจารณาว่ามีปัญหาใดที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

2.2 ขั้นเสรีภาพในการเลือกและความรับผิดชอบ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่สมาชิกมีต่อตนเอง โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของแต่ละทางเลือก โดยให้สมาชิกร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 ขั้นค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองและสร้างสัมพันธภาพที่มีความหมายกับผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ที่ตรงกับความเชื่อและความรู้ที่แท้จริงของตนเอง

2.4 ขั้นค้นหาความหมายของชีวิต ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิก ให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเองในด้านการเป็นที่ยอมรับยกย่องในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเองได้ตรงตามความเป็นจริง และให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง มีอุปสรรคอะไรบ้าง มีวิธี

เผชิญและแก้ไขอุปสรรคอย่างไร เพื่อเข้าใจถึงสัมพันธภาพของตนเอง กับกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง

2.5 ขั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสัมพันธภาพของตนเอง กับกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลในสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.2 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของตนเองตามที่เป็นจริงของสมาชิกได้อย่างเสรีของสมาชิกแต่ละคน สัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 11

ปัจฉิมนิเทศ

เวลาที่ใช้

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้กล่าวถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาอย่างเสรี
2. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาและการนำไปปฏิบัติ
3. เพื่อให้สมาชิกประเมินตนเอง และกล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเองภายหลังจากการได้รับคำปรึกษา
4. เพื่อยุติการให้คำปรึกษา

วิธีดำเนินการ

1. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้กล่าวถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาอย่างเสรี
2. ให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาและการนำไปปฏิบัติ โดยบอกได้ถึงแนวทางที่ตนปฏิบัติเมื่อรู้สึกไม่เห็นคุณค่าในตนเอง
3. ให้สมาชิกประเมินการเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่ได้รับการให้คำปรึกษา
4. เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงสมาชิกคนอื่นในทางบวก
5. ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก เพื่อให้สมาชิกเห็นคุณค่าในตนเอง
6. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนและยุติการให้คำปรึกษา
7. หลังจากยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มตอบแบบวัดความรู้สึกเห็นค่าในตนเอง ฉบับเดียวกันกับที่สมาชิกแต่ละคนได้ตอบก่อนเข้ารับการให้คำปรึกษา

ตาราง 9 แสดงการนัดวันและเวลาในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา
1	3 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
2	5 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
3	10 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
4	12 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
5	17 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
6	19 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
7	24 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
8	26 ก.พ. 46	15.10 - 16.10 น.
9	3 มี.ค. 46	15.10 - 16.10 น.
10	5 มี.ค. 46	15.10 - 16.10 น.
11	10 มี.ค. 46	15.10 - 16.10 น.

ภาคผนวก ค
จดหมายที่ใช้ในการวิจัย

1. จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
2. จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
3. จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

2012/04/26

ที่ ทม 1012/ ๐๔ ๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒/ มกราคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการมูลนิธิยุวสถิรคุณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบวัดความรู้สึก และโปรแกรมฯ

เนื่องด้วย นางสาวปณิสรา ภาสกาการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ในศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้ห้องประชุม และขอให้เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ โดยบุคคลในครอบครัวที่มารับการบำบัดฟื้นฟู จำนวน 64 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบเป็นกลุ่ม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวปณิสรา ภาสกาการ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-8099661

ที่ ทม 1012/ 113๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 มกราคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการฝ่ายบำบัดฟื้นฟู ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบวัดความรู้สึก และโปรแกรมฯ

เนื่องด้วย นางสาวปณิสรา ภาสกาการ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ในศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้ห้องประชุม และขอให้เด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวที่มารับการบำบัดฟื้นฟู จำนวน 8 คน ตอบแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบเป็นกลุ่ม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวปณิสรา ภาสกาการ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-8099661

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวปณิศา ภาสภากการ
วัน เดือน ปี เกิด	17 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	209/430 ม.6 หมู่บ้านเมืองทอง 2/2 ถ.พัฒนาการ ประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ.2546	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ